

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift

til

AFGANGSPRØVERNE OG AARSPRØVEN

i

Frederiksborg lærde Skole 1886.

Indbydelsesskrift

til

AFGANGSPRØVERNE OG AARSPRØVEN

i

Frederiksborg lærde Skole 1886.

Ved

C. Berg,
Skolens Rektor.

Indhold: I. Lidt om Sløjd i Sverig og Norge. — II. Skoleefterretninger.

Frederiksborg.

Trykt i Chr. Hansons Officin.

1886.

I.

Lidt om Sløjd

i

Sverig og Norge.

τῶν πόνων πολλοῦσιν ἡμῖν πάντα τὰ γὰρ οἱ θεοί.

Epicharmos.

I det jeg nedenunder skal forsøge at aflægge Regnskab for den Rejse til nogle svenske og norske Sløjdskoler, som det høje Ministerium satte mig istand til at foretage i Sommers, bør jeg forudskikke den Bemærkning, at Sommerferien var den eneste Tid, i hvilken jeg kunde være borte fra den Skole, jeg er Bestyrer af, men at denne Tid paa den anden Side var den mindst gunstige for mit Øjemed, da Skolerne i Sverig og Norge ogsaa havde Ferie, og de færdige Sløjdarbejder i Reglen vare tagne med hjem af Lærlingerne. Ved den venlige Imødekommen, der fra alle Sider vistest mig, tror jeg dog at have faaet et ret godt Indblik i Sløjdens Standpunkt som Skolefag paa de Steder, hvor jeg opholdt mig.

Den første By, hvis Skolesløjd jeg gjorde mig bekendt med, var Stockholm. Hvad de højere Drengeskoler her angaar, havde kun de private optaget Sløjd som Skolefag, særlig Rektor Palmgrens Skole og den Beskowske Skole. I begge disse to Undervisningsanstalter er Øvelse i Sløjd obligatorisk, dog saaledes, at i Rektor Palmgrens Skole skulle alle Disciple sløjde, i den Beskowske kun de i Forberedelsesklasserne, hvorimod Beskæftigelsen med Faget er frivillig for de

Af en Indberetning til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med et Par Forandringer.

øvrige Disciple. Medens jeg ikke var saa heldig at træffe den sidste Skoles Bestyrere, fik jeg et rigt Udbytte i Rektor Palmgrens Skole. For ham staar Haandarbejdet som det frelsende Middel i vor Tids Undervisningsvæsen. Af alle Anlæg hos Barnet, siger han, er dets Attraa efter Virksomhed og Bevægelse maaske det fornemste. Hos ethvert normalt udviklet Barn er Trang og Lyst til at røre sig en Naturnødvendighed, og kan denne Trang ikke tilfredsstilles paa det, som er godt, ytrer den sig paa det, som er ondt. Thi paa den ene eller anden Maade maa den komme til Udbrud. Det gjælder derfor om at finde en Beskæftigelse for Barnet, der, uden at de aandelige Anlægs Udvikling forsømmes, lader Legemet komme til sin Ret. Haandarbejdet, ledet rigtig, skaffer legemlig Rørelse og ved Siden deraf en Følelse af Glæde og Tilfredshed hos Barnet som ingen anden Beskæftigelse. Det har tillige en stor intellektuel Betydning. Under Haandarbejdet bringes Barnet til at koncentrere sine Tanker netop paa den enkelte Gjenstand, som det har under Hænder. Det kan intet Øjeblik unnlade med Opmærksomhed at følge, hvad det beskæftiger sig med. Foran Bogen kan Barnet sidde tankeløst, men bærer det sig saaledes ad med sit Haandarbejde eller Værktøj, ser Læreren det strax, og har det med skarpe Redskaber at gjøre, vil det let faa en Lektion, som det vil føle er selvforskyldt, og som vil lære det Opmærksomhed i Fremtiden.

Rektor Palmgren mener, at Smaasløjd bør gaa forud for Læsning, fordi det simpleste Haandarbejde ansporer mere Barnets Opmærksomhed i 5—6 Aars Alderen end b—a siger b a o. s. v.*). Først efter at Barnet ved en efter dets Udvikling afpasset Smaasløjd har lært at tænke og begribe, at sammenføje og adskille,

*) Om en saadan tidlig Smaasløjd vil der blive sagt lidt mere ved Omtale af Gøteborgs Sløjdskoler.

først saa bør Læsningen begynde. Den lille er da ved Opholdet i Skolen bleven vænnet til at høre og lyde, har lært Orden og Rolighed, inden den for Barnet anstrængende Læsning tager sin Begyndelse. Barnet bliver ellers let ligefrem overvældet af de mange Fordringer, der stilles til det strax ved dets Indtrædelse i Skolen. Det er Frøbels Tanke, der her gjør sig gjældende, men med den Forskjel, at Haandarbejdet skal ledsage Barnet langt udover Barnealderen. Med Hensyn til en saadan Sløjden af ældre fremhæver derfor Rektor Palmgren, at i de Lande, hvor Menneskene ere fritagne for næsten alt Arbejde for at kunne leve, er det ikke de aandelige Interesser, som nyde Fordelen af denne Frihed. Det er tvertimod de dyriske Drifter, der da tage Overhaand og næsten kvæle de aandelige. Over hele den civiliserede Verden, siger han, er det en vedtagen Skik, at de saakaldte dannede Klasser af Befolkningen, i det mindste hvad Mændene angaar, ere fritagne for det Arbejde, som sker i »Ansigtets Sved«. Men just i denne Mandens selvtagne Frihed for legemligt Arbejde ligger maaske i ikke ringe Grad Aarsagen til vor Tids slappe Sæder, daarlige Livsanskuelser, Overfladiskhed og Nydelsessyge. Indførelse af legemligt Arbejde hos den mandlige Ungdom er det bedste Lægemiddel mod Tidens store Sygelighed. Som obligatorisk Skolefag tilligemed Gymnastik vil Sløjden skaffe Legemet Helbred, Sjælen Spændighed og Levelyst, og bidrage mægtig til at nedbryde tossede Skranker, som Vane og bornert Opdragelse have rejst mellem de forskellige Lag i Befolkningen, hvor nødvendig end den personlige Standsforskjel er. Sløjden vil yde Ynglingen en god Hjælp til hans sædelige Udvikling netop i de Aar, da Sandsegheden begynder at udvikles, og de første stærke Fristelser indfinde sig. Netop i disse Aar, hvor det unge Menneske nu maa sidde uafbrudt paa Skolebænken, beskæftiget med aandeligt Arbejde, skal hans Stille-

sidden afbrydes med legemligt Arbejde i Ansigtets Sved.

Disse Anskuelser har Rektor Palmgren ført praktisk ind i Livet i den af ham oprettede Skole, der bestaar af 200 Lærlinge, Piger og Dreng, fordelte i 11 Klasser. Skolen er, hvad vi vilde kalde det, en selvstændig Realskole og lærd Skole, der ad Aare første Gang vil sende en Student til Universitetet. Hvad Haandarbejdet angaar, lære Disciplene (baade Piger og Dreng) at bruge saavel Kniv, Høvl og Sav som Syl, Naal og Sax. Af Snedkeriarbejder var der i Aar forarbejdet flere end tusinde Stykker ligefra Blomsterpinde, Penneholdere og Støvleknægte op til Stole, Smaaskabe og Barnevogne; af drejede Arbejder henimod 400 Stykker, saaledes 140 Skafter til Værktøj, 25 Kjødhæmre, 22 Teltstole, 12 Servietringe, 10 Serveringstalerkener; af Træskæreri over 1300 Stykker, deraf 240 Opskærerknive, 275 Linealer, 200 Haandklædeholdere. Om de 2000 Arbejder, der vare frembragte med Naalen, ogsaa af »Gossar«, tør jeg som uindviet vel ikke tale, hvormeget jeg end maatte beundre den Mands Energi, som havde bragt det til, at saadanne Arbejder ogsaa kunde foretages af Dreng, der tildels skulde gaa den studerende eller militære Vej, men Bestyrerinden af Frederiksborg Smaaskole, der fulgte med mig paa Rejsen, erklærede dem for særdeles gode.

Denne Skole kan egentlig ikke tjene som Mønster for Oprettelse af lignende Undervisningsanstalter hos os, thi dertil behøvedes Folk med Rektor Palmgrens usædvanlige Livlighed, tillidsfulde Begejstring og alsidige Indsigt i Haandarbejdet. Hans Skole gjør Indtryk af at være en enkelt Mands Værk. Han har forstaaet at lægge sin personlige Anskuelse om det rette ind overalt. Naar Barnet f. Ex. i Timens Løb bliver træt af Sløjd, gymnastiserer det. Gymnastikapparater findes i samme Lokale eller i Gangen ved Siden af Sløjdklassen. Denne

stadige Vexel af Arbejdet maa iagttages i længere Tid, forat man kan danne sig en Mening om Skolen i dens Helhed. Men der var desværre Ferie, hvad Læseskolen angik, da jeg var der, saa at jeg ikke har nogen ved Selviagttagelse begrundet Mening om Disciplenes boglige Kundskaber. Men hvorom alting er, Skolen tiltaler og lover meget. Jeg betragter den som en mærkelig Fremkomst, der, som sagt, ikke saadan ligefrem kan tjene til Efterligning, men den udøver en stor og vækkende Indflydelse paa enhver, der mener, at man i vore højere Skoler ikke deler retfærdig mellem Sjæl og Legeme til ligestor Skade for begge.

I Stockholms Folkeskoler (Kommuneskoler) er Sløjden nu bragt i nogenlunde organisk Forbindelse med Skolens øvrige Fag og drives efter et bestemt System. Det var i Aaret 1876, at Sløjdsagen blev sat i Bevægelse i denne Hovedstads Folkeskoler, da en Kommission afgav en Betænkning desangaaende til Overbestyrelsen af Folkeskolerne. Den 13de December 1879 bifaldtes Indstillingen. »Sløjdundervisningen«, foreskrives der, »skal ledes saaledes, at den Haand i Haand med den øvrige Undervisning opdrager Drengen til Orden og Opmærksomhed, fremkalder hos ham Raskhed og Ihærdighed, Omdømme og Snarraadighed ved Arbejdet, skærper Øjet og Iagttagelsesevnen, udvikler Formsans og Smag og saaledes i Lighed med de øvrige Undervisningsfag bliver et formelt Dannelsesmiddel«. Men et er det at give en rigtig Forskrift, et andet at faa den virkelig gjort i Livet. Af Beretningen om Sløjden i Folkeskolerne for 1881 fremgaar det, at man ogsaa i Stockholm hverken strax har kunnet begrænse sig, hvad Sløjdarternes Antal angaar, eller været paa det rene med, hvem der burde lede Undervisningen. Det hedder nemlig i Beretningen for samme Aar: I alle Hovedstagens kommunale Skoler undtagen Kungsholms have ældre Drengene i et Antal af 465 erholdt Undervisning i

Sløjd, fornemmelig i Snedkeri, Drejning og Træskæreri, men ogsaa i Modelling i Ler, i Løvsavning, og paa nogle Steder i Bogbinderi, Skomageri og Skræderi; paa enkelte Steder dreves ogsaa Metalsløjd. Elleve (ikke pædagogisk uddannede) Lærere og fire Lærerinder vare beskæftigede hermed. Tiden var fra 3 til 8. Fagene vare ikke obligatoriske. I forberedende Øvelser i Haandarbejde for de lavere Klasser deltog 2268. Stockholms skarptseende Folkskoleinspektør, Hr. Meierberg saa derfor snart, at Sagen ikke blev dreven, som den burde. Alt gik for meget paa Slump; Drengene fik Lov til at sløjde, hvad de havde Lyst til, istedetfor at de burde gaa methodisk frem fra det lettere til det sværere; Arbejdet dreves overhovedet uden en bestemt Plan. Her maatte ske en Forandring, og Hr. Meierberg var saa heldig i Hr. Sløjdforstander A. Berg at finde en Mand, der egnede sig til at foretage en gennemgribende Reform i Overensstemmelse med de kommitteredes Udkast. Inden der imidlertid begyndtes paa denne, besøgte Forstanderen i April og Maj 1882 flere af de bekjendte Sløjdskolers i Sverig. Er det vanskeligt i Kundskabsskolen eller Læseskolen, hvad man nu vil kalde den, at holde nogenlunde fast paa det pædagogiske-orienterende med Udeladelse af det, der ellers kunde være ønskeligt, at Børnene bleve bekjendte med, gjælder dette endnu i højere Grad om Haandarbejdet. Ligesom det her i Danmark ofte ikke er let at faa Folk til at indse, at Undervisning i Husflid er noget andet end Skolesløjd med Drengene, hvor mange Berøringspunkter begge end maa have, saaledes fandt Forstander Berg flere Sløjdskolers, hvor det pædagogiske trængtes til Side for andre Hensyn. Man sløjdede med Fortjeneste tor Øje og indskrænkede sig derfor ofte til saadanne Artikler, som let kunde afsættes; lod Arbejdets Art bestemmes af Efterspørgselen, hvilket bevirkede, at Eleverne ofte beskæftigedes med Arbejder, der laa under

deres Standpunkt, ofte med saadanne, som de ikke kunde fuldføre, men som Lærerne saa lagde sidste Haand paa. Under saadanne Forhold trænge de økonomiske Hensyn let de pædagogiske i Baggrunden.

Der skal overhovedet ikke spørges om, hvor nyttigt det er, at Drengen kan lave en Lineal, et Pennalhus, en Kasse eller lignende. Ligesom Drengen i den almindelige Skole ikke oplæres i at skrive en Regning, opsætte et Handelsbrev eller forfatte en Sang, et Eventyr el. l., men faar en saadan aandelig Udvikling, at han senere, hvis hans Hu staar til dette eller hint, kan bygge videre i særlig Retning paa de Grundelementer, Skolen har udrustet ham med; saaledes skal ogsaa Sløjden indrettes til at være et virkeligt Opdragelsesmiddel, der viser sin Dannelseskraft ikke blot paa Legemet, men ogsaa paa Sjælen. Den skal med det samme, den skaffer Haandfærdighed og fremkalder Kjærlighed til og Respekt for legemligt Arbejde, tillige vække Selvvirksomhed og Selvtillid. Et saadant nu i alle Kulturstater bekjendt Sløjdlærerseminarium var allerede den Gang i Virksomhed i Nääs. Derhen søgte den vordende Sløjdførstander, førend han begyndte sin Reform af Haandarbejdet i Stockholms Kommuneskoler.

Jeg maa derfor, inden jeg fortsætter Beretningen om Sløjden i Stockholms Almueskoler, omtale denne Undervisningsanstalt. Nääs er et Herresæde, der tilhører fhv. Grosserer Aug. Abrahamson; det ligger ved Floda Station 4 til 5 Mil fra Gøteborg. Slottet, der er bygget i en henrivende Egn, skal have været Christian den andens Jagtslot. Den nuværende Ejer har sat en Etage til paa Hovedbygningen, der nu fremtræder ligesaa smuk udvendig som indvendig. Ligesom flere af Sverigs Rigmænd har ogsaa Hr. Abrahamson havt den smukke og frem ad skuende Tanke at anvende en Del af sine rige Midler til Bedste for den opvoxende

Slægt*) og han har i sin Søstersøn Hr. Direktør Otto Salomon havt en Mand, der var istand til baade at lægge Planen til Sløjdundervisningen som Skolefag og føre den praktisk ind i Livet. En halv Fjerdingsvej fra Slottet i Udkanten af Skoven er der anlagt tre landlige Boliger: til Sløjdskolens, til Ophold for de sløjdende og til Forstanderen. Hvad er det nu, der har gjort denne lille Plet til Samlingsplads for Lærere og Lærerinder ikke blot fra Europa, men ogsaa fra Nordamerika og Asien**), og det hele Aaret igjennem? Det er efter min Formening det, at Hr. Salomon har udtalt det løsende Ord, det Schibboleth, der, hvor simpelt det end maa synes, har gjort det muligt, at Sløjden kunde blive et virkeligt Opdragelsesmiddel i den almindelige elementære Skole. Han har i en Række af Afhandlinger eftervist, at Træsløjd tilfredstiller de pædagogiske Fordringer, og han har opstillet en Række af hundrede Modeller fra det aller mest enkelte som en Pegepind, Blomsterpind, Penneskæft op til en Boghylde, Skammel, Stol, Strippe, saaat Lærlingen ved nøjagtig at følge denne Orden efterhaanden bliver bekendt med omtrent 40 Værktøj og lærer deres Brug at kjende. Men de almindeligste Værktøj indeholder et praktisk Bevis paa en saa rigtig og saa compliceret Dømmekraft, at

*) Det er et stort Held for Sverig, at mange af dets Stormænd saa varmt interessere sig for de unges Belærelse og da især for Sløjdundervisningen, der fordrer langt større Udgifter end den boglige. Hvorfor ogsaa flere private Skolebestyrere i Kristiania i Sommers udtalte for mig, at de i høj Grad interesserede sig for Sløjden, men at de maatte gaa forsigtig frem paa Grund af Udgifter baade til Lokaler og Værktøj.

**) Man ser det paa en Maade strax ved Ankomsten, thi foran Sløjdskolebygningen vaje de Nationers Flag, hvortil hver af de sløjdende hører. Da jeg var der, vajede der 5 eller 6 Flag. De deltagendes Antal var saa stort som det efter Redskaber og Lokaler kunde være. Der var 8 eller 9 Lærerinder, hvoraf fem fra Finland.

man ikke nok ved Synet af dem kan beundre den menneskelige Aands Snille og Opfindsomhed. At den unge praktisk sættes lidt ind i disse Industriens Virkemidler vil være en god Hjælp mod Tidens overhaandtagende Hang til ufrugtbare kritiske Domme uden Kraft til positiv Skaben, thi den nuværende Skoleordning, tør man vel nok sige, fremmer mere en kold Autoritetstro end en varm Overbevisning, opelsker mere det at vide end det at kunne.

Hr. Salomon har hævdet, at de sundeste Principer og de ypperste Modeller intet nytter til, naar Sløjd-lærerne ikke ere pædagogisk dannede Folk, der have gjort Skolegjerningen til deres Livskald. Det er ad Erfaringens vel langsomme, men sikre Vej, at han er kommen til sin urokkelige Overbevisning derom. Hvorfor ogsaa kun (examinerede) Lærere herefter have Adgang til Seminariet paa Nääs. — Et Kursus varer temmelig nøjagtig 6 Uger. Lærlingerne faa her baade praktisk Anvisning i Sløjd og gennem Forelæsninger over Sløjdens Betydning og Historie theoretisk Indsigt i Fagets Stilling i Skolen. I de Par Dage, da jeg opholdt mig der, samledes alle til Lovsang og Bøn Kl. 7 Morgen, hvorefter der sløjdedes med et kortere og et længere Hvil om Middagen til Kl. 7, da man atter samledes i den større Sal, hvor Forstanderen den ene Dag talte om en eller anden af Haandgjerning som Opdragelsesmiddel fortjent Pædagog, den anden Dag kritiseredes en Model i Serien. Deltagerne i et Kursus faa Lov til at tage de af dem forfærdigede Gjenstande hjem med, forat de kunne tjene som Modeller i deres respektive Skoler.

Jeg vender tilbage til Sløjden i Stockholms Folkeskoler. I Følge med Forstanderen besøgte jeg 8 eller 9 Skoler. I de fleste dreves Træsløjd af 11 til 13 Aars Drengene. Der var paa Grund af Ferien blot 5 til 6 i hver Afdeling. Derimod saa jeg kun én Skole, hvor

der dreves Bogbinderi, og én, hvor der øvedes Metal-sløjd. Uagtet denne sidste Sløjdart næppe nogensinde vil faa Indpas her i Landet og i det hele taget savner mange af de Sider, der gjør Træsløjd saa skikket til Skolefag, vil dog enhver glæde sig ved at se, hvad en Klasse paa 13 Aars Drengene kan udrette ved Siden af deres øvrige Skolegjerning og af egen fri Villie. Det er først for et Aar siden, at der paa Kungsholm med Understøttelse dels af Stiftelsen Lars Hiertas minne, dels af Fruerne Anna Hierta-Retzius og Ebba Lind af Hageby anskaffedes Modeller, Værktøj og Maskiner til Arbejder i Jern og Staal, i Filning, Drejning, Høvling og Boring. Denne Sløjd dreves i en stor Sal. I Midten stod en Miniatur af en Dampmaskine, der satte Drejeladet osv. i Bevægelse, og hvorved Lærlingerne lærte baade Faren ved og Fordelen af denne Maskine at kjende; i den ene Ende af Værelset var Essen med Blæsebælg og Ambolt. I det Par Minuter, jeg stod derved, lavede to Drengene et eller to bredhovede Søm, idet den ene Dreng lagde det glødende Jern paa Ambolten og hamrede løs derpaa med Hammeren, medens hans Kammerat slog derpaa fra den anden Side. Langs med Vinduerne vare Skruestik, Drejerbænk o. s. v. anbragte. De Arbejder, som Drengene her vare beskjæftigede med, synes mig foretoges ligesaa let som ved Træsløjd. Da jeg ytrede til Læreren, at Drengene saa anstrængte ud, sagde han, at de ved Timens Ophør vare ligesaa kvikke som de andre Drengene til at tumle sig paa Fjældene der omkring. Hvor kostbart et Redskab er dog ikke Haanden, og hvor faa af den lærde Skoles Drengene uddanne dette Menneskets bedste Redskab? Man plejer at kalde, siger Direktør Salomon, et Menneske, som ej har faaet den fornødne intellektuelle Dannelse, for halvdannet, med samme Ret kan ogsaa den Person, som er i Besiddelse af stor intellektuel Dannelse, men ikke har faaet sin Haand øvet, kaldes

halvdannet, thi han mangler i Virkelighed mere eller mindre Evne til at klare for sig i det praktiske Liv og trænger stadig til en Haandsrækning af andre.

I Træsløjdskolerne vistes mig baade paabegyndte og helfærdige Arbejder, og jeg maatte beundre den Korrekthed, hvormed de sidste vare forarbejdede i Overensstemmelse med Modellerne. Men der stilles ogsaa strænge Fordringer til Arbejdernes Beskaffenhed. Hvert fuldendt Arbejde undersøges omhyggelig af Læreren og faar derefter sin Karakter (Betyg, »godkändt, med beröm godkändt, berömligt«), der foruden at indføres i Arbejds-Journalen paaklæbes hvert anerkjendt Stykke tilligemed Angivelse af Disciplens Navn, Alder, de anvendte Timer til dette Arbejde og den Tid, i hvilken vedkommende i det hele har sløjdet.

Jeg fik det Indtryk af de Sløjdlærere, som jeg talte med, at man ikke yndede offentlige Udstillinger af Skolebørns Arbejder. En saadan Fremstilling betragtedes som et tilbagelagt Standpunkt, der tilhørte Husfidsskolerne, hvor man sløjdede med Fortjeneste for Øje, og kunde let virke skadelig i pædagogisk Henseende. Men man har af al Formue stræbt efter at modarbejde Fuskeri*), idet der omhyggelig sørges for, at intet Arbejde forelægges Barnet, som ikke er afpasset efter den Udvikling og Dygtighed, som det har erhvervet sig ved foregaaende Arbejder, d. v. s. Arbejderne ere ordnede i progressiv Følge. I denne Henseende har Modelsamlingen fra Nääs vist sig som hensigtsvarende, hvad der naturligvis ikke udelukker, at et og andet Nr. i Modelrækken ombyttes med et andet, der mere svarer til stockholmske Forhold. I Danmark, hvor Forholdene

*) Af det for Aar 1884—85 forfattede Tabelværk fremgaar det, at af alle Arbejder af denne Slags ere 18,096 eller 94,7 procent blevne anerkjendte, og kun 1,013 eller 5,3 procent kasserede, og deraf kommer den relativ største Del paa Papparbejder af Smaadrenge.

ere saa forskjellige fra de svenske, kan det nok være, at der vil høres Røster, som ville forlange, at den og den Model bør ombyttes med en anden. Men jeg beder enhver, der vil have Sløjden betragtet som et jævnybyrdigt Skolefag, vel erindre, hvorledes Modellsamlingen i Nääs er bleven til. Den har udviklet sig gennem en til denne Dag fortsat pædagogisk Kritik fra Lærere, som have prøvet den; »och detta sätt torde och vara det enda, på hvilken den med fördel kan ändras«.

Hvad Sløjdlærerne i Stockholms Folkeskoler angaar, har man i det forløbne Aar fuldt ud maattet anerkjende Pædagogikens absolute Nødvendighed, for at Sløjden kan blive et med Skolens øvrige Fag ligestillet Dannelsesmiddel. I denne Henseende har der længe ingen Meningsforskjellighed hersket mellem de to Hovedrepræsentanter for Sløjd i Norden, Dhrr. Rektor Palmgren og Direktør Salomon, hvor afvigende deres Synsmaader end ellers maatte være.

Sløjdscolelæreren maa betragte sig selv som Lærer, ikke som Haandværker; han maa først og fornemmelig have sin Interesse henvendt paa det Barn, som han skal oplære, og ej paa det Haandværk, som han forhen har beskjæftiget sig med eller endnu driver ved Siden af sin Lærergjerning. Først gjordes Forsøget med to Folkescolelærere, der havde gennemgaaet et Kursus i Nääs, og, da dette Forsøg i alle Maader faldt heldig ud, ansattes i Begyndelsen af 1884 atter to. Følgen herat er bleven, at af 19 Lærere, som i sidste Høsttermin underviste i Træsløjd, 16 vare examinerede Folkescolelærere. Desuden blev der truffen den Foranstaltning, at Lærerne kun fik halv Tjenestetid som Lærer i Sløjd.

Jeg skal derefter omtale en Sag, som har havt og endnu har sine Vanskeligheder, og som vist ogsaa vil volde Bryderier hos os, naar Sløjd kommer i Gang. Af det foregaaende vil det ses, at Undervisningen i

Sløjd i Folkeskolerne i Stockholm er fri. Der betaales intet hverken for Undervisningen deri eller for Materialet eller for Værktøj. Men da Besøget i Sløjdskolen er en frivillig Sag, og mange af de sløjdende ere i den Alder, at de kunne bidrage noget til deres Ophold, lægge Forældrene ofte Beslag paa deres Arbejdskraft, hvorfor Drengene i Aarets Løb, især om Sommeren i stort Antal afgaa fra Skolen for at søge en eller anden Bestilling. Nogen Forbedring af Forholdet har dog vist sig, idet i 1883 hver Dreng, med et Middeltal, sløjdede 112 Timer, men i 1884 kommer der 122 Timer paa hver. Obligatorisk eller ikke-obligatorisk Undervisning maa vel endnu betragtes som et aabent Spørgsmaal, skjønt Otto Salomon med stor Styrke udtaler, at Sløjdundervisningen, naar den er ordnet »på rätt sätt«, aldrig bør være obligatorisk. Men der maa vist gjøres en Forskjel her mellem Drengene fra Folkeskolerne og fra de lærde Skoler.

Et andet Spørgsmaal, som ogsaa spiller en stor Rolle ved Træsløjd, er den Alder, som Drengene bør have for at kunne deltage deri. Førend mellem 11 og 12 Aars Alderen er i Reglen Drengen ikke skikket til dette Slags Sløjd baade efter Otto Salomons og Forstander Bergs Mening. Det har derfor været Gjenstand for Overvejelse i flere Skoler, ogsaa i Stockholms, hvorledes Drengene skulle beskæftiges med Haandgjerning fra 9—11 Aars Alderen. Efter Anvisning af Hr. Salomon har man ved Stockholms Kommuneskoler i Slutningen af det nu forløbne Skoleaar gjort et Forsøg med pædagogisk planlagt Paparbejder efter en fra Tyskland anskaffet Modelsamling*), omfattende 100 Numre og ordnede efter deres større eller mindre Vanskelighed.

*) I et Brev (14/286) underretter Hr. Saloman mig om, at man nu foretrækker ved Stockholms Folkeskoler Kjøbenhavns Husfidskoles Papmodeller.

Forsøget, mener man, er faldet ganske heldig ud, idet ikke blot Haanden, men ogsaa Øjet og Tanken ere blevne øvede. Kontrollen er ikke vanskelig ved dette Kursus i »praktisk Geometri«.

I hver Klasse i Stockholms Sløjdskoler findes Arbejdspladser for 12 Drengene, 8 ved Høvlbænkene og 4 beskæftigede ved Tællekniven. De tilstrækkelige Værktøj bevares i særskilte Værktøjskabe, hvori hvert Værktøj har sin bestemte Plads, for at Læreren strax kan se om noget mangler, eller der er Uorden tilstede. Desuden er der nogle smaa aabne Rum (arbeitsfach), hvor de under Arbejde værende Gjenstande hensættes, naar der ikke arbejdes. Endelig findes der ogsaa i hver Klasse et Skab til Modellerne og til de færdige Arbejder, inden disse sidste udleveres til Drengene.

Endnu skal jeg tilføje, at Materialet især bestaar af finsk Birk, der er blødere end det svenske. Efter Kommissionens Bestemmelse indkøber Forstanderen Materiale for hele Aaret, hvorved dette baade bliver billigere og bedre, end naar hver enkelt Lærer som tidligere sørgede derfor.

Jeg har dvælet temmelig længe ved Omtalen af de stockholmske Folkeskolers Sløjd, fordi man ved Undersøgelse af disse Skoler fik et alsidigt Syn paa denne vigtige Gren af Pædagogiken. Her kunde ikke en enkelt udmærket Lærer eller et Hold udmærkede Disciple bestikke Iagttageren. Der var mange Skoler og mange Lærere*).

*) Da jeg var kommen til Stockholm ene for Sløjdens Skyld, mente jeg ogsaa at burde sé, hvorledes den dreves i en abnorm Skole. Vi toge derfor ud til det overordentlig smukt beliggende Døvtummeinstitut paa Manilla, hvis venlige Direktør modtog os med stor Forekommenhed og viste os alt, hvad der kunde fremvises i en Ferie. Klasseværelserne vare udmærket indrettede. Der var Enmandsborde, Sæderne faste, men der var en Klap foran hvert til at slaa ned, saaat Drengene, naar

Jeg har som Bilag til Redegjørelse af Sløjdskolernes Drift i Stockholm ladet medfølge 1) Tegninger til Modellerne fra Nääs, 2) Skemaer dels til hvert enkelt Arbejde dels til samlet Oversigt, 3) Dagsjournal for Lærerne.

Uagtet jeg saa en Del andre Sløjdskoler i Sverig, inden jeg fortsatte Rejsen til Kristiania, kan jeg dog ikke meddele noget yderligere i pædagogisk Henseende end det, de stockholmske Skoler have givet mig Anledning til at omtale. Jeg hastede til Kristianas Kathedralskole i Haab om der at finde noget, der netop passede til det, som tilstræbtes ad Aare her ved Skolen*); men Ferien kom her i Vejen. Istandsættelse og Rengjøren vare i fuld Gang i Klasserne; Disciplene havde taget deres Arbejder med hjem; og om Modellerne og især om deres Rækkefølge kunde jeg ikke danne mig en bestemt Anskuelse. Efter hvad Skolens Rektor venligst har meddelt mig, og ifølge Skolens Program viser det sig, at Sløjden begyndte den 3die November 1884 og fortsattes til 25de April. I Værkstedet var der 7 Høvlebænke og 2 Drejebænke, da Lokalet er noget ind-

Lærerne trængte til deres Øjne, kunne sidde i en Rundkreds, alle vendte mod Læreren, uden noget foran sig. Sløjden bestod baade i Træsløj, Skomageri og Srædderi. Der blev foræret os en smukt udskaaen Opskærerkniv og en Smørske. At man i en abnorm Skole kan lære noget, der ogsaa vil være ønskeligt i enhver normal Skole, viste den Renlighed, der iagttoges af Disciplene, naar de spidsede deres Blyant eller Griffel. Paa et Par Steder i hver Klasse var der nemlig en lille Hylde med en Skuffe nedenunder, hvor hver Discipel skulde foretage denne Skærping.

*) Det hedder nemlig i det norske Budgetforslag af Kirkedepartementet for 1885: „Angaaende Haandarbejdsundervisningens Indførelse ved højere Skoler vil Departementet ved nærværende Lejlighed ikke nærmere udtale sig, idet man vil afvente Resultatet af det Kursus i saadan Undervisning, der for Tiden afholdes ved Kristiania Kathedralskole“.

skrænket. Indtil Nytaar sløjdede Elever i fjerde og femte Middelskoleklasser (svarende til 1ste og 2den Klasse i de danske lærde Skoler), delte først i 3 Partier, hvert paa 15 Disciple, som arbejdede 2 Gange om Ugen fra Kl. 6—8 Eftermiddag; men da det viste sig, at Partierne vare for store til, at hver enkelt kunde faa det, især i Begyndelsen, nødvendige Tilsyn, bleve de fordelte paa 3 Partier, som i Løbet af 2 Uger fik 3 Arbejdsdage paa 2 Timer (Kl. 6—8). De Elever, som ikke fik Plads ved nogen Bænk, blev efter Tur syssel-satte med Træskærerarbejde (Løvsavning og Spikking med Tællekniv); senere stillede det sig saaledes, at to klarede sig med én Bænk. Da der var mange flere, som ønskede at være med, blev der af sjette Middelskoleklasse (= vor 3die Klasse) dannet et Parti til paa 15, som fik 2 Timer hver Lørdag Kl. 4—6 Eftermiddag. Til Jul 1884 blev der arbejdet 100 Timer. Efter Nytaar blev Arbejdet fortsat paa samme Maade som før, men samtidig begyndte man at bruge Værkstedet ogsaa om Formiddagen. Der er nemlig mange Disciple, som ikke kunne deltage i Sang og Gymnastik og som bo saa langt borte, at de ikke godt kunne gaa hjem i disse Timer. 20 Elever ad Gangen bleve nu beskæftigede med Sløjd i 8 Formiddags Timer om Ugen under Tilsyn af Sløjdlæreren. Det lader sig gjøre, da det især er større Gutter, som der her er Tale om (fra Gymnasiet og sjette Klasse = 6te, 5te og 4de Klasse hos os), og det har vist sig, at man har lettere ved at ordne sig for deres Vedkommende baade med Hensyn til Arbejdsplads og Arbejdets Art.

Undervisningen foregaar efter en bestemt Række af Arbejdsmodeller, som for dette Øjemed ere anskaffede. Skolen leverer det fornødne Værktøj og ligesaa Materialier til det, som helt udføres paa Skolen. Adgangen har været gratis, og enhver har havt Lov til at beholde det, som han har udført. — Hvilken Indflydelse Under-

visningen har havt paa Udviklingen af det nogle medfødte Haandelav (Nævenyttighed) eller til at frembringe et saadant hos de mere klodsede Disciple, er det endnu efter Rektorens Mening vanskeligt at udtale sig bestemt om. Da Skolens Lokale er lille, faldt kun et mindre Antal Timer paa hver. Men Interessen syntes ham var temmelig stor og flere Disciple udførte ganske respektable Arbejder. Han ytrer ogsaa, at det er ham bekjendt, at flere Disciple i Sommerens Løb paa egen Haand have fortsat Arbejdet. Men han klager over Vanskeligheden ved at finde passende og dygtige Lærere. Thi skal der ved denne Undervisning tilstræbes at danne ikke blot Haanden, men ogsaa Øjet og Smagen, maa der stilles visse Krav til Læreren udenfor det rent haandværksmæssige. Jeg fremhæver særlig denne Vanskelighed ved Optagelse af Sløjd som Skolefag, fordi den vil føles endnu i højere Grad hos os, end i Norge, hvor navnlig Frederikshalds Sløjdforening har ydet meget til at faa den afhjulpen. Først blev den bekjendte Husflidslærer Hr. Øde fra Drammen antaget som Lærer, men han maatte foreløbig bestyre Posten ved en af sine Elever, en Snedkermester; og da han vedblivende ikke kunde forlade Drammen, fik han Afsked fra Nytaar 1885, og den vikarierende Haandværker blev midlertidig antagen. Istedetfor denne har Skolen nu til det nye Skoleaar faaet en seminaristisk dannet Mand, der ogsaa har uddannet sig for Sløjdfaget*).

Fra Kristiania tog jeg til Frederikshald, hvor Sløjden vel har sin fornemste Plads i det søndenfjældske Norge. Drengeskolen havde Ferie, men der var et Kursus i

*) De Bestyrere af de større private højere Skoler, som jeg traf hjemme i Kristiania, vare alle stemte for Sløjden, men syntes at vente, indtil de bedre kunde bedømme, som ovenfor sagt, de ikke ringe Udgifter, især til Lokale og Værktøj, som Sløjd jo vilde gjøre nødvendige.

Gang for Lærere, der vilde indføre Sløjd som frivilligt Fag i deres respektive Skoler. Afdelingen lededes af Hr. Lærer Rud*) (Skolebestyrer Kjennerud var desværre paa Rejse). Jeg saa Skoledrengenes Arbejder, forsaavidt de ikke vare indsendte eller givne til Forældrene. Modelrækken syntes mig lidt forskjellig fra Näässystemet, skjønt Grundtanken er den samme. Man har forresten, da den svenske Serie (hvoraf der nu er udkommen en ny revideret Udgave) indeholder Gjenstande, som ikke have Anvendelse i Norge, arbejdet paa en selvstændig Samling, uden dog at være kommen til et tilfredsstillende Resultat i denne Henseende. I sin Indstilling om Sløjdsagen til det norske Kirkedepartement foreslaar derfor Hr. Skolebestyrer Kjennerud**), at man for at faa en

*) Allerede før min Afrejse hjemmefra havde jeg hørt, at der i et Par Sløjdskoler blev gjort Forsøg med at øve venstre Haand ligesaa godt som højre til Sløjden. Det synes mig noget stort, hvis et saadant Forsøg kan lykkes. I Sagaerne fortælles der om Folk, der kunde bruge begge Hænder lige godt i Kampen. Vi vide alle, at enkelte, der ved Ulykkestilfælde have beskadiget den højre Haand, kunne lære sig til at benytte den venstre til højres Gjærning. (Jeg taler ikke om den kejthandede). Nu da Maskiner mere og mere afløse Haanden i Arbejdet, vil der nok blive Tid til at skifte lige mellem højre og venstre; og Evnen til at bruge begge Hænder omtrent lige godt vilde maaske medføre mange store Fordele i Livets forskjellige Virkemaader, for ikke at tale om, at de „smaa“ vilde blive fri for mange Skjænd, fordi de ikke bruge den pæne Haand, men den stygge venstre. I Frederikshald talte jeg med Lærer Rud om Sagen, og han sagde, at det ved de af ham foretagne Forsøg havde vist sig, at Eleverne ikke godt kunde holde ud med at bruge den venstre til Sløjd istedetfor den højre i mere end et Kvarter ad Gangen. Men et andet Sted, jeg husker desværre ikke, hvor det var, om paa Nääs eller i en anden Sløjdskole, foregik Øvelsen paa den Maade, at Eleverne, naar en lille Klokke ringede efter et vist Antal Minutter, vekslede Stilling og Haand; om ogsaa Redskab, erindrer jeg ikke.

**) Der særlig har givet sig af med Haandgjærningsskoler og for-

passende Modelsamling skal indbyde til Konkurrence med Præmier saavel for en hel Række methodisk ordnede Modeller som for enkelte heldige Stykker. Det norske Departement vil dog for Tiden ikke anbefale en saadan. »Sagen«, hedder det, »er hos os endnu saa ny, at man næppe kan vente her i Landet allerede nu at kunne erholde en Modelsamling, der er udarbejdet med indvundne Erfaringer for Øje og ikke blot theoretisk opkonstrueret«. De hidtil benyttede Modeller, væsentlig svenske, tildels med nogen Ændring, antoges rettest fremdeles at burde benyttes som Grundlag, og Haandgjerningsskolerne forøvrigt under sin fortsatte Virksomhed at burde vælge Gjenstande, hvis Forfærdigelse maatte findes særlig nødvendig eller ønskelig for ethvert Steds Befolkning.

Da Frederikshalds offentlige Skole for den højere Almendannelse er indrettet næsten ganske som Frederiksborg lærde Skole, ønskede jeg meget at kjende Sløjdens Drift der. Vel var der Ferie, da jeg opholdt mig paa Stedet, men ved Rektorens venlige Meddelelse og Sløjdforeningens Aarsberetninger tror jeg at kunne fremføre det vigtigste angaaende Haandgjerning af »Lati-nerne«. Discipeltallet i Frederikshalds Skole for den højere Almendannelse er omkring 200 (i Aar 215), af disse sløjdede i hvert Aars 1ste Halvaar (i Aarene 1880—84) 63—64, i Aaret 1882 kun 50, hvoraf de fleste vare beskæftigede med Træsløjd, i Sløjdforeningens Skole og under derværende Lærers Tilsyn. Deltagerne vare især Drengene af Middelskolens 1ste til 3die Kl. (9—12 Aars Alder); enkelte af Smaaskolens øverste Klasse tilstedes Adgang; af og til kommer der nogle fra Middelskolens øverste Klasser. I de første Aar var

rige Aar efter Kirkedepartementets Indstilling nød et Stipendium for at kunne undersøge disse i Sverig, i Danmark og paa enkelte Steder i Tyskland.

Tilstrømningen af ældre Drenge adskillig større, men nu, da Nyhedens Interesse er borte, er rimeligvis det Forhold indtraadt, som man regner for det normale. I de øvre Klasser er der nemlig noget mere Hjemmearbejde, og man kan ikke fortænke Drengene i, at de nødvendig binde sig til Arbejdsskolen og derved resikere at gaa glip af de naturlige Vinterfordøjelser med Slæde, Skier og Skøjter. Kunde Haandgjerningen lægges om Formiddagen eller i det Hele taget indrettes saaledes, at den ikke tog noget af Fritiden, vilde det nok blive anderledes. Tidligere var der gjerne et Parti eller to hvert Aar af Latinskoledrengene, som dreve Bogbinderiarbejde; i de sidste Aar har der ikke meldt sig nok til et Parti, og denne Undervisning er derfor bortfalden. Derimod er der altid en Del, som har Moro af Skomagerarbejde, og adskillige blive flinke til at saale og lappe; enkelte endog til at sy nyt. Skolen har den Regel, at ingen maa befatte sig med noget saadant, uden at han først i mindst 2 Semestre har drevet Træsløjd. Skomageriet er jo tildels usundt, og Bogbinderiet skaffer ingen legemlig Motion af Betydning. Latin skolens Elever betale 1 Kr. 50 Øre for Semestret (Okt.—Decemb.; Jan.—April). Meningen med denne Kontingent har været at holde Eleverne lidt mere fast ved Sløjds skolen. Ved al Undervisning leverer Skolen Værktøj; den skaffer ogsaa Materialet til Træarbejde. I Bogbinderiet og Skomageriet medbringe derimod Eleverne selv Materiale. Tidligere tilhørte det færdige Arbejde Skolen, men vedkommende havde Anledning til at kjøbe sit eget Arbejde for en lav Pris. I den senere Tid er der indført den Ordning, at Eleverne beholde uden Betaling det, som de selv have forfærdiget; hvad der i høj Grad tjener til at vedligeholde Interessen.

Inden jeg slutter denne korte Omtale af Frederiks-

halds Sløjdscole*), skal jeg tilføje, at der foreligger en Række meget oplysende Aarsberetninger om Sløjdforeningsens Skole, der indeholde: 1) Regler for Eleverne, 2) Instrux for Lærerne, 3) Instrux for Inspektøren, 4) Angivelse af Elevernes Antal for hvert Aar og den Sløjdart, hvori de have arbejdet, 5) Skolens Udgifter og Indtægter aarlig o. m., hvad der kan blive af stor Betydning, naar der tages almindelig Bestemmelse om Haandgjerningsskolers Oprettelse hos os.

Uagtet Tiden, jeg endnu havde til min Raadighed, var meget kort, mente jeg dog at burde aflægge et lille Besøg i Gøteborg. Vel vidste jeg forud, at det, som jeg her vilde finde, ikke ganske var det jeg søgte, Haandgjerning som almindelig Opdragelsesmiddel. Sløjdscolerne ere her Fordannelsesanstalter for Haandværk. Lærlingen gives Anledning til at øve sig i de sædvanligste Haandværk og, naar han har gjort sig bekendt med en Flerhed heraf, da at vælge det, hvortil han har mest Lyst og Evne. Skjönt Gøteborgs dygtige Sløjdforstander Hr. Eriksson saa lidt betænkelig paa mig, da han hørte, at jeg kun havde én Dag til at gjøre mig bekendt med hans Skoler, viste han mig dog med stor Forekommenhed omkring, saavidt Tiden tillod det, baade til Snedkerskolen og i Smedien, i Malerværkstedet og hos Blikkenslageren, hos Bogbinderen og hos Børstenbinderen, hos Vognmageren og Kurvemageren. Undervisningen bestredes forrige Aar (1884) af 20 Sløjdlærere; deraf 7 i Snedkeri, 5 i Smedearbejde, 2 i Malning og 1 i hver af de øvrige Fag. 1870 af omtrent 5000 Drengene i de egentlige Folkeskoler havde deltaget i Sløjden, og deraf havde 232 faaet Præmier for Flid og god Opførsel ogsaa i Læseskolen. Sløjdundervisningen for hver Discipel kostede 8 Kr. 45 Øre. Hele

*) I Sløjdscolen i Tistedalen, som jeg gik ud til, fandt jeg ikke noget, som for mig havde Interesse.

Udgiften altsaa omtrent 16,000 Kr. Da der i Skolernes Udsalgsted blev vist mig, hvad sløjdende Gossar havde fabrikeret i det forløbne Aar, vilde jeg næppe tro, at det var Arbejder af skolesøgende Drengene. Men Hr. Eriksson skal ogsaa være en baade energisk og teknisk uddannet Forstander.

I Begyndelsen af denne Indberetning (S. 6) omtalte jeg en rigtig sund og sand Bemærkning af Rektor Palmgren angaaende de Vanskeligheder, som efter den sædvanlige Fremgangsmaade træde Barnet imøde, naar det strax ved Optagelse i Saaskolen skal begynde paa Læsning. Jeg vil derfor her henvise til et ret interessant Forsøg paa at lade Sløjden begynde førend Læsning i Gøteborgs »Praktiska Arbetsskolan«. Bestyrerinden af denne Skole, Frøken Eva Rodhe, der har rejst forat gjøre sig beskjendt med visse Skoler i England, Frankrig og Tyskland, er nu i Færd med at indrette ved den af hende bestyrede Skole et praktisk Kursus for Børn fra 5—6 Aars Alder. De blive beskæftigede med af tynde Træplader og ved Hjælp af Løvsav at lave forskellige Smaating til Morskab og Nytte, f. Ex. Sprællemænd og Garnvindsler. Det er især, for saavidt jeg kunde se, formuende Folks Børn, der søge her. Alt er meget elegant, og Børnenes fine Mødre omfatte denne Afdeling med stor Interesse. Direktør Salomon paa Nääs omtalte Forsøget med Anerkjendelse og mente, at man derved havde faaet en god Indledning til Øvelse i Sløjd. Jeg bad Bestyrerinden om at overlade mig et Sæt Modeller (thi ogsaa de smaa øves her systematisk), men hun vilde ikke gaa ind herpaa, ikke heller give mig Tegningerne til Modellerne, idet hun meget beskedent bemærkede, at det hele var et Forsøg, som endnu kun var, jeg tror, 1½ Aar gammelt; men lovede mig, at jeg skulde faa, hvad jeg ønskede, naar et Aars Tid var gaaet, og det da havde vist sig, at Forsøget fremmede Formaålet.

Ønsket om at ophjælpe den hendøende Husflid fremkaldte i Skandinavien de saa kaldte Husflidsskoler*), der have med en Mangfoldighed af Undervisningsfag at gjøre (Kurvemageri, Børstenbinderi, Blikkenslageri, Løvsavning, Træskæren, Drejning, Bødkerarbejde, Hjulmageri, Sadelmagerarbejde, Staaltraadsarbejde, Metalarbejde, Skomageri, Skræderi, Malning o. s. v.) og sigte særlig paa voxne, ikke paa Børn; paa de enkelte Gjenstandes Fabrikation, ikke paa det enkelte Arbejdes Værd som Dannelsesmiddel for Skolebørn. Efterhaanden er man derfor baade i Sverig og Norge ad Erfaringens Vej kommen til Klarhed om, at Husflidskolen og Børneskolen hver paa sin Maade og efter sit Formaal skal løse den Opgave at gjøre sine Lærlinger dygtige i Haandens Brug. Men det skyldes for en ikke ringe Del Interessen for Husflidsagen, at man overhovedet er bleven opmærksom paa, hvor ubehjælpelige mange Drengene ere i Brugen af deres Hænder, hvad der atter bragte mange til at sé og klage over, at vor Skoleordning, baade den højere og den lavere, var ensidig anlagt, at man ikke havde delt lige mellem Aand og Legeme, hvorfor der burde bringes et praktisk Element ind i Skolens Gjærning. Hvilket dette praktiske Undervisningsfag er, som tilligemed Gymnastik skal danne en Modvægt mod Disciplenes stillesiddende Liv og udvikle visse Sider af den menneskelige Aand, vil være indlysende af det, som er berettet om de svenske og norske Sløjdskoler.

Ved Indsendelsen af omstaaende Beretning beder jeg om Undskyldning for, at jeg et Par Steder har gjentaget det samme, om end med forskjellige Ord.

*) Se det norske Kirkedepartementes Budgetforslag for 1885, S. 12 o. f.

Grunden hertil er, at det var mig af Vigtighed stærkt at fremhæve to Grundbetingelser for Sløjdens Trivsel som almindelig Dannelsesmiddel, om hvilke man vel i de to andre skandinaviske Lande er fuldstændig enig, men hvorom der hos os hersker Uklarhed og Tvivl. Det ene vedrører Sløjdens paa svensk Grund opfundne ABC, den systematiske Modelrække i Træ; det andet er Fordringen om pædagogisk dannede Sløjdlærere i de daglige Timer.*)

*) I Sverig er der 800 Skoler, hvor Drengene faa Undervisning i Haandarbejde, og Faget besørgeres paa faa Undtagelser nær af Skolelærere. I Finland og Frankrig, hvor denne Undervisning ved Lov er indført som tvungent Fag ved alle Folkeskoler, følger man ogsaa dette Princip.

II.

Skoleefterretninger.

Indhold: I. Examener, S. 31. — II. Disciplene, S. 42. — III. Lærerne og Lærefølgernes Fordeling, S. 57. — IV. Det i Skoleåret læste, S. 61. — V. Fordelingen af Skolens Beneficier og Legater, S. 77. — VI. Videnskabelige Apparater, S. 79. — VII. Gaver til Skolen, S. 85. — VIII. Den nye Bagbygning og Smaaskolen, S. 85. — IX. Uddrag af Skolens Aarsregnskab, S. 90. — X. Rogler for Skolens daglige Orden, S. 91. — XI. Bestemmelser i Sygdomstilfælde, S. 93. — XII. Lære- og Læsebøger i det nye Skoleaar, S. 94. — XIII. Skolebetalingen, S. 99. — XIV. Tidstavle for Prøverne, S. 100. — Tillæg, S. 104.

I.

Examener.

A. Statsskolen.

1. **Afgangsprøven for studerende Disciple af den sproglig-historiske Retning.** Ifølge det fra Ministeriet modtagne Skema afholdtes den *skriftlige* Del af denne Prøve den 15de og 16de Juni f. A., den *mundtlige* fra den 20de til den 29de Juni. Den Orden, hvori Prøven i de forskjellige Fag foretoges, er angiven i forrige Aars Program. Af Undervisningsinspektionen var Docent Dr. V. Thomsen tilstede og var Meddommer i Græsk, Frænsk og Tysk. Desuden var sendt som Meddommere fra Ministeriet Docent Dr. Siesbye i Latin, Overlærer Hasselager i Historie, Dr. Winkel-Horn i Dansk, Oldnordisk og Engelsk, Dr. Crone i Naturlære.

Opgaverne til de skriftlige Prøver, som sendes fra Ministeriet, vare:

Modersmaalet: 1. Bunden opgave: Hvilken Betydning har Ludvig den fjortendes Regering haft for Europa? — 2. Fri Opgave: Hvoraf kommer det, at store Mænd tit have meget at kæmpe med, og deres Fortjenester ofte først anerkjendes efter deres Død?

Oversættelse fra Latin paa Dansk: Seneca Lucilio suo salutem. Aebutius Liberalis, amicus noster, nunc tristis est, nuntiatio incendio, quo Lugdunensis colonia*) exusta est. Movere hic casus quemlibet posset, nedum hominem patriae suae amatissimum. Itaque nunc firmitatem animi sui quaerit, quam videlicet ad ea, quae timeri posse putabat, exercuit; hoc vero tam inopinatum malum et paene inauditum non miror si non timuit, quum esset sine exemplo. Multas enim civitates incendium vexavit, nullam abstulit; nam etiam ubi hostili manu in tecta ignis immisus est, multis locis deficit, et, quamvis subinde excitetur, raro tamen cuncta depascitur. Terrarum quoque vix umquam tam gravis et perniciosus fuit motus, ut tota oppida everteret. At Lugduni tot pulcherrima opera, quae singula illustrare urbes singulas possent, una nox stravit, et in altissima pace, quantum ne bello puidem timeri potest, accidit. Quis hoc credat? ubique armis quiescentibus, quum toto orbe terrarum diffusa securitas sit, Lugdunum, quod ostendebatur in Gallia, quaeritur! Hoc Liberalis nostri animum inclinat, adversus sueta firmum et erectum. Nec sine causa concussus est: inexpectata semper graviora sunt; novitas adjicit calamitatibus pondus, nec quisquam mortalium non magis, quod etiam miratus est, doluit. Ideo nihil nobis improvisum esse debet; in omnia praemittendus animus est cogitandumque, non quidquid solet, sed quidquid potest fieri. Quid enim est, quod non fortuna, quum voluit, ex florentissimo detrahat? quid est, quod non eo magis aggrediatur et quatiat, quo speciosius fulget? quid illi arduum quidve difficile est? Cogitanda ergo sunt omnia, et animus adversus ea, quae possunt evenire, firmandus. Exilia, tormenta, morbos, bella, naufragia meditare! Potest te patriae, potest patriam tibi casus eripere; potest te in solitudines abigere. Totam ante oculos sortis humanae condicionem ponamus, si nolumus opprimi nec illis inusitatis obstupefieri.

Oversættelse fra Dansk paa Fransk: Vi vide alle, med hvilken Begejstring og hvilken Beundring Franklin blev modtagen i Paris, hvis Afgud han snart blev. „Jeg er Parisernes sande Legetøj“, skriver han til sin Datter; „de have saaledes ødslet med min Buste, at, dersom der blev sat en Pris paa mit Hoved, vilde det være umuligt for mig at undslippe, hvor gjerne jeg end vilde det“. Ikke blot den Begejstring, som han vækker, faar ofte vor aandrige

*) Lugdunensis colonia = Lugdunum = det nuværendt Lyon; i denne By hørte Liberalis hjemme. Den brændte Aar 64 eft. Crh.

Amerikaner til at snile, men han morer sig ogsaa paa Bekostning af dem, som komme for at anmode ham om Anbefalingsbreve til de forenede Stater eller for at bede ham interessere sig for alle Slags Projekter. Her er et Anbefalingsbrev, som man har fundet i hans Papirer med Overskriften „Model til et Anbefalingsbrev for Folk, som jeg ikke kjender“:

Paris den 2den April 1777.

Min Herre,

Overbringeren af dette Brev, som rejser til Amerika, plager mig om at give sig et Anbefalingsbrev, skjønt jeg hverken kjender ham eller hans Navn. Dette kan synes Dem paafaldende, men det er Mode i dette Land. Det har ofte hændt sig, at en ubekjendt Person har forestillet mig en anden ubekjendt Person, og at de have anbefalet hinanden. Hvad angaar Overbringeren af nærværende Brev, er jeg nødt til at henvise Dem til ham selv med Hensyn til hans Dyder og Fortjenester, som han sikkert kjender bedre end jeg. For Resten anbefaler jeg Dem ham som fortjenende alle de Artigheder, til hvilke en fremmed har Ret, om hvem man ingen daarlige Oplysninger har, og jeg andrager for ham om alle de Gunstbevisninger, hvortil han maatte vise sig værdig, naar De kjender ham.

Alle Tal skrives helt ud med Bogstaver. — Legetøj poupée. — ødsle med prodiguer. — sætte en Pris paa ens Hoved mettre à prix la tête de qn. — gjerne ville noget avoir bonne volonté de qch. — til pour. — Overskrift titre. — plage presser. — nærværende Brev la présente. — andrage om solliciter. — maatte vise udtr. vil vise.

2. Oprykningsprøve for fjerde Klasse. Ifølge det fra Ministeriet sendte Skema og efter Skolens Bestemmelse afholdtes den *skriftlige* Del af denne Prøve den 15de, 16de og 17de Juni, den *mundtlige* fra den 27de Juni til den 11te Juli saaledes, som det er angivet i forrige Aars Program. Paa Undervisningsinspektionens Vegne var Overlærer Hasselager Meddommer i Latin og Dr. Crone i Mathematik. Af Skolen vare indbudte som Meddommere: i Historie Amtmand, Kammerherre Wedell-Wedellsborg, i Tysk Løjtenant v. Ellbrecht, i Naturhistorie Distriktslæge Willemoes, i Geografi Læge Gottlieb.

De skriftlige Opgaver, som sendes fra Ministeriet, vare følgende:

Modersmaalet: Om de for Menneskene vigtigste Havdyr og den Nytte, der drages af dem.

Oversættelse fra Dansk paa Latin: I Aaret 280 kom Kong Pyrrhus Tarentinerne til Hjælp, som førte Krig med Romerne. Han var begjærlig efter Berømmelse og kyndig i Krig og satte med Glæde efter Tarentinernes Tilskyndelse med en Hær over til Italien fra Epirus. Ved Heraclea, en By i Lucanien, blev det første Slag leveret, i hvilket Romerne bleve i den Grad forfærdede ved det usædvanlige Syn af Elefanter, at de led et stort Nederlag. Efter dette Nederlag sendte Romerne Gesandter til Pyrrhus, som skulde løskjøre Fangerne. Da Pyrrhus havde mistet mange Soldater i Slaget, haabede han, at Gesandterne vilde bede om Fred, men Fabricius, Hovedet for Gesandtskabet, overbeviste snart ved sin Tale Kongen om, at hans Haab om Fred var ugrundet. Senere forsøgte Pyrrhus forgjæves at vinde Fabricius for sig ved Gaver og Løfter eller at skræmme ham ved det pludselige Syn af en vældig Elephant; hans Hæderlighed var saa stor, at hverken Gaver eller Frygt kunde bevæge ham til at glemme Pligten.

Lucanien — Lucania. i den Grad — adeo. forfærder — perterreo. usædvanlig — insolitus. Syn — species. lider — accipio. løskjøber — redimo. Hoved — princeps. ugrundet — falsus. vinder — concilio. Løfte — promissum. skræmmer — terreo. vældig — ingens. Hæderlighed — integritas. bevæger — impello. Tallene skrives helt ud.

Arithmetik: 1. A kjøber 3 Kasser Appelsiner for henholdsvis 51 Fr. 98 $\frac{3}{4}$ c., 57 Fr. 68 c. og 58 Fr. 61 $\frac{1}{4}$ c., Omkostningerne beløbe sig til 33 $\frac{3}{4}$ pro Cent af Indkjøbsprisen. Han sælger dem for 10 Øre Stykket, hvorved han tjener $7\frac{1}{7}$ pro Cent. Hvor meget havde en Appelsin kostet ved Indkjøbet i danske Penge, og hvor mange var der i hver Kasse?

1 Fr. = 100 c. = 75 Øre.

2. Undersøg, om den Række, hvis 3 første Led ere $\frac{p^2-1}{p}$, p , $\frac{p^2+1}{p}$, er en Differens — eller en Kvotientrække, naar p har en hvilken som helst Værdi.

Find det almindelige Led deri og Summen af n Led.

Vis, at Summen, naar $n = 3$, bliver 3 Gange det andet Led, og

find den under den simpleste Form, naar $p = \frac{\sqrt{5} + \sqrt{3} + \sqrt{2}}{\sqrt{45} + \sqrt{27} - \sqrt{18}}$.

3. Af Ligningen $\sqrt{x + \sqrt{x}} + \sqrt{x - \sqrt{x}} = 3 \frac{\sqrt{x}}{\sqrt{x + \sqrt{x}}}$ findes x .

Geometri: 1. To Sekanter, der danne en Vinkel paa $220^\circ 50'$, skære en Cirkel saaledes, at de Buer, der ligge udenfor Vinklen, ere $131^\circ 50'$ og 112° . Hvor store ere de imellem Sekanterne liggende Buer? Drages Korderne til disse sidste Buer, hvor store ere da Vinklerne i den derved frembragte Firkant? Hvor store ere Vinklerne imellem dens Diagonaler?

2. Der skal konstrueres en Cirkel med Radius r , som berører en given Vinkels ene Ben og af det andet afskærer en Korde, som er $r\sqrt{3}$.

3. Omkredsene af en regelmæssig Ottekant og Tolvkant ere lige store, hver lig p ; hvilken har størst Areal, og hvor stor er Forskjellen?

3. Almindelig Forberedelsesexamen. De skriftlige Prøver holdtes i samme Orden som for 4de studerende Klasse. I den mundtlige Prøve, der holdtes fra den 23de Juni til 10de Juli i den Orden, som er angiven i forrige Aars Program, var Docent Dr. Thomsen Meddommer i Engelsk, Dr. Crone i Mathematik. Desuden vare Overretssagfører Hanson Meddommer i Dansk, Løjtenant v. Ellbrecht i Tysk, Amtmand, Kammerherre Wedell-Wedellsborg i Historie, Folkethingsmand, Byskriver Holch i Geografi, Vejinspektør Birk i Naturlære, Læge Hansen i Naturhistorie. De skriftlige Opgaver, forsaavidt de ikke vare de samme som for 4de st. Klasse vare:

Engelsk: After the battle of Crécy, in the year 1346, the English king, Edward the Third, marched to Calais, with the intention of laying siege, to it; but, finding it too strong to take by storm, he determined to subdue it by hunger. He placed his fleet directly opposite to the harbour, and built huts for his soldiers all round the

town, so as completely to invest it, and prevent it from getting assistance either by land or sea. After the siege had lasted eleven months, the people were in so much distress for want of food that they were forced to eat horses, dogs, and cats, till even these failed, and the governor found himself obliged to surrender. Edward promised, after some hesitation, that on condition that six of the principal citizens should come to him barefooted, with ropes about their necks, and bring him the keys of the town, he would spare the lives of the rest. The people of Calais were greatly distressed, when they heard the terms the king of England insisted on. While they were considering what was to be done, Eustace de St. Pierre, one of the richest merchants of the town, offered himself as the first of the six victims. His example inspired five others with equal courage, and after a sorrowful parting with their friends (for they all expected to be hanged) they appeared before Edward. He was so angry with the people of Calais for holding out so long against him, that he ordered these six men to be executed. Queen Philippa then fell on her knees before him, and besought him to pardon them. The king granted her request, and she had them conducted to her apartment where she entertained them, and sent them back to the town, bestowing on them many rich presents.

Siege, Belejring. Suedne, undertvinge. Invest, indeslutte. Fail, slippe op. Governor, Kommandant. Term, Betingelse. Insist on, fordre. Victim, Offer. Execute, henrette.

Praktisk Regning: 1. Hos en Vexelerer byttes 500 Fr., 1360 Dukater, 45 Lst. og 1040 Rubler i danske Penge: Vexelereren faar $\frac{1}{3}$ pro Cent, i Bytte betaler han saa stort et Beløb, som det er muligt, i Obligationer, hvoraf hver er 85 Kr. værd, Resten i rede Penge. Hvor mange Obligationer betaler han, hvor meget i rede Penge?

1 Fr. = 75 Ø., 1 Dukat = 8 Kr. 45 Ø., 1 Lst. = 17 Kr. 90 Ø.,
1 Rubel = 2 Kr. 70 Ø.

2. En hul Metalkugles ydre Overflade er $a \square$, den indre $b \square$; hvor meget vejer den fyldt med Vand? 1 Kubikfod Vand vejer $c \text{ \textasciitilde}$ og 1 Kubikfod af Metallet vejer $d \text{ \textasciitilde}$. Ex. $a = 4,192$, $b = 3,928$, $c = 62,047$, $d = 777,047$. En Kugles Overflade er $4\pi r^2$, dens Kubikindhold $\frac{4}{3}\pi r^3$, naar r betegner dens Radius.

4. Den almindelige Aarsprøve. Den *skriftlige* holdtes fra den 15de til 17de Juni; den *mundtlige* fra den 30te Juni til den 11te Juli i den Orden, som er angiven

i forrige Aars Program. Som Meddommere udenfor Skolens Lærere vare indbudte: Pastorerne Kemp og Slotspræst Paludan-Müller, Kjøbmand cand. phil. Chr. Aabye, Landinspektør Sørensen, Overretssagførerne Hanson og Raaschou, Lægerne Gottlieb, Hansen og Willemoes, Byskriver, Folkethingsmand Holch, Løjtnant v. Ellbrecht, Apotheker Camradt, Sagfører Wimmer.

5. **Halvaarsexamen** holdtes umiddelbart før Jul, den mundtlige kun i enkelte Fag.

6. Ifølge Skrivelse af 29de August f. A. fra Gymnastikinspektøren, Kammerherre Oberst Wegener bleve Disciplenes Færdighed i Gymnastik prøvet i hans Nærværelse den 4de September Kl. 10.

B. Elementarskolen.

1. Aarsprøven. Den *skriftlige* holdtes den 15de Juni, den *mundtlige* fra den 6te til 10de Juli i den Orden, som er angiven i forrige Aars Program.

2. Halvaarsprøven holdtes umiddelbart før Jul i Hovedsagen kun skriftlig.

C. Smaaskolen.

Aarsprøven. Den *skriftlige* holdtes i Slutningen af Juni, den *mundtlige* den 13de Juli.

D. Kandidaterne.

I. Efterfølgende otte Disciple havde indstillet sig til Afgangsprøven *i den sproglig-historiske Retning*:

Gustav Weibel Neergaard, Søn af Oberstløjtnant N., f. den 19de April 1867, optaget den 15de August 1881.

Frederik Marcus Rosenørn-Lehn, Søn af Baron R.-L., f. den 8de August 1867, opt. den den 19de August 1882.

August Vilhelm Asmund Jensen, Søn af Skolelærer J., f. den 19de Marts 1866, opt. den 16de August 1880.

Theodor Mortensen, Søn af Skolelærer M., f. den 22de Februar 1868, opt. den 15de August 1879.

Svenn Monrad, Søn af Cand. polyt. M., f. den 19de August 1867, opt. den 19de August 1883.

Axel Claudius Kilerich Andersen, Søn af fhv. Møller A., f. den 12te Oktober 1867, opt. den 15de August 1878.

Carl Valdemar Wivel, Søn af Bogbindermester W., f. den 30te November 1867, opt. den 15de August 1879.

Søren Andersen, Søn af Gaardejer Nielsen, f. den 13de August 1866, opt. den 15de August 1879.

II. Til den almindelige *Forberedelsesexamen* indstillede sig fire af Skolens Disciple og to Privatister:

Valdemar Frederik Olsen, Søn af Møllermester-svend O., f. den 20de December 1868, opt. den 15de August 1881.

Niels Daniel Olsen, Søn af Arbejdsmand O., f. den 26de December 1866, opt. den 15de August 1881.

Bendt Peter Bendsen, Søn af Gaardejer B., f. den 25de Januar 1867, opt. den 15de August 1879.

Frederik Frøhlich, Søn af afd. Kommandør F., f. den 20de April 1868, opt. den 15de August 1881.

Privatisterne vare:

Holger Lindahl Holst, Søn af Detailhandler H. i Helsingør, f. den 12te Marts 1870.

Albert Lothar Niels Johansen, Søn af afdøde
Snedkermester J., f. den 9de August 1867.

III. Ved Oprykningsprøven til 5te Kl. indstillede
sig fem af Skolens Disciple.

Udfaldet af de forskjellige Prøver er angivet paa
omstaaende Sider.

Afgangsexamen

	Points ved Aarsprøven i 4de Kl.	Skriftlig Dansk.		Skriftlig Latin.	Mundtlig Latin.	
		I.	II.		læst.	ikke læst.
G. V. Neergaard	85 $\frac{3}{4}$	mg	mg	mg+	ug	mg+
F. M. Rosenørn-Lehn	79 $\frac{1}{2}$	mg	mg÷	mg÷	ug÷	mg+
A. V. A. Jensen	77 $\frac{3}{4}$	mg	mg	mg÷	mg+	mg÷
Th. Mortensen	72 $\frac{3}{4}$	mg	mg	g	ug	ug
S. Monrad	77	mg÷	mg	mg÷	mg	ug÷
A. C. K. Andersen	68 $\frac{3}{4}$	mg	mg+	mg÷	ug÷	ug÷
C. V. Wivel	64	mg÷	g+	g	mg+	mg
S. Andersen	70	g+	g	mg	mg+	mg

Almindelig Forberedelse

	Mundtlig Dansk.	Skriftlig Dansk.	Tysk.	Fransk.	Engelsk.	Historie.
V. F. Olsen	mg+	mg+	ug÷	mg	ug÷	ug÷
N. D. Olsen	ug÷	mg÷	mg÷	mg+	mg+	mg÷
B. P. Bendsen	mg÷	g	g	„	g+	mg
Fr. Fralich	g÷	g+	g+	mg	mg	mg÷
H. L. Holst (Privatist)	ug÷	g+	g+	„	mg+	g
A.L.N.Johansen(Privatist)	mg+	ug÷	mg	„	ug÷	g

Oprykningsprøve

	Dansk.	Latin, skriftlig.	Latin, mundtlig.	Græsk.	Tysk.
A. H. Andersen	mg+	ug÷	ug÷	mg+	ug÷
C. J. W Lund	mg	tg+	g	g+	mg
H. J. P. Jensen	mg÷	mg÷	mg÷	g+	g+
C. N. J. Bonnesen	g	mdl+	tg	g+	g
O. H. Nielsen	g+	tg÷	g+	g÷	g

for Studerende.

Græsk.	Historie.	Natur- lære.	Engelsk.	Fransk.	Oldnord. og mundtlig Dansk.	Hovedkarakter.
ug	ug÷	mg+	ug*)	ug	ug	1. Karakt.m.Udm.= 107½P.
mg	mg+	ug÷	ug÷	mg+	ug÷	1. Karakter = 101 Points.
mg÷	ug÷	mg	ug÷	mg	mg+	1. Karakter = 98 -
mg+	mg+	mg÷	ug÷	mg	mg+	1. Karakter = 99⅔ -
ug÷	ug÷	mg+	ug÷	mg÷	mg÷	1. Karakter = 99 -
ug÷	ug	mg÷	ug÷	mg÷	ug÷	1. Karakter = 101⅔ -
mg÷	mg	ug÷	ug	mg÷	mg	1. Karakter = 93½ -
mg	g	g+	mg÷	g+	g+	1. Karakter = 85

*) Tysk i Stedet for Engelsk.

delses-Examen.

Geografi.	Arith- metik.	Geometri.	Regning	Orden.	Natur- historie.	Naturlære.	Points.
mg+	mg+	ug÷	ug÷	mg+	mg	mg	118½
mg+	mg÷	mg÷	ug÷	mg+	mg+	mg	113
g	mg	mg÷	g+	mg	mg	mg	91
mg÷	g÷	g+	tg+	mg+	mg÷	mg+	90⅔
mg	mg+	g÷	ug÷	mg+	mg÷	mg+	98⅔
ug÷	tg	g÷	g+	ug	mg	mg	97½

til 5te Klasse.

Fransk.	Historie.	Geografi.	Arithmetik.	Geometri.	Naturhistorie.	Points.
mg+	ug	ug	mg+	ug÷	ug	84
mg÷	mg+	mg+	g÷	g	ug	64⅔
mg÷	ug÷	mg÷	tg	tg÷	mg	57
g+	tg	g	g÷	tg	g	33⅔
mg÷	mg÷	mg÷	mdl	mdl	mg÷	33

II.

Disciplene.

Frederiksborg Læreanstalt, der baade er lærd Skole og Realskole, har for Øjeblikket 245 (forrige Aar 241) Disciple, nemlig 130 (122) i Statsskolen, 66 (75) i Elementarskolen, 49 (45) i Smaaskolen.

A. Statsskolen.

Da forrige Aars Program sluttedes, var Discipeltallet 122. Deraf forlod 8 Skolen efterat have bestaaet Studentereksamen og 4 efterat have underkastet sig den almindelige Forberedelsesexamen. En Discipel, Oscar Heegaard-Nielsen, forlod Skolen efterat have underkastet sig fjerde Klasses Oprykningsprøve. Før Examen udmeldtes af 3die Kl. C. L. Ellbrecht, efter Examen N. O. Wivel af 2den Realkl.; F. H. C. Ployen-Holstein af 1ste Realkl. Derimod optoges 31 Disciple, saa at Skoleaaret begyndte med 137. I Aarets Løb, navnlig efter Konfirmationen, udmeldtes af 3die Kl. K. Reinhard og C. J. Møller, af 2den Kl. C. O. Olsen, af 1ste R. C. Petersen, A. Rathsach, J. Skogstad, P. C. Thygesen. Discipeltallet er nu 130, der ere opførte nedenunder efter Sammentællingen for Marts—April, undtagen Disciplene i 6te og 5te Klasse, som ere sammenordnede efter Udfaldet af Halvaarsprøven. I Fortegnelsen er der sat **N** efter hver i Aar optagen Discipel.

6te Klasse.

1. Knud Ørbæk Holch, Søn af Rigsdagsmand, Byskriver H., f. den 11te Sept. 1869, opt. den 15de Aug. 1881.
2. Carl Peter Neergaard, Søn af Oberstløjtnant N., f. den 5te Juli 1869, opt. den 15de August 1881.
3. Arnold Ferdinand Vilhelm Rohde, Søn af Tømmerhandler R., f. den 15de Febr. 1867, opt. den 19de Aug. 1883 i 4de Kl.
4. Jens Vilhelm Christian Clausen, Søn af Sognepræst C., f. den 4de April 1868, opt. den 19de Aug. 1882.
5. Jens Frederik Hansen, Søn af Gaardejer H., f. den 26de Oktober 1867, opt. den 16de August 1880.
6. Michael Djørup Brüel, Søn af Skovrider B., f. den 20de Januar 1867, opt. den 16de August 1880.
7. Jørgen Halfdan Thorbjørn Knudsen, Søn af Kjøbmand K., f. den 13de April 1869, opt. den 16de Aug. 1880.
8. Charles Édvard Rasmus Drakenberg, Søn af Faktor D., f. den 11te Juli 1867, opt. den 16de Aug. 1880.
9. Emil Alexander Amonsens, Søn af Proprietær A., f. den 8de December 1866, opt. den 15de Aug. 1879.

5te Klasse.

1. Anders Hans Andersen, Søn af afd. Gaardejer A., f. den 4de September 1867, opt. den 15de Aug. 1881.
2. Hans Johannes Prætorius Jensen, Søn af fhv. Møller J., f. den 15de Okt. 1868, opt. den 15de Aug. 1881.
3. Carl Nicolaj Isak Bonnesen, Søn af Landvæsenskommisær B., f. den 29de Sept. 1869, opt. den 15de Aug. 1881.
4. Carl Jørgen Wesenberg Lund, Søn af afd. Skibsfører L., f. den 28de Dec. 1868, opt. den 16de Aug. 1880.

4de Klasse.

- St. 1. Fritjof Viggo Frandsen, Søn af Oversergent F., f. den 19de Oktober 1869, opt. den 19de Aug. 1882.
2. Nicolaj Laurentius Fejlberg, Søn af Inspektør F., f. den 30te September 1870, opt. den 19de Aug. 1884.
3. Henrik Sten Hansen, Søn af Skolelærer H., f. den 25de Dec. 1869, opt. den 19de Aug. 1883.
4. Hjalmar Jensen, Søn af Toldforvalter J., f. den 17de Dec. 1869, opt. den 19de Aug. 1883.
5. Otto Theodor Fich, Søn af Sognepræst F., f. den 13de Jan. 1870, opt. den 19de Aug. 1883.
6. Gunner Petersen, Søn af Adjunkt P., f. den 12te Sept. 1870, opt. den 19de Aug. 1882.
7. Valdemar Foldberg, Søn af Møller F., f. den 22de Febr. 1870, opt. den 19de Aug. 1882.
8. Heinrich Nicolaj Frederiksen, Søn af Teglværksejer F., f. den 5te Juni 1870, opt. den 19de Aug. 1882.
9. Carl Emil Aabye, Søn af Kjøbmand A., f. den 30te April 1870, opt. den 19de Aug. 1882.
10. Theodor Vilhelm Raaschou, Søn af Overretssagfører R., f. den 17de Aug. 1870, opt. den 15de Aug. 1881.
11. Axel Herman Hansen, Søn af Provst H., f. den 26de Marts 1870, opt. den 19de Aug. 1883.
12. Niels Henrik Nielsen, Søn af Gaardejer N., f. den 22de Maj 1869, opt. den 19de Aug. 1882.
13. Hans Andreas Aage Albrethsen, Søn af Sygehuslæge A., f. den 19de Febr. 1870, opt. den 19de Aug. 1883.
14. Charles Sophus Petersen, Søn af Malermester P., f. den 3die August 1870, opt. den 19de Aug. 1882.
15. Peter Lorentzen, Søn af Forpagter L., f. den 15de Aug. 1869, opt. den 19de Aug. 1883.
16. Christian Galberg Olsen, Søn af Hotelejer O., f. den 12te Dec. 1868, opt. den 15de Aug. 1880.
17. Sophus Vilhelm Lund Ortved, Søn af kgl. Skovfoged O., f. den 31te Juli 1869, opt. den 15de Aug. 1881.

- *)18. Thure Frederik Funch, Søn af Amtsforvalter F., f. den 15de Febr. 1870, opt. den 1ste Okt. 1884.
- R. 1. Jacob Olaf Nielsen, Søn af afd. Pedel N., f. den 4de Nov. 1870, opt. den 19de Aug. 1882.
2. Carl Johan Albert Ejgaard, Søn af Savværkstormand E., f. den 12te Dec. 1867, opt. den 19de Aug. 1882.
3. Albert Valdemar Charles Talbitzer, Søn af Partikulier T., f. den 8de Okt. 1871, opt. den 19de Aug. 1882.
4. Rasmus Malling Koch, Søn af afd. Proprietær K., f. den 4de November 1869, opt. den 19de Aug. 1882.
5. Christian Frederik Drakenberg, Broder til Nr. 8 i 5te st. Kl., f. den 18de Juni 1868, opt. den 19de Aug. 1882.
6. Hans Heinrich Møller, Søn af Mejeriforpagter M., f. den 17de Februar 1871, opt. den 19de Aug. 1882.
7. Edvard August Raaschou, Broder til Nr. 10 i 4de st. Kl., f. den 31te December 1867, opt. den 16de Aug. 1880.
8. Peter Martin Andersen, Søn af Gjæstgiver A., f. den 4de Maj 1870, opt. den 19de Aug. 1882.
9. Vilhelm Theodor Benthin, Søn af Proprietær B., f. den 17de Marts 1868, opt. den 15de Aug. 1879.
10. Carl Christian Raaschou, Broder til Nr. 7, f. den 22de Maj 1869, opt. den 15de Aug. 1881.
11. Johan Vilhelm Grevenkop-Castenskjold, Søn af Løjtnant, Proprietær C., f. den 17de August 1869, opt. den 15de Aug. 1881.
12. Nicolaj Peter Clausen, Søn af Teglværksejer C., f. den 1ste December 1870, opt. den 19de Aug. 1882.
- *)13. Carl Grevenkopp-Castenskjold, Broder til Nr. 11, f. den 2den Maj 1868, opt. den 15de Aug. 1882.

*) Indtager denne Plads paa Grund af Sygdom.

3die Klasse.

- St. 1. Johan Christian Nellemann Hempel, Søn af Landmand H., f. den 11te August 1870, opt. den 19de Okt. 1883.
2. Martin Christian Fæster, Søn af Møller F., f. den 28de Okt. 1871, opt. den 19de Aug. 1883.
3. Ejnar Nielsen, Søn af Proprietær N., f. den 10de Juni 1870, opt. den 19de Aug. 1883.
4. Christian Harald Henrik Andersen, Søn af Snedkermester A., f. den 2den April 1870, opt. den 19de Aug. 1882.
5. Theodor Aarestrup, Søn af afd. Overlæge A., f. den 9de Maj 1869, opt. den 19de Aug. 1884.
6. Mandrup Peter Tuxen, Søn af Sognepræst T., f. den 2den Maj 1872, opt. den 19de Aug. 1883.
7. Ole Jørgen Thuesen, Søn af Gaardejer T., f. den 25de Februar 1869, gjenopt. den 22de Okt. 1883.
8. Georg Philipsen, Søn af afd. Branddirektør P., f. den 12te Sept. 1870, opt. den 19de Aug. 1883.
9. Johan Frederik Bruhn Rieper, Søn af Herredsfuldmechtig R., f. den 23de Aug. 1871, opt. den 19de Aug. 1883.
10. Hans Hansen, Søn af Gaardejer H., f. den 12te Nov. 1871, opt. den 19de Aug. 1883.
11. Peter Sørensen, Søn af Proprietær S., f. den 27de Dec. 1871, opt. den 19de Aug. 1883.
- R. 1. Vilhelm August Lichtenberg, Søn af Proprietær L., f. den 4de Jan. 1871, opt. den 19de Aug. 1883.
2. Hans Peter Jørgensen, Søn af Gaardejer J., f. den 22de April 1870, opt. den 19de Aug. 1883.
3. Hans Georg Christensen, Søn af Skovløber C., f. den 12te Marts 1869, opt. den 19de Aug. 1882.
4. Johan Engelbrecht Petersen, Søn af Skolelærer P., f. den 31te Aug. 1871, opt. den 19de Aug. 1883.
5. Gerhard Frederik Otto Ellbrecht, Søn af Løjtnant v. E., f. den 2den Juli 1872, opt. den 19de Aug. 1883.
6. Vilhelm Frederik Brangstrup, Søn af Maskin-

- arbejder B., f. den 21de Sept. 1871, opt. den 19de Aug. 1883.
7. Jens Peter Jensen, Søn af Forretningsfører J., f. den 28de Marts 1871, opt. den 19de August 1883.
 8. Henrik Georg Olsen, Søn af afd. Møller O., f. den 21de Sept. 1870, opt. den 19de Aug. 1882.
 9. Valdemar Nicolaj Ernst Husmann, Søn af Brændehandler H., f. den 5te Juli 1870, opt. den 19de Aug. 1883.
 10. Niels Ludvig Emil Reehoff, Søn af afd. Kjøbmand R., f. den 8de Aug. 1871, opt. den 19de Aug. 1883.
 11. Henrik Flindt Heger, Søn af Forstraad H., f. den 13de Juli 1871, opt. den 19de Aug. 1883.
 12. Albert Mathias Andersen, Søn af Snedkermester A., f. den 1ste April 1871, opt. den 19de Aug. 1883.
 13. Ludvig Birch Jørgensen, Søn af Sadelmagermester J., f. den 3die Okt. 1871, opt. den 19de Aug. 1883.
 14. Johannes Otto Hermann Neven, Søn af atd. Kjøbmand N., f. den 25de Jan. 1871, opt. den 19de Aug. 1883.
 15. Viggo Sophus Arntzen, Søn af Sagfører A., f. den 11te Jan. 1872, opt. den 19de Aug. 1883.
 16. Hans Peter Bendsen, Søn af Gaardejer B., f. den 28de Maj 1870, opt. den 19de Aug. 1882.
 17. Emil August Valdemar Lejdersdorff, Søn af Hotelejer L., f. den 16de Jan. 1869, opt. den 19de Aug. 1882.

2den Klasse.

- St. 1. Thorvald Ferdinand Emanuel Jensen, Søn af Restauratør J., f. den 27de Januar 1872, opt. den 19de Aug. 1884.
2. Johannes Madsen, Søn af Proprietær M., f. den 18de Aug. 1872, opt. den 19de Aug. 1884.
 3. Lars Søren Larsen, Søn af Gaardejer L., f. den 24de Marts 1871, opt. den 19de Aug. 1884.
 4. Georg Lejdersdorff, Broder til Nr. 17 i 3die

- R., f. den 7de Juni 1872, opt. den 19de Aug. 1884.
5. Frits Johan Peter Frederiksen, Søn af Tegl-værksejer F., f. den 20de Juni 1872, opt. den 19de Aug. 1884.
 6. Vilhelm Wedell-Wedellsborg, Søn af Kammerherre, Amtmand, Baron W.-W., f. den 26de April 1873, opt. den 19de Aug. 1884.
 7. Hans Holch, Broder til Nr. 1 i 6te Kl., f. den 30te Novbr. 1872, opt. den 19de Aug. 1884.
 8. Theodor Christoffer Clausen, Broder til Nr. 4 i 6te Kl., f. den 10de December 1872, opt. den 19de Aug. 1885. N.
 9. Henry Christian Hansen, Søn af Læge H., f. den 30te Novbr. 1872, opt. den 19de Aug. 1884.
- R. 1. Thorvald Marius Petersen, Søn af Kromand P. i Nøddebo, f. den 12te Aug. 1870, opt. den 19de Aug. 1884.
2. Viggo Krarup Funch, Broder til Nr. 18 i 4de stud., f. den 26de Juli 1871, opt. den 1ste Oktbr. 1884.
 3. Carl Christian Hjernø, Søn af afd. Prokurator H., f. den 29de Aug. 1871, opt. den 19de Aug. 1884.
 4. Simon Alfred Rasmus Nellesmann Hempel, Broder til Nr. 1 i 3die stud., f. den 18de April 1872, opt. den 19de Aug. 1884.
 5. Carl Severin Torgius, Søn af Stationsforvalter T., f. den 29de Juli 1871, opt. den 19de Aug. 1884.
 6. Niels Juul Schmidt, Søn af Kjøbmand S., f. den 16de Novbr. 1869, opt. den 20de Februar 1886. N.
 7. Emil Valdemar Kielberg, Søn af Murermester K., f. den 2den Februar 1872, opt. den 19de Aug. 1883.
 8. Frederik Vilhelm Bruhn, Søn af Branddirektør B., f. den 24de Maj 1872, opt. den 1ste April 1884.
 9. Carl Edvard Rotvitt Jørgensen, Søn af kgl. Skovfoged J., f. den 25de Maj 1870, opt. den 19de Aug. 1883.

10. Hans Niels Mortensen, Søn af Arbejdsmand M., f. den 17de Juli 1872, opt. den 19de Aug. 1884.
11. Valdemar Arntzen, Broder til Nr. 15 i 3die R., f. den 8de Maj 1873, opt. den 19de Aug. 1884.
12. Georg Jensen, Søn af Banemester J., f. den 28de Febr. 1872, opt. den 19de Aug. 1884.
13. Vilhelm Carl Rotvitt, Søn af Proprietær R., f. den 24de Nov. 1870, opt. den 19de Aug. 1883.
14. Jens Heinrich Sundstrøm, Søn af Kjøbmand S., f. den 4de Juli 1871, opt. den 19de August 1884.
15. Hans Jacob Hansen, Søn af Manufakturhandler H., f. den 5te Aug. 1872, opt. den 19de Aug. 1884.

1ste Klasse.

- St. 1. Erik Nellemann Holch, Broder til Nr. 1 i 6te Kl., f. den 24de Juni 1874, opt. den 19de Aug. 1885. N.
2. Christian Olsen, Søn af Møller O., f. den 30te Maj 1873, opt. den 19de Aug. 1885. N.
 3. Carl Otto Rolf Larssen, Søn af afd. Ingeniør-kaptain L., f. den 20de Maj 1873, opt. den 19de Aug. 1885. N.
 4. Johan Heinrich Clausen, Broder til Nr. 12 i 4de R., f. den 24de Septbr. 1874, opt. den 19de Aug. 1885. N.
 5. Peter Christoffer Olsen, Søn af Sognefoged O., f. den 27de November 1871, opt. den 19de Aug. 1885. N.
 6. Peter Georg Raaschou, Broder til Nr. 10 i 4de stud., f. den 18de Marts 1873, opt. den 19de Aug. 1885. N.
 7. Jacob Axel Zøylner, Søn af Proprietær Z., f. den 9de November 1874, opt. den 19de August 1885. N.
 8. Poul Emil Jacob Lorenzen, Broder til Nr. 15 i 4de stud., f. den 3die Aug. 1873, opt. den 19de Aug. 1885. N.
 9. Steen Ove Andersen, Søn af Læge A., f. den 3die Aug. 1874, opt. den 19de Aug. 1885. N.

10. Georg Christian With, Søn af Læge W., f. den 21de Dec. 1872, opt. den 19de Aug. 1885. N.
 11. Vilhelm Carl Christian Arnholtz, Søn af Oberst A., f. den 28de Marts 1873, opt. den 19de Aug. 1885. N.
 12. Holger Erhard Hansen, Søn af Kjøbmand Erh. H., f. den 26de Aug. 1873, opt. den 19de Aug. 1885. N.
 13. Kristian Vilhelm Munk, Søn af Fuldmægtig M., f. den 14de April 1874, opt. den 19de August 1885. N.
- R.
1. Jens Martin Andersen, Søn af Gaardejer A., f. den 12te Marts 1871, opt. den 19de August 1885. N.
 2. Poul Adolph Christian Sørensen, Søn af Tjener S., f. den 6te Februar 1873, opt. den 19de Aug. 1885. N.
 3. Aage Johannes Fejlberg, Broder til Nr. 2 i 4de st. Kl., f. den 24de Marts 1873, opt. den 19de Aug. 1885. N.
 4. Viggo Jensen, Broder til Nr. 1 i 2den st. Kl., f. den 22de Juni 1874, opt. den 19de August 1885. N.
 5. Carsten Emil Jørgensen, Søn af kgl. Skovfoged J., f. den 24de Jan. 1872, opt. den 19de Aug. 1884.
 6. Hans Peter Hempel, Broder til Nr. 1 i 3die st. Kl., f. den 22de Septbr. 1873, opt. den 19de Aug. 1885. N.
 7. Ole Kristian Jensen, Søn af Landmand J., f. den 2den Februar 1874, opt. den 19de Aug. 1885. N.
 8. Johan Hansen, Søn af Rebslagermester H., f. den 28de April 1873, opt. den 19de August 1885. N.
 9. Harald Anders Olsen, Søn af Hotelejer O., f. den 16de Maj 1872, opt. den 19de Aug. 1884.
 10. Louis Peter Christensen, Søn af Maskinsmed C., f. den 11te April 1873, opt. den 19de Aug. 1885. N.
 11. Peter Julius Larsen, Søn af Kjøbmand L., f. den 1ste December 1873, opt. den 19de August 1885. N.

12. Jørgen Gotfred Neergaard, Søn af Snedkermester N., f. den 15de Aug. 1871, opt. den 19de Aug. 1884.
13. Niels Peter Mogensen, Søn af Stationskarl M., f. den 31te Januar 1873, opt. den 19de Aug. 1885. N.
14. Johannes Isak Fobian, Søn af Garvermester F., f. den 5te Decbr. 1873, opt. den 19de Aug. 1884.
15. Holger Philip Emil Nissen, Søn af Konditor N., f. den 26de Febr. 1873, opt. den 19de Aug. 1884.
16. Theodor Høeg, Søn af Kjøbmand H., f. den 14de Marts 1873, opt. den 19de Aug. 1884.
17. Poul Andersen, Broder til Nr. 4 i 3die st. Kl., f. den 20de Septbr. 1873, opt. den 19de August 1885. N.
18. Hans Jacob Olsen, Søn af Kjøbmand O., f. den 15de Jan. 1873, opt. den 19de Aug. 1885. N.
19. Ejvind Mørch, Søn af fhv. Vejinspektør M., f. den 22de Februar 1873, opt. den 19de August 1885. N.
20. Jens Nicolaj Thygesen, Søn af Fabrikant T., f. den 12te Decbr. 1873, opt. den 19de Aug. 1885. N.

B. Elementarskolen.

Ved forrige Skoleaars Slutning var Discipeltallet 74, deraf opflyttedes i Statsskolen 22; to Disciple A. Brendstrup og R. Brüel udgik af Skolen. Efter Konfirmation i Oktober forlod C. Thomsen Skolen. Derimod optoges fra Smaaskolen 11 og andetsteds fra 6, saa at Discipeltallet for Øjeblikket er 66, som efter Sammen-tælling i April ere fordelte saaledes:

Ældste Klasse, A.

1) Gustav Hansen, Søn af Læge H. — 2) Ejnar Petersen, Søn af Adjunkt P. — 3) Rasmus With, Søn af Læge W. — 4) Carl Gustav Madsen, Søn af Proprietær M. — 5) Emil Birch, Søn af Vejinspektør

B. — 6) Knud Axel Brendstrup, Søn af Kjøbmand B. — 7) Christian Albertus, Søn af Kjøbmand A. — 8) Vilhelm Sørensen, Søn af Proprietær S. — 9) August Lindberg, Søn af Kjøbmand L. — 10) Julius August Amon Amonsens, Søn af Proprietær A. — 11) Thorvald Rasmussen, Søn af afd. Forstander R. — 12) Carl Johan Kielberg, Søn af Murermester K. — 13) Valdemar Jensen, Søn af afd. Sadelmager J. — 14) Niels Peter Nielsen Thyrsted, Søn af Fragtmand T. — 15) Helge Hans Carl Rathsach, Søn af Fotograf R. — 16) Carl Theodor Clements Funch, Søn af Amtsforvalter F. — 17) Hjalmar Christensen, Søn af Chokoladefabrikant C. — 18) Christian Marcus Andersen, Søn af Smedemester A. — 19) Christian Herman Jørgensen, Søn af kgl. Skovfoged J. — 20) Viktor Conrad Christian Ellbrecht, Søn af Løjtnant v. E. — 21) Jens Jensen, Søn af Gjæstgiver J. — 22) Julius Rasmus Cramer Claudi, Søn af Faktor C. — 23) Kaj Lerche, Søn af Overretssagfører, Kammerjunker L. — 24) Axel Andersen, Søn af Snedkermester A. — 25) Georg Peter Hansen, Søn af Gjæstgiver H. — 26) John Hvid, Søn af Partikulier H. — 27) Valdemar Petersen, Søn af Gjæstgiver P.

Mellemste Klasse, B.

1) Axel Anders Restrup, Søn af Skomager R. — 2) Albert Thorvald Henrik Husmann, Søn af Brændehandler H. — 3) Erik Mørch, Søn af fhv. Vejnspektør M. — 4) Marius Sørensen, Søn af Gjæstgiver S. — 5) Immanuel Johannes Blomberg, Søn af Indremissionær B. — 6) Georg Alexander Hansen, Søn af Forvalter H. — 7) Harald Erhard Hansen, Søn af Kjøbmand Erh. H. — 8) Carl Christian Clausen, Søn af Teglværksejer C. — 9) Poul Anton Holch, Søn af Byskriver H. — 10) Oscar Emil Langkilde, Søn af Prokurator L. — 11) Jacob Christian Ernst, Søn af Gjæstgiver E. — 12) Harald Nielsen Hvid, Søn af Grosserer H. — 13) Otto Gunner Christensen, Broder til Nr. 17 i A. — 14) Anders Albert Andersen, Søn af Blikkenslager A. — 15) Vilhelm Edvard Grønfeldt, Søn af Bundtmager G. — 16) Johan Sigismund Fasting, Søn af Dyr læge F. — 17) Søren

Valdemar Gjern, Søn af Bogholder G. — 18) Jørgen Frits Clausen, Broder til Nr. 8. — 19) Christian Oscar Bernhard Løv Steglich, Søn af Isenkrammer S. — 20) Rudolph Carl Christian Køhl, Søn af Civilingeniør K. — 21) Hans Harald Nørup Østergaard, Søn af Kjøbmand Ø. — 22) Niels Christian Olsen, Søn af Kjøbmand O. — 23) August Børge Jacob Ernst Plum, Søn af afd. Genremaler P. — 24) Sophus Henrik Thygesen, Søn af Fabrikant T.

Yngste Klasse, C.

1) Georg Aarestrup, Søn af Skoleinspektør A. — 2) Aage Arntzen-Bricka, Søn af Adjunkt B. — 3) Vilhelm Madsen, Søn af fhv. Proprietær M. — 4) Jens Andersen, Søn af Værtshusholder A. — 5) Ferdinand Kielberg, Søn af Murermester K. — 6) Jens Peter Jensen, Søn af Gaardejer J. — 7) Thor Winther, Søn af Fiskehandler W. — 8) Hjalmar Lüders, Søn af Forpagter L. — 9) Carl Johan Weitzmann, Søn af Instrumentmager W. — 10) Jacob Weitzmann, Broder til Nr. 9. — 11) Ludvig Conrad Møller, Søn af Mejeriforpagter M. — 12) Carl Ludvig Fischmann, Søn af Slagtermester F. — 13) Edvard Hansen, Søn af Rebslagtermester H. — 14) Carl Johan Jørgensen, Søn af Skovfoged J. — 15) Albrecht Sørensen, Søn af Proprietær S.

C. Smaaskolen.

Ved forrige Skoleaars Slutning var Discipeltallet 45. Deraf opflyttedes 11 i Elementarskolen, medens 15 optoges i Aarets Løb, saa at Antallet for Øjeblikket er 49, der ere ordnede i tre Afdelinger.

Ældste Afdeling.

1) Alfred Olaf Nicolaj Nielsen, Søn af afd. Landmand N. — 2) Frederik Dam Hartmann, Søn af Assistent H. — 3) Lorentz Adolph Frendrup, Søn af Kjøbmand F. — 4) Johan Ditlev Frederik Denker,

Søn af Brygger D. — 5) Theodor Vilhelm Jensen, Søn af Grosserer J. — 6) Holger Andersen, Søn af Snedkermester A. — 7) Carl Wedell-Wedellsborg, Søn af Kammerherre, Baron W.-W. — 8) Niels Vilhelm Otto Mogensen, Søn af Kjøbmand M. — 9) Carl Frederik Vilhelm Køhl Petersen, Søn af afd. Murermester P. — 10) Anders Henriksen, Søn af Pedel H. — 11) Frederik Christian Langkilde, Søn af Prokurator L. — 12) August Bernhard Jensen, Søn af Kjøbmand J. — 13) Georg Poulsen, Søn af Drager P. — 14) Frode Hollmann, Søn af Kjøbmand H. — 15) Carl Frederik Christensen, Søn af Maskinsmed C. — 16) Ingvard Hvid, Søn af Grosserer H.

Mellemste Afdeling.

1) Christian Restrup, Søn af Skomagermester R. — 2) Ejnar Georg Jensen, Broder til Nr. 5 i ældste Afdeling. — 3) Poul Andresen, Søn af Kjøbmand A. — 4) Carl Johannes With, Søn af afd. Læge W. — 5) Oskar Steglich, Søn af Kjøbmand S. — 6) Jens Christian Nielsen, Søn af Gjæstgiver N. — 7) Henrik Henriksen, Broder til Nr. 10 i ældste Afdeling. — 8) Nikolaj Johannes Petersen, Søn af Bagermester P. — 9) Christian Edvard Kielberg, Søn af Murermester K. — 10) Arnold Niels Peter Høyer, Søn af Kjøbmand H. — 11) Valdemar Bonde Dahl, Søn af afd. Bogholder D. — 12) Carl Christian Andersen, Søn af Inspektør A. — 13) Harald Albrecht Flemming Lerche, Søn af Kammerjunker L. — 14) Adolf Leonhardt Jensen, Søn af Banemester J. — 15) Christian Emil Schinkel Svendsen, Søn af Murermester S. — 16) Hans Ludvig Max Jensen, Søn af Restauratør J. — 17) Edmund Viktor Kieler, Søn af Adjunkt K. — 18) Albert Henrik Olsen, Søn af Slagtermester O.

Yngste Afdeling.

1) Vilhelm Carl Christian Frenstrup, Broder til Nr. 3 i ældste Afdeling. — 2) Kaj Olaf Sørensen, Søn af Landinspektør S. — 3) Robert Louis Hansen, Søn af Hotelejer H. — 4) Vilhelm Aabye, Søn af Kjøbmand A. — 5) Vilhelm Harald Albertus, Søn

af Manufakturhandler A. — 6) Christian Simonsen, Søn af Manufakturhandler S. — 7) Niels Valdemar Raaschou, Søn af Prokurator R. — 8) Jens Christian Herman Andersen, Søn af Gjæstgiver A. — 9) Valdemar Olsen, Søn af Kjøbmand O. — 10) Niels Laurits Christian Larsen, Søn af Gjæstgiver L. — 11) Jens Paludan-Müller, Søn af Slotspræst P.-M. — 12) Aage Nielsen Hvid, Broder til Nr. 16 i ældste Afdeling. — 13) Magnus Valdemar Blomberg, Søn af Missionær B. — 14) Albert Frederik Raaschou, Broder til Nr. 7. — 15) Ejnar Olaf Sørensen, Broder til Nr. 2.

D. Disciplenes Hjemstavn og Forældrenes Stand.

Fra *Hillerød* er der 141, fra det *øvrige Amt* 99, fra *Kjøbenhavn* 6, *andet Steds* fra 6. Men med Hensyn til Skolens tre Afdelinger er Hjemstavnen noget forskjellig. I *Statsskolen* er 51 fra *Hillerød*, 71 fra *Amtet*, 2 fra *Kjøbenhavn*, 6 *andet Steds* fra. I *Elementarskolen* er 41 fra *Hillerød*, 23 fra *Amtet*, 2 fra *Kjøbenhavn*. I *Smaaskolen* er 44 fra *Hillerød*, 4 fra *Amtet*, 2 fra *Kjøbenhavn*.

Af disse ere 36 Sønner af Folk, som have med Jordbrug at gjøre, 125 Sønner af Handelsmænd, Haandværkere og andre Industridrivende, 6 Sønner af Militære, 9 Sønner af Lærere, 5 Sønner af Præster, 1 Søn af en Sømmand, 67 Sønner af andre Embeds- og Bestillingsmænd, 2 Sønner af Partikulierer, 1 Søn af en Genre-maler.

E. Disciplenes Alder i de forskjellige Klasser henimod Skoleaarets Udgang.

(Alderen for de i Aarets Løb udgaaede Disciple er beregnet i Overensstemmelse hermed.)

		Klasse.	5 Aar.	6 Aar.	7 Aar.	8 Aar.	9 Aar.	10 Aar.	11 Aar.	12 Aar.	13 Aar.	14 Aar.	15 Aar.	16 Aar.	17 Aar.	18 Aar.	19 Aar.	20 Aar.	Til-sammen.
Smaa-skolen.	c.	2	7	6	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	15
	b.	»	»	7	10	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	18
	a.	»	»	»	6	8	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	16
Elemen-tar-skolen.	C.	»	»	»	»	8	6	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	15
	B.	»	»	»	»	1	13	9	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	24
	A.	»	»	»	»	»	»	12	12	3	»	»	»	»	»	»	»	»	27
Statsskolen.	1ste St.	»	»	»	»	»	»	3	5	4	1	»	»	»	»	»	»	»	13
	R.	»	»	»	»	»	»	»	6	10	5	3	»	»	»	»	»	»	24
	2den St.	»	»	»	»	»	»	»	»	6	3	1	»	»	»	»	»	»	10
	R.	»	»	»	»	»	»	»	»	3	8	3	2	»	»	»	»	»	16
	3die St.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	5	3	2	2	»	»	»	»	12
	R.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	7	6	3	2	»	»	»	»	18
	4de St.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	12	2	»	»	»	»	18
R.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	2	4	3	»	»	»	13	
5te	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	2	»	»	»	4	
6te	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	2	2	4	»	»	9	
Ialt. . .		2	7	13	16	18	21	25	24	26	29	24	23	13	7	4	»	»	252

III.

Lærerne og Lærefagenes Fordeling.

A. Statsskolen*).

Rektor:	2 Timer Latin og 6 Timer Græsk i VI.; 2 Timer Græsk og 2 Timer Latin i V.	12 T.
Overlærer	<i>Reinhard</i> : Latin og Græsk i IV., Græsk i III.; Latin i II.	24 —
Adjunkt	<i>Hertel</i> : Tysk i IV.—II. og i I. R.; Dansk i III. og i I. R.	22 —
—	<i>Petersen</i> : Naturhistorie og Naturlære i IV.—I.; Geografi i IV. st.	24 —
—	<i>Bendz</i> : Naturlære i VI. og V.; Mathe- matik i IV. og II.	24 —
—	<i>Bricka</i> : Dansk og Oldnordisk i VI. og V.; Historie i IV.; Latin i III. og I. st.	25 —
—	<i>Kieler**</i>): 6 Timer Latin i VI. og V.; 4 Timer Græsk i V.; 3 Timer Fransk i VI. og V.; 2 Timer Engelsk i V. ...	24 —
—	<i>Aagaard**</i>): Historie i VI., V., IV. R., III.—I.; Geografi i IV. R., III., II. og I.	24 —
—	<i>Johnsen</i> : Matematik i III. og I.; Teg- ning i IV.—I. R.	28 —
kst. Lærer	<i>Lassen**</i>): Engelsk i IV. R. til I. R.; Dansk i III. r. og I. r. og i I. st.; Tysk i III. og II. r. og i I. st.; Historie i I. st.	24 —
Timelærer,	and. phil. <i>Münster</i> : Engelsk i VI.; Dansk i IV. st. og i II.; Fransk i IV.—I.; Tysk i I. st.; Historie i I. R.	30 —
—	and. phil. <i>Godskesen</i> : Religion i VI.— I.; Dansk i IV. R. og r.; Skrivning i III. R. og II.; Tegning i I. R.	27 —
Musiklærer	<i>Christiansen</i> : Sang i hele Skolen ...	4 —
Kommandersergent	<i>From</i> : Gymnastik og Svøm- ning i hele Skolen	20 —

*) r sat ved en Klasse angiver, at de Disciple, som have disse
Timer, ikke læse Fransk.

**) Disse Lærere have tillige Tilsyn med Gymnastik, Korsang osv.
i 23 Timer.

- Sergent *Sass*: Skrivning i I. R.; Assistent ved Gymnastiken i IV. Kl. 6 T.
 Desuden leder Hr. From Skydeøvelserne, som Hr. Adjunkt *Kieler* tillige har Tilsyn med.
 Kantor *Erslev* ledsager paa Fortepiano Lovsangen Mandag og Lørdag.
-

Den 13de August f. A. led Skolen uventet et smerteligt Tab, idet Overlærer *Børre* forulykkedes ved Badning i Sundet. I over et halvt Aarhundrede havde han været knyttet til denne Skole, først som Discipel, senere som Lærer, idet han, efterat have underkastet sig theologisk Embedsexamen, blev ansat som Timelærer her den 10de Februar 1844. — Den afdøde var en af Skolens paalideligste Støtter og den nye Ordningens varmeste Talsmand. Hvor eftergivende han ellers var, lod han sig ikke rokke, da Spørgsmaalet rejstes om at bevare denne Christian den fjerdes gamle Stiftelse som Statsinstitution. Han har som taknemlig Fostersøn betalt Skolen og Byen ærlig, hvad han skyldte dem. Derfor vil denne Undervisningsanstalt længe bevare Mindet om hans samvittighedsfulde og uegennyttige Virksomhed.

Den 19de August f. A., blev cand. phil., examineret Lærer *Godskesen*, hidtil undervisende i Elementarskolen, ansat som Timelærer ved Statsskolen.

Ved Juleferiens Udgang meldte Adjunkt *Bricka*, at han ved Sygdom var forhindret fra at fortsætte sin Virksomhed. I Begyndelsen af Februar kunde han dog atter tage fat paa sin Skolegjerning. Hans Timer bleve under hans Sygdom besørgede af Skolens egne Lærere.

Da Skolens Regnskabsfører, fhv. Adjunkt *Lowsen*, ønskede at fratræde sin Bestilling, antog Forstanderskabet i hans Sted Adjunkt *Bendz*. — Adjunkt *Lowsen* havde besørget Skolens Regnskabsvæsen ligesiden 1844. Paa Skolens Vegne bringer jeg ham en hjertelig Tak for den Forekommenhed og Venlighed, som han altid har udvist mod Lærerne og Disciplene.

Tabel over hvert Fags ugentlige Timer.

St. betyder den studerende Afdeling af en Klasse.
R. Realafdelingen, **F.** angiver, at Klassen er fælles for begge Klassens Afdelinger eller for to Klasser. Bogstavet **r** henviser til dem i Realklasserne, der ikke læse Fransk.

	VI og V.	IV.	III.	II.	I.	Ialt Timer.	
	F.	St. F. R	St. F. R. r.	St. F. R. r.	St. F. R. r.		
Oldnordisk	1	1				2	
Dansk og Svensk	3	3 2	3 2	3 1	2 1	3 3 1	27
Latin	8	8 7	7	7		6	43
Græsk	6	6 5	5				20
Tysk		2	3 2	3 1	2 1	2 2	16
Fransk	3	3 2	3 3	3	3	3 3	24
Engelsk	2	2	4	3	3	3	17
Religion og Bi- belhistorie	1	1	2	2	2	2 2	14
Historie	3	3 2	3 2	2 1	3	2 2	24
Geografi		2	2 1	1	2	2 2	12
Arithmetik, Geometri, Regning og geometr. Tegning		5	7 4	6	6 1	6 7	41
Naturhistorie		2	2 2	2	2	2 2	14
Naturalære	3	3	2	2	2	2 2	14
Skrivning				1	1	2 2	7
Tegning				1	2	2	5
Ialt ugentl. Timer	30	30	30	30	30	30	286

Sang	2	2	2	2	2	4
Gymnastik og Svømning	4	4	4	4	4	20

B. Elementarskolen*).

Examineret Lærer <i>Schultz</i> : Religion, Regning og Sang i hele Skolen; Skrivning i A og B	30	T.
— Lærer med udvidet Examen <i>Andersen</i> : Tysk, Naturhistorie, Geografi og Tegning i hele Skolen, Skrivning i C., Dansk og Historie i A ₂	29	—
Cand. phil. <i>Bovien</i> : Dansk og Historie i hele Skolen, Fransk i A.	29	—
Kommandersergent <i>From</i> : Gymnastik og Svømning i hele Skolen	12	—

Tabel over hvert Fags ugentlige Timer.

A har været delt, eftersom Disciplene enten læste baade Fransk og Tysk eller blot Tysk.

	Ældste Klasse(A).		Mellemste Klasse(B).	Yngste Klasse(C).
	A ₁	A ₂ *)		
Dansk	6	1	6	7
Tysk	4		4	3
Fransk	4		„	„
Religion	2		2	2
Historie	2	1	2	2
Geografi	2		2	1
Naturhistorie	1		2	1
Regning	5	2	5	5
Skrivning	2		2	3
Tegning	1		1	2
Sang	1		1	1
Gymnastik og Svømning	1		4	4
	34		31	31

Ved Skoleaarets Begyndelse blev cand. phil. *Bovien* ansat som Lærer ved Elementarskolen i de Fag, som ovenfor ere angivne.

*) A₂ angiver den Afdeling af Klassen, som ikke læser Fransk.

C. Smaaskolen.

Bestyrerinden, Frk. *A. Berg*: Religion og Sang i alle 3 Afdelinger; Historie i 1ste og 2den Afdeling; Naturhistorie i ældste Afdeling.

Frk. *Neergaard*: Regning og Skrivning i alle 3 Afdelinger; Geografi i 1ste og 2den Afdeling; Anskuelseslære i 2den og 3die Afdeling.

Frk. *Køster* (senere Frk. *Jørgensen*): Dansk og Fortælling i alle tre Afdelinger.

Hr. Kommandersergent *From*: Gymnastik og Svømning.

Den 1ste Januar d. A. fratraadte Frk. *Køster* sin Stilling som Lærerinde her ved Skolen. Hun har i sin 2 $\frac{1}{2}$ aarige Virksomhed vist sig som en særdeles flittig og omhyggelig Lærerinde. I hendes Sted ansattes Frk. *Alma Jørgensen*, der kom til at undervise i de ovenfor anførte Fag.

IV.

Det i Skoleaaret læste og indøvede.

A. Statsskolen.

Modersmaal.

6te Kl. (Bricka). Literaturhistorien gennemgaaet efter Winkel-Horns Lærebog fra Oehlenschläger til vore Dage. Af Literaturprøver er gennemgaaet: Oehlenschlägers »Palnatoke«, »Væringerne i Miklagaard« og »Den lille Hyrdedreng«, Grundtvigs »Harald Blaatand og Palnatoke«, Hauchs »Bajazet«, Heibergs »Julespøg og Nytaarsløjer«, Hertz's »Arvingerne« og »Perspektivkassen«, Pal. Müllers »Vestalinden« og »Amor og Psyche« samt Digte af P. Møller, Chr. Winther, Bødtcher, Aarestrup, Ploug, Hostrup og Kaalund og Prosastykker af Blicher, Heiberg, Goldschmidt og S. Kierkegaard. — 19 Stile.

Svensk er læst i enkelte Timer.

Oldnordisk. Wimmers Læsebog S. 45—107, med

Overspringelse af Versene i Sagaen. Wimmers Grammatik repeteret.

5te Kl. (Bricka.) Literaturhistorien gennemgaaet efter Winkel-Horns Lærebog indtil Oehlenschläger. Af Literaturprøver er gennemgaaet: Holbergs »Jean de France« og »Jakob v. Thyboe«, Ewalds »Balders Død«, P. A. Heibergs »Virtuosen« samt nogle Viser, Baggesens »Kallundborgs Krønneke«, »Forfatterens Liv og Levned«, Udtog af Kritiken over »Ludlams Hule«, Brudstykker af Labyrinthen og nogle Digte samt et Udvalg af Viser og Digte af Trojelerne, Rahbek, Pram o. fl. — Et Foredrag er holdt af hver Discipel. 25 Stile.

Svensk er læst i enkelte Timer.

Oldnordisk. Wimmers Læsebog S. 1—40. Wimmers Grammatik gennemgaaet.

4de stud. Kl. (Münster). Holberg: »Ulysses von Ithacia«, »Erasmus Montanus« og »Gert Westphaler«. Ewald: »Fiskerne«. Wessel: »Kjærlighed uden Strømper«. Oehlenschläger: »Helge«, »Yrsa« og »Aladdin«. Grundtvig: »Paaskeliljen« og »Harald Blaataand og Palnatoke«. Ingemann: »Valdemar den store og hans Mænd« (Brudstykke). S. St. Blicher: »En Erindring fra Vesterhavet«. Hauch: »Tiberius«. Heiberg: »Aprilsnarrene«, »En Sjæl efter Døden« og »Kong Salomon og Jørgen Hattemager«. Gyllembourg: »En Hverdagshistorie«. Hertz: »Amors Genistreger«. Chr. Winther: »Ringens Indskrift«. H. C. Andersen: »Snedronningen«. Paludan-Müller: »Abels Død«. Carl Ploug: »Et Kys«. Hostrup: »Gjenboerne«. Goldschmidt: »Slaget ved Marengo«, »Mendel Hertz« og »Den flyvende Post«. 25 Stile.

4de Realkl. (Godskesen). Til Examen opgives: Holberg: »Erasmus Montanus« og »Mester Gert Westphaler«. Ewald: »Fiskerne«. Wessel: »Kjærlighed uden Strømper«. Grundtvig: »Paaskeliljen«. Oehlenschläger: »Hakon Jarl«. Ingemann: »Valdemar den store og hans Mænd« (Brudstykke). Blicher: »Marie, en Erindring fra Vesterhavet. C. Ploug: »Et Kys«. H. Hertz: »Svanehammen«. J. L. Heiberg: »Aprilsnarrene«. Gyllembourg: »En Hverdagshistorie«. Paludan-Müller: »Abels Død«. Hostrup: »Soldaterløjer«. H. C. Andersen: »Snedronningen«. Desuden læst: Baggesen: »Labyrinthen« (Brudstykke). Hauch: »Den uadelige Ridder

frue«. Chr. Winther: »Murad« og »Ringens Indskrift«. H. C. Andersen: »Den lille Pige med Svovlstikkerne« og »Den grimme Ælling«. Med de ikke Fransk læsende er foruden det opgivne læst: Oehlenschläger: »Ørvarods Saga«, »Vaulundurs Saga« og »Aly og Gulhyndy«. Chr. Winther: »Hjortens Flugt«. Hostrup: »Gjenboerne«, »Æventyr paa Fodrejsen«, »En Spurv i Tranedans«, »Intrigerne« og »Den tredie«. Goldschmidt: »Slaget ved Marengo«, »Mendel Herts« og »Den flyvende Post«. Hauch: »Den fattige Fisker«. H. C. Andersen: »Det har Zombien gjort«. Grammatiken er hovedsagelig gennemgaaet mundtlig. 29 Stile.

3die stud. Kl. (Hertel). Nordisk Mythologi er gennemgaaet efter Arentzen og Thorsteinson. Brudstykker af Nordens Guder og nogle Sagaer samt Digterværker af Holberg, Hertz, Heiberg, Goldschmidt o. fl. ere oplæste. 32 Stile, skrevne hjemme.

3die Realkl. (Hertel). Bojesens danske Sproglære repeteret og indøvet ved Analyse. Arentzens og Thorsteinsons nordiske Mythologi lært og repeteret. Brudstykker af Nordens Guder og Sagaer og Digterværker af Holberg, Hauch, Heiberg, Goldschmidt o. fl. ere oplæste. 32 Stile.

2den Kl. (Münster). Oplæsning og Analyse efter Agerskov, Nørregaard og Strøms Læsebog, 3die Afdeling. Bojesens danske Sproglære indtil Ordstillingen. Nogle Digte ere lærte udenad. 30 Stile.

1ste stud. Kl. (Lassen). Oplæsning og Analyse efter Agerskov, Nørregaard og Strøms Læsebog, 3die Afdeling. Bojesens danske Sproglære indtil Ordstillingen. Nogle Digte ere lærte udenad. 23 Stile.

1ste Realkl. (Hertel). Øvelser i Læsning efter Agerskov, Nørregaard og Strøms Læsebog, 3die Adeling. Bojesens danske Sproglære indtil Ordstillingen lært og indøvet ved Analyse. Nogle Digte ere lærte udenad til Fremsigelse. 33 Stile.

Latin.

6te Kl. (Rektor). Horats Oder 1ste og 2den Bog. — (Kieler). Cicero pro Ligario, Lælius. Tacitus: Annaler 1ste Bog. Carmina selecta: Ovid med Forbigaaelse af Stykkerne V.—VIII. Kursorisk: Cæsar: de bello

Gallico, 2den Bog. Sallust: Inгурtha. Tregders Literaturhistorie og Thomsens Antikviteter i Udtog. 70 Versioner. *Til Afgangsprøven opgives*: Cicero: Verriner-nes 4de Bog, Kap. 27—43, pro Ligario, Lælius Kap. 1—19. Livius: 30te Bog, Kap. 1—31. Tacitus: Annalernes 1ste Bog, Kap. 1—30. Seneca: de constantia sapientis, Kap. 1—14. Horats: Oder 1ste og 2den Bog med Forbigaaelse af I., 5, 13, 16, 19, 23, 25, 33, 36 og II., 4, 5. Breve, 1ste Bog, 1, 2, 6, 7, 10, 11, 13, 15, 16 og 2den Bog, 1 og 2. Carmina selecta: Catul med Forbigaaelse af X; Tibul I., II., III., IV; Properts III., V., VI., XI. Martial.

5te Kl. (Rektor). Seneca: de providentia. Af Carmina selecta: Catul og Martial. — (Kieler). Cicero: pro Sexto Roscio. Livius: 35te Bog. Carmina selecta: Tibul, Properts III., V., VI., XI. Horats: Breve 1ste og 2den Bog. Kursorisk: Cæsar de bello Gallico I.—II. Sallust: Inгурtha. Tregders Literaturhistorie og Thomsens Antikviteter i Udtog. 64 Versioner.

4de Kl. (Reinhard). Cic. or. pr. R. Amerin. Livius lib. II. c. 1—45. Virgil: Æneis lib. I. Madvigs Grammatik: Formlæren repeteret, Syntax: læst Kasuslæren, c. 7 & 8; Af Læren om Sætningers Maade og Tid de vigtigste Regler. — Stile: skrevne hjemme 50, paa Skolen 9, mundtlig 8. Versioner 2. Af ovenanførte opgives til Examen: or. p. R. Amer. c. 1—36. Liv. I. II. c. 1—30. Virgil I. I. v. 1—519.

3die Kl. (Bricka). Cæsars Bellum Gallicum, lib. VII. Ciceros or. pro lege Manilia. Ovids Metamorphoser ved Bloch, Stykkerne »Battus«, »Europa«, »Cadmus« og »Pyramus og Thisbe«. Af Madvigs Grammatik læst Moduslæren. 35 Stile skrevne hjemme, 25 Stile og 10 Versioner skrevne paa Skolen.

2den Kl. (Reinhard). Cornelius Nepos: Themistocles, Aristides, Pausanias, Epaminondas, Pelopidas, Agesilaus. Madvigs Grammatik: Formlæren repeteret. Stile: paa Skolen 28, hjemme 18, mundtlig 7.

1ste Kl. (Bricka). Forchhammers Læsebog. Af Madvigs Grammatik gennemgaaet Formlæren. 22 Stile, til Dels efter Læsebogen, skrevne i den sidste Halvdel af Skoleaaret.

Græsk:

6te Kl. (Rektor). Plato (Thriges Udvalg) S. 11—42, 51—71, 102—108. Homers Odysseé 1, 2, 3 og af 4de Bog, V. 481—600. Af Petersens Anthologi S. 4—10, 14—16, S. 17 Nr. 2 og 3, S. 18 Nr. 4, 5, 6, S. 19 Nr. 8, S. 21—25, S. 26 (Asklepiades), S. 28 Nr. 6, S. 34—38, S. 39—44 (undtagen Hybrias). Tregders Literaturhistorie og Mythologi. Christensens Antikviteter i Udtog. *Til Afgangsprøven opgives:* Herodot (Bergs Udvalg) S. 100—150. Plutarch: Perikles. Plato S. 11—42, 51—71, 102—102. Homer: Iliaden 22de og 23de Bog. Odysseén 1ste, 2den, 3die og af 4de Bog, V. 481—600. Petersens Anthologi: S. 4—10, 14—16, S. 17 Nr. 2 og 3, S. 18 Nr. 4, 5, 6, S. 19 Nr. 8, S. 21—25, S. 26 (Asklepiades), S. 28 Nr. 6, S. 34—38, S. 39—44 (undtagen Hybrias).

5te Kl. (Rektor). Homer: Iliaden 15de Bog. Odysseén 6te og 7de Bog. — (Kieler). Plutarch: Tiberius og Gajus Gracchus. Herodot efter Bergs Udvalg S. 77—115. Tregders Mythologi.

4de Kl. (Reinhard). Bergs Læsebog 2den Afdeling, S. 31 til Enden. Homers Od. I. II. Bergs Formlære gjennemlæst.

3die Kl. (Reinhard). Bergs Forskole. Sammes Lærebog 2den Afdeling, S. 15—24. Sammes Formlære indtil Fortegnelsen over de uregelmæssige Verber.

Tysk.

4de stud. Kl. (Hertel). P. Hjorts pros. Læseb. 1ste Bind, S. 341—361 og 2det Bind, S. 114—130. Schiller: Wallensteins Lager og af Jürs und Rung: »Deutsche Dichter«. Goethes Hermann und Dorothea, Schiller S. 68 til S. 100 og af Dichter der Gegenwart S. 76 til S. 201. Simonsens Formlære og Syntax i Udvalg.

4de Realkl. (Hertel). P. Hjorts Læsebog, S. 21—87. Toepfers Udvalg af den nyere tyske Literatur, S. 1—87 og Rung und Jürs Deutsche Dichter, S. 110—117 og S. 176—201. Simonsens Formlære og Syntax i Udvalg.

3die stud. Kl. (Hertel). P. Hjorts Læsebog, S. 21—87. Kapers Grammatik Formlæren.

3die Realkl. (Hertel) som 3die stud. Kl.

3die r Kl. (Lassen). Toepfers Udvalg af den nyere tyske Literatur, S. 1—27 og S. 64—111.

2den stud. og Realkl. (Hertel). Kapers tyske Læsebog for Mellemlasserne (2den Udg.), S. 131—146 og S. 172—207. Kapers Grammatik Formlæren.

2den r Kl. (Lassen). En ugentlig Time er anvendt til Repetition af det i de øvrige Timer læste.

1ste stud. Kl. (Münster). Kapers tyske Læsebog for Mellemlasserne (2den Udg.), S. 86—131. Kapers Grammatik, det vigtigste af Formlæren.

1ste Realkl. (Hertel). Kapers tyske Læsebog for Mellemlasserne, S. 86—131. Kapers Grammatik, Formlæren til Afvigelser fra 1ste Conjugation.

Fransk.

6te Kl. (Kieler). Michelsen & Baruëls Udvalg af franske Forfattere. Listovs Elementarbog II. Maanedslæsning af forskellige Forfattere, til Dels efter Disciplenes eget Valg. Sicks Formlære og Ordføjningslære repeteret. 65 Stile efter Gjeddens franske Stiløvelser.

5te Kl. (Kieler). Michelsens og Baruëls Læsebog: Stykkerne af Michelet, Balzac, Alfred de Musset, Quatre-fages, Lanfrey. Listovs franske Elementarbog I. Kursorisk er læst Erckmann-Chatrion: Une campagne en Kabylie. Ordføjningslæren gennemgaaet, Formlæren repeteret efter Sick. 65 Stile efter Gjeddens franske Stiløvelser.

4de stud. Kl. (Münster). Baruël og Trier: Udvalgte Stykker af den franske Litteratur, S. 50—79 og 201—239. Erckmann-Chatrion: Histoire d'un conscrit (192 S.). Formlæren efter Sick. Mickelsens Stiløvelser I. Afdl. 30 Stile.

4de Realkl. (Münster.) Borrings Études littéraires, S. 13—65 og 86—135. Erckmann-Chatrion: Histoire d'un conscrit (172 S.). Formlæren efter Sick. Michelsens Stiløvelser til S. 61. 18 Stile.

3die stud. og Realkl. (Münster). Borrings Læsebog for Mellemlasserne, S. 74—150. Erckmann-Chatrion: Le trésor du vieux seigneur (60 S.). Formlæren efter Sick. Michelsens Stiløvelser til Stk. 61. De studerende 30 Stile, Realisterne 25.

2den stud. og Realkl. (Münster). Borrings Læsebog

for Mellemklasserne, S. 1—74. Michelsens Stiløvelser til Stk. 47. Formlæren efter Sick. 30 Stile.

1ste stud. og Realkl. (Münster). Borrings Manuël, S. 6—62. Formlæren efter Sick. Michelsens Stiløvelser, Stk. 1—15 og 21—26. 30 Stile.

Engelsk.

6te Kl. (Münster). Opgives som læst til Examen: Listov: Engelske Læsestykker, II. Afdeling, S. 26—41, 61—103 og 155—171. Listov: Udvalg af engelske Forfatteres Skrifter, første Hefte, S. 1—81. Desuden læst: Samme Bog, S. 81—102. Macaulay Essays: Lord Clive (96 Sider).

5te Kl. (Kieler). Listovs Ledetraad I. og II., St. 1—50. Sammes Læsestykker, S. 1—103.

4de Realkl. (Lassen). Listovs Læsestykker II., S. 85—170 og S. 205—224. Sammes Udvalg af engelske Forfatteres Værker, S. 1—81 og S. 103—108. Til kursorisk Læsning er benyttet: Marryats »Percival Keene« og »The children of the New-Forrest«. 26 Versioner.

3die Realkl. (Lassen). Listovs Læsestykker II., S. 1—41 og S. 61—135. 21 Versioner.

2den Realkl. (Lassen). Listovs Ledetraad II. og af sammes Læsebog omtrent 15 Sider. 25 Stile.

1ste Realkl. (Lassen). Listovs Ledetraad I. 17 Stile.

Religion.

6te og 5te Kl. (Godskesen). I én ugentlig Time er skildret den sædelige Tilstand i Rom paa Christi Tid samt Israeliternes Ejendommelighed som Folk og deres historiske Opgave. Det gamle Testament; 1ste og 2det Kapitel af Genesis. Forjættelsen og dennes Forløb gennem Tiderne; Johannes Døberen. Den mosaiske Lovgivning; Decalogus; Lovens Formaal; Opdragelse. Jødernes politisk-sociale og sædelig-religiøse Stilling paa Christi Tid. Farisæisme, Saducæisme og Essenisme. Jesus af Nazareth som Gudssønnen og Forjættelsernes Opfyldelse; hans Stilling til Loven og farisæisk Casuistik; Bjærgprædikenen; ydre og indre (formel og reel) Retfærdighed. Jøderne i Adspredelsen;

jødisk Filosofi og Propaganda. Jerusalems Ødelæggelse; Fremtidshaab for Jødefolket.

4de Kl. st. og R. (Godskesen). Den første Menighed og Apostelen Peter. Stefanus og den første Forfølgelse. Pavlus og Hedningemissionen; hans Rejse til og Ophold i Rom. Romerske Kejsere. Jødekrigen. Et Omrids af Kirkens Historie i Frimenighedstiden.

3die Kl. st. og R. (Godskesen.) Assens's mindre Bibelhistorie, S. 120—167. Balslevs Katechismusforklaring. De tidligere lærte Psalmer ere repeterede.

2den Kl. st. og R. (Godskesen). Assens's mindre Bibelhistorie, S. 73—120. Balslevs Katechismusforklaring, S. 30—65. De tidligere lærte Psalmer repeterede.

1ste Kl. st. og R. (Godskesen). Bibelhistorie til Rigets Deling. Balslevs Katechismusforklaring, S. 1—30; en Del Psalmer lærte udenad.

Historie.

6te Kl. (Aagaard). Oldtidens og Nordens Historie efter Thriges Lærebøger. Middelalderens og den nyere Tids Historie efter Blochs Lærebøger for Realskoler.

5te Kl. (Aagaard). Oldtidens Historie. Nordens Historie indtil Kristiern I. efter Thriges Lærebøger. Middelalderen og den nyere Tid efter Blochs Lærebøger.

4de stud. Kl. (Bricka). Fra Revolutionen til Nutiden samt repeteret Oldtidens og Middelalderens Historie efter Blochs Lærebog for Realskoler.

4de Realkl. (Aagaard). Hele Historien efter Blochs Lærebøger for Realskoler.

3die st. Kl. (Aagaard). Fra Reformationen til Revolutionen efter Blochs Lærebog.

3die Realkl. (Aagaard). Fra Reformationen til Revolutionen efter samme Lærebog.

2den st. Kl. (Aagaard). Middelalderens Historie efter samme Lærebog.

2den Realkl. (Aagaard). Middelalderens Historie efter samme Lærebog.

1ste st. Kl. (Lassen). Blochs Lærebog, Oldtidens Historie.

1ste Realkl. (Münster). Blochs Lærebog, Oldtidens Historie.

Geografi.

4de st. Kl. (Petersen). Hele Geografien efter Erslevs Lærebog Nr. 2.

4de Realkl. (Aagaard). Hele Geografien efter Erslevs Lærebog Nr. 2.

3die st. og Realkl. (Aagaard). Asien, Afrika, Amerika og Australien efter Granzows Lærebog Nr. 2.

2den st. og Realkl. (Aagaard). Frankrig, England, Holland, Belgien, Schweiz, Tyskland, Østerrig-Ungarn efter samme Lærebog.

1ste st. og Realkl. (Aagaard). Danmark, Norge, Sverig, Rusland, Balkanhalvøen, Italien, Spanien og Portugal efter samme Lærebog.

Mathematik.

4de st. og Realkl. (Bendz). Plangeometrien repeteret efter Henrik Smiths Mathematik. I Arithmetik er efter samme Bog læst Ligninger af 2den Grad, exponentielle Ligninger og Rækker; det hele Pensum er repeteret. Opgaver hjemme engang ugentlig. Realklassen tillige Regneopgaver engang ugentlig.

3die st. og Realkl. (Johnsen). Efter Jul. Petersens Plangeometri er læst § 88 til § 109 og § 116 til § 119, samt fra § 121 og ud. Efter Jul. Petersens Arithmetik er læst Læren om Rod, Ligninger af anden Grad med en Ubekjendt og Logarithmer. Opgaver hjemme engang ugentlig.

2den st. og Realkl. (Bendz). Efter Jul. Petersens Arithmetik er læst Læren om Potens, Regning med Polynomier, Decimalbrøk, Ligninger med 2 og flere Ubekjendte af 1ste Grad, samt Begyndelsen af Rod. I Regning Procentregning. I Jul. Petersens Geometri er læst fra § 59 til § 94 Opgaver, samt fra § 109 til § 116. Opgaver hjemme engang ugentlig.

1ste st. og Realkl. (Johnsen). Efter Jul. Petersens Arithmetik er læst Addition, Subtraktion, Multiplikation, Division, Ligninger af 1ste Grad med en Ubekjendt. Opgaver hjemme engang ugentlig. Ved Regneundervisningen er benyttet Hansens Regnebog, 3die Del, og deraf gennemgaaet Gjennemsnitsregning, Delingsregning og omvendt Forhold. Efter Jul. Petersens Geometri er læst forfra til § 59.

Naturlære.

6te Kl. (Bendz). Repeteret hele Fysiken efter Carl Schmidts mindre Lærebog og læst Astronomien efter Jørgensens Lærebog.

5te Kl. (Bendz). Læst Fysiken efter Carl Schmidts mindre Lærebog til Bølgebevægelse.

4de Realkl. (Petersen). Læst Resten af Holtens Naturlære fra Tyngden, med Undtagelse af Lyslæren og Stødet; repeteret hele Bogen.

3die Realkl. (Petersen). Holtens Naturlære til Tyngden.

2den r Kl. (Petersen). Schmidts og Christensens Naturlære fra Magnetisme til Enden, dog kun en Del af Lyslæren.

1ste r Kl. (Petersen). Samme Bog fra Begyndelsen til Magnetisme.

Naturhistorie (Petersen).

4de Kl. st. og R. Hele Zoologien efter Lützens Lærebog Nr. 2, samt Strøms Begyndelsesgrunde i Botanik med nogle Tilføjelser.

3die Kl. st. og R. Det menneskelige Legeme og Fuglene efter Lützens Bog, samt Strøms Begyndelsesgrunde i Botanik (sidste forøgede Udgave).

2den Kl. st. og R. Læst Krebsdyr, Orme, Bløddyr og Pattedyr efter Lützens Bog. Nogle Planter ere gennemgaaede.

1ste Kl. st. og R. Læst de koldblodige Bedyr og Leddyrene til Krebsene. Nogle Planter ere gennemgaaede.

Skrivning.

3die Realkl. og 2den Kl. st. og R. (Godskesen) have hver haft én Times Undervisning ugentlig. Forskrifter ere benyttede jævnsides med Skrivning efter Bog, og sikker og fast Haandskrift har været Maalet for Undervisningen.

1ste st. Kl. (Godskesen). 2 Timers Undervisning ugentlig. Forskrifter ere benyttede.

1ste Realkl. (Sass). 2 Timers Undervisning ugentlig. Forskrifter ere benyttede. De flinkere Elever har havt Tilladelse til at skrive efter Bog.

Tegning.

3die Realkl. (Johnsen). Der er væsentlig benyttet Fortegninger (store Konturer), enkelte af de flinkere Elever have dog tegnet efter Gibsornamenter.

2den Realkl. (Johnsen). Der er tegnet efter Fortegninger af Jensen, Sinding og Trap-Meyer og andre lignende.

1ste Realkl. (Godskesen). Der er tegnet efter Fortegninger af Jensen, Sinding og Trap-Meyer.

Sang (Christiansen).

5te, 4de og 3die Klasse. Indøvet og repeteret 11 Korsange for Sopran, Alt og Bas af Viggo Sannes Syngeplan 10de Del, samt tostemmige Fædrelandssange af V. Sanne, 2den Del.

2den Klasse. Indøvet Sopran- og Altstemmer til 7 af samme Sange som i foranstaaende Klasser, endvidere 11 tre- og tostemmige Folke- og Fædrelandssange, samt Lovsange.

1ste Klasse. Indøvet og repeteret 12 tostemmige Sange af Vigo Sannes Syngeplan, 2den Del, enstemmige Lovsange og Fædrelandssange, Musiklære og Træffeøvelser.

Gymnastik (From.)

4 ugentlige Timer i hver Klasse. Forberedelsesøvelser, Gang- og Løbeøvelser; Springning i Højde og Længde, Klavreøvelser, blandede Øvelser og Voltigering. Med de ældre Klasser er indøvet Stokkeslag og Barreøvelser, og med de to yngste Klasser Smidighedsøvelser.

Udfaldet af Skydningen i 1885.

(Afstand 300 Alen).

Klasse.	N a v n.	Antal Gange.	Antal Skud.	Points.	Træffere.	Sum.	Værdi.	
6te	Rosenørn	4	20	19	10	29	1.5	Paa frit Anslag.
»	Andersen	4	20	33	18	58	2.9	Do.
»	Jensen	4	20	34	17	52	2.6	Do.
»	Monrad	4	20	25	11	36	1.8	Do.
»	Wivel	4	20	14	7	21	1.1	Do.
»	Mortensen	4	20	31	14	45	2.3	Do.
»	S. Andersen	4	20	49	20	69	3.5	Do.
5te	Neergaard	9	45	39	22	61	1.3	Dels p., dels u. Ansl.
»	Clausen	15	85	136	65	211	2.5	Frit Anslag.
»	Hansen	15	85	140	60	200	2.4	Do.
»	Drakenberg	15	85	109	55	163	1.9	Do.
»	Amonsens	14	80	105	51	156	1.9	Do.
»	Brüel	14	80	68	37	103	1.3	Do.
»	Knudsen	15	85	82	37	119	1.4	Do.
4de	Bendtsen	7	35	37	20	56	1.6	Do.
»	V. Olsen	7	35	7	4	11	0.3	Do.
»	D. Olsen	7	35	39	24	63	1.8	Do.
»	Frølich	7	35	25	14	33	0.9	Do.
»	A. Raaschou	15	85	69	35	104	1.2	Paa Anlæg.
5te	H. Andersen	7	35	47	23	70	2.	Dels p., dels u. Ansl.
»	Lund	7	35	46	21	67	1.9	Paa Anlæg.
»	Jensen	7	35	34	15	49	1.4	Do.
»	Bonnesen	7	35	44	21	65	1.8	Do.
4de	Ejgaard	7	35	49	21	70	2.	Dels p., dels u. Ansl.
»	J. Nielsen	7	35	52	26	77	2.2	Do.
»	Møller	7	35	42	19	61	1.7	Paa Anlæg.
»	R. Koch	7	35	52	25	67	1.9	Do.
»	Benthin	7	35	62	29	91	2.6	Dels p., dels u. Ansl.
»	V. Castenskjold	6	30	55	25	80	2.7	Paa Anlæg.
»	M. Andersen	5	25	46	19	65	2.6	Dels p., dels u. Ansl.
»	C. Castenskjold	7	35	31	18	50	1.4	Paa Anlæg.
»	Thalbitzer	7	35	56	25	81	2.3	Do.
»	Drakenberg	7	35	65	28	93	2.9	Paa frit Anslag.
»	Clausen	7	35	62	26	88	2.5	Paa Anlæg.
»	C. Raaschou	7	35	30	19	49	1.1	Do.

B. Elementarskolen.

Dansk.

Kl. A. (Bovien.) Oplæsning og Analyse efter Funch, Røgind og Warburgs danske Læsebog. Til Oplæsning er desuden benyttet forskellige Eventyrsamlinger, Sæger og amerikanske Fortællinger. I Analyse ere Ordklasserne, Bøjningslæren, den enkelte Sætnings Dele og det vigtigste om Sætningsforbindelserne indøvede. Efter Læsebogen er lært udenad: »Flugten til Amerika«, »En Ven« og »frejdigt Liv«. En Stil er skreven paa Skolen hver Uge (Gjenfortælling, enkelte Gange Diktat), Omstilene ere skrevne hjemme.

Kl. B. (Bovien.) Samme Læsebog. Til Oplæsning er desuden benyttet forskellige Æventyrsamlinger og Fortællinger. Ordklasserne, det vigtigste af Bøjningslæren, den enkelte Sætnings Dele samt Begreberne Hoved- og Bisætning ere indøvede. Efter Læsebogen er lært udenad: »Dandsen i Skoven«, »Konen med Æggene« og »Frejdigt Liv«. En Stil paa Skolen hver Uge, mest Gjenfortælling. Omstilene hjemme.

Kl. C. (Bovien.) Funch, Røgind og Warburgs danske Læsebog. Til Oplæsning er desuden benyttet forskellige Æventyrsamlinger og Fortællinger. De vigtigste Ordklasser, en Del af Bøjningslæren samt Begreberne Grundord, Omsagn og Gjenstand ere indøvede. Efter Læsebogen er lært udenad: »Flugten til Amerika« og »Dansen i Skoven«. En Stil paa Skolen hver Uge, Gjenfortælling eller Diktat. Omstilene hjemme.

Religion.

Kl. A. (Schultz.) Balslevs Bibelhistorie, det gamle og ny Testamente. Luthers lille Katekismus. En Del Psalmer lærte udenad.

Kl. B. (Schultz.) Efter Balslevs Bibelhistorie læst det ny Testamente. De ti Bud og Troesbekjendelsen. En Del Psalmer.

Kl. C. (Schultz.) Det gamle Testamente efter Balslevs Bibelhistorie. En Del Psalmer.

Historie.

Kl. A. (Bovien). Nordens Historie efter G. S. Brickas Lærebog i Historien.

Kl. B. (Bovien). Efter Brickas Lærebog i Historien fra Valdemar Atterdag til Holberg.

Kl. C. (Bovien). Brickas Lærebog i Historien forfra til Valdemar Atterdag.

Geografi.

Kl. A. (Andersen). Efter Granzows Geografi Nr. 3 er læst Asien, Afrika, Amerika og Australien.

Kl. B. (Andersen). Efter Granzows Geografi Nr. 3 er læst fra Rusland til Asien.

Kl. C. (Andersen). Efter Granzows Geografi Nr. 3 læst de 3 nordiske Riger, den almindelige Oversigt over Europa samt Side 13—26.

Naturhistorie.

Kl. A. (Andersen). Pattedyrene og Fuglene efter Lützens Lærebog.

Kl. B. (Andersen). Pattedyrene og Fuglene med enkelte Forbigaaelser efter Lützens Lærebog.

Kl. C. (Andersen). Pattedyrene efter Feddersens »100 Dyr«.

Tysk.

Kl. A. (Andersen). Kapers tyske Læsebog for Mellemklasserne, S. 1—72, læst og repeteret. Af Kapers Grammatik det væsentligste af Kjønslæren, Substantivernes, Pronominernes og Verbernes Bøjning indtil 2den Konjugation. Enkelte Versioner ere skrevne.

Kl. B. (Andersen). Listovs Elementarbog fra Dansk til Tysk, S. 40—64 og fra Tysk til Dansk fra S. 40 og Bogen ud.

Kl. C. (Andersen). Listovs Elementarbog fra Tysk til Dansk og fra Dansk til Tysk forfra til S. 41.

Fransk.

Kl. A. (Bovien). Listovs Elementarbog I. S. 1—95 læst og repeteret. Det vigtigste af Formlæren gennemgaaet. Enkelte Stile.

Regning.

Kl. A. (Schultz). Brøks Division, Brøks Brøk, benævnte Størrelser, Reduktion til Enheden. Ugentlig en skriftlig Opgave. Den store Tabel.

Kl. B. (Schultz). Division med hele Tal, Reglerne for Tals Delelighed, Maal, Mangefold, Læren om Brøk til Division. Ugentlig en skriftlig Opgave. Den store Tabel.

Kl. C. (Schultz). Talrækken, de fire Regningsarter med ubenævnte Tal tilligemed de dertil hørende Tegn, Lighedstegn, Parentheser, den lille Tabel. Ugentlig en skriftlig Opgave paa Skolen.

Skrivning.

Kl. A. (Schultz). Frøken Stremmes Skriveøvelser 3—6 Hefte; desuden ere Forskrifter benyttede.

Kl. B. (Schultz). Frøken Stremmes Skriveøvelser 2—5 Hefte.

Kl. C. (Andersen). Frøken Stremmes Skriveøvelser 1—5 Hefte.

Tegning.

Kl. A. (Andersen). Janniches Tegnehæfter 3—4 Hefte; nogle Disciple have tegnet større Konturer.

Kl. B. (Andersen). Janniches Tegnehæfter 2—4.

Kl. C. (Andersen). Janniches Tegnehæfter 2—3.

Gymnastik (From).

4 ugentlige Timer i hver Klasse. Gjennemgaaet Forberedelsesøvelser, Gang- og Løbeøvelser, Springning i Højde og Længde, Klavren, blandede Øvelser og Smidighedsøvelser.

C. Smaaskolen.*Ældste Afdeling.*

Modersmaalet (Frøken Jørgensen). Joakim Larsens danske Læsebog, S. 1—200; en Del af Indholdet gjenfortalt. Fire Gange om Ugen Stiløvelser, Gjenfortæl-

ling eller Diktat. Af Toftes Børnesange ere Nr. 53, 56, 58, 59, 61, 63, lærte udenad.

Bibellistorie (Frk. Berg). Fortalt fra Skabelsen til det babyloniske Fangenskab. Af »Sange ved den første Undervisning i Bibellistorie« ere Nr. 2, 5, 11, 17, 23, 25, 30, 33, 34, 40 lærte udenad.

Historie (Frk. Berg). De vigtigste Sagakonger, ved Gjenfortælling.

Naturhistorie (Frk. Berg). Af Feddersens »Hundrede Dyr« læst om Pattedyrene.

Geografi (Frk. Neergaard). Danmark efter Landkort.

Regning (Frk. Neergaard). De 4 Regningsarter med ubenævnte Tal; Multiplikation og Division med 1—6 Tal. I Hovedregning de 4 Regningsarter med ubenævnte Tal. Den lille Tabel.

Tegning (Frk. Jørgensen). Janniches Tegnehæfter 1—2.

Skrivning (Frk. Neergaard). Frk. Stremmes Skriveøvelser 1—2 Hefte.

Mellemste Afdeling.

Modersmaal (Frk. Jørgensen). Bredsdorffs Læsebog; tre Gange om Ugen Stiløvelser, Diktat eller Afskrivning efter Bog. Af Toftes Børnesange ere Nr. 23, 30, 33, 36, 37, 42, 50, 52, 54, 55 lærte udenad.

Bibellistorie (Frk. Berg). Fortalt fra Skabelsen til Kong Saul. Af »Sange ved den første Undervisning i Bibellistorie« ere Nr. 3, 4, 12, 16, 21, 22, 25, 32, 37 lærte udenad.

Historie (Frk. Berg). Den nordiske Gudelære, Gjenfortælling.

Geografi (Frk. Neergaard). Almindelige geografiske Begreber ere klarede.

Regning (Frk. Neergaard). De 4 Regningsarter med ubenævnte Tal, Multiplikation med 1—4 Tal, Division med 1—2 Tal; i Hovedregning de 2 første Regningsarter med ubenævnte Tal.

Skrivning (Frk. Neergaard). Frk. Stremmes Skriveøvelser 1—2 Hefte.

Anskuelseslære (Frk. Neergaard) er foretaget ved Hjælp af Væggebilleder.

Yngste Afdeling.

Modersmaal (Frk. Jørgensen). Bredsdorffs ABC og Læsebog. Tre Gange om Ugen Stiløvelser, Afskrivning efter Bog. Af Toftes Børnesange ere Nr. 6, 11, 14, 26, 32, 64, 66 lærte udenad paa Skolen.

Bibelhistorie (Frk. Berg.) Fortalt fra Skabelsen til Moses. Af »Sange ved den første Undervisning i Bibelhistorie« ere Nr. 9, 13, 14, 15, 19, 21, 31 lærte udenad.

Regning (Frk. Neergaard). Læsning og Skrivning af Tal; lidt af de to første Regningsarter; Hovedregning, Addition.

Anskuelselære (Frk. Neergaard) er foretagen ved Hjælp af Væggebilleder, hvorpaa de almindelige Gjenstande ere fremstillede. — Skriveøvelser paa Tavle.

Skrivning (Frk. Neergaard). Frk. Stremmes Skriveøvelser 1 Hefte.

Gymnastik (From).

3 ugentlige Timer. Forberedelsesøvelser, Gang og Løben, Springning, Klavring, blandede Øvelser samt gymnastiske Lege. I Sommermaanederne Badning.

V.

Skolebeneficier og Legater.**A. Statsskolen.***a. Skolens egne Stipendier og Fripladser.*

1. Hel Friplads (144 Kr.): K. Ø. Holch, A. F. V. Rohde, J. H. Th. Knudsen, C. E. R. Drakenberg, A. H. Andersen, H. J. P. Jensen.
2. Hel Friplads (120 Kr.): H. St. Hansen, F. V. Frandsen, V. Foldberg, J. O. Nielsen, J. C. N. Hempel, G. Petersen.

3. Halv Friplads (72 Kr.): J. V. C. Clausen, C. P. Neergaard, M. D. Brüel, C. J. W. Lund.
4. Halv Friplads (60 Kr.): J. C. H. Jensen, C. J. A. Ejgaard, H. H. Møller, R. M. Koch, P. M. Andersen, H. G. Christensen, J. E. Petersen, V. N. E. Huusmann, L. B. Jørgensen, V. S. Arntzen, J. O. H. Neven, J. Madsen, C. S. Torgius, C. C. Hjernøe, G. C. Jensen, H. N. Mortensen.
5. Halv Friplads (48 Kr.): C. F. Drakenberg, A. M. Andersen.
6. Højeste Stipendium, at udbetale (100 Kr.): N. L. Fejlberg.
7. Mellemste Stipendium, at udbetale (70 Kr.): J. F. Hansen, Th. V. Raaschou, N. H. Nielsen, O. J. Thuesen.
8. Laveste Stipendium, at udbetale (40 Kr.): H. N. Holch, Th. F. E. Jensen.
9. Slagelse Stipendium (70 Kr.), at udbetale: C. S. Petersen, S. V. L. Ortved.
10. Slagelse Stipendium (40 Kr.), at udbetale: L. S. Larsen.

b. Amtets Fripladser.

1. Hel Friplads (120 Kr.): V. F. Brangstrup (3die Realkl.).
2. Halv Friplads (60 Kr.): H. G. Christensen, Joh. Neven, E. Reehoff, C. Møller (3die Realkl.).

c. Kommunens Fripladser.

1. L. P. C. Christensen (1ste Realkl.). Nedsættelse af 48 Kr.
2. H. P. E. Nissen (1ste Realkl.). Nedsættelse af 32 Kr.

d. Det Moltkeske Legat (80 Kr.)

M. D. Brüel og M. P. Tuxen.

e. Det Treschowske Legat (100 Kr.)

K. M. Koch og V. J. Arntzen.

f. Legatum Bendtsenianum (40 Kr.)

C. V. Wivel.

B. Elementarskolen.*a. Amtets Fripladser.*

1. Halv Friplads (48 Kr.): J. Claudi, J. Hviid; (42 Kr.): R. Köhl.

b. Kommunens Fripladser.

1. Hel Friplads (60 Kr.): E. Mørch.
2. Nedsættelse af Skolepenge (40 Kr.): A. Restrup; (20 Kr.): J. T. T. Rasmussen.

c. Bestyrelsens Understøttelser.

1. N. P. Mogensen (24 Kr.): 1ste Realkl.
2. V. E. Grønfeldt Friplads for April, Maj, Juni og Juli (20 Kr.).
3. Udgift til Skolebøger o. s. v.: 6 Kr. 25 Øre.

C. Smaaskolen.*Bestyrerindens Fripladser.*

- Hel Friplads (48 Kr.): A. Henriksen, H. Henriksen.
 1/2 Friplads (24 Kr.): G. Poulsen.
 Nedsat Betaling (12 Kr.): A. Nielsen, K. Kristensen.

VI.**Videnskabelige Apparater.****A. Fortegnelse over de i Aaret 1884—85 i Skolebibliotheket indsatte Værker.**

- (De med * betegnede ere Gaver, de med † ere kjøbte paa Auktioner).
- Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie, udg. af det kgl. nord. Oldskriftselskab. 1885 (1.—3. H.). 1886 (1. H.).
- J. Aars og M. Gøterud: Oversigt over den græske Moduslære, udarb. til Skolebrug. 1883.

- Aarsberetning og Meddelelser fra det st. kgl. Bibliothek, ved Chr. Bruun. 1883 (3. B. 10. H.).
- Acta Mathematica, Journal redigé p. P. G. Mittag-Leffler. 1885 (4.—6. H.). 1886 (1—2. H.).
- Aktstykker til Rigsraadets Historie, udg. af Kr. Erslev. 1883—85 (1. B.).
- Annal. der Physik und Chemie, herausg. v. G. Wiedemann. 1885 (Nr. 4—12). 1886 (Nr. 1—3).
- Arkiv for nordisk Filologi, udg. af G. Storm. 1885 (3. B. 1.—2. H.).
- Arnolds Slavekrønike, udg. af Selskabet til hist. Kildeskrifters Oversættelse. 1885 (4.—5. H.).
- †A. Bang: Om Opbyggelsen af Nordamerika. 1862.
- †A. Barth: Den norske Natur. 1879.
- †S. Barth: Naturskildringer. 1877.
- †T. A. Becker: Vandrefalken. Et Eventyr. 1863.
- *Ch. Beissel: Øvelser til den tydske Gram. 1885 (2. Opl.).
- Berggren: Naturhistorie. 1885.
- *R. S. Bergh: Undersøgelse om Metamorphosen hos *Aulastoma gulo*. 1885.
- †C. W. Bergmann: Gustav den tredje og hans Tid. 1859.
- Berliner Philolog. Wochenschrift. 1885.
- *Biblioth. universelle et hist. de l'année 1686. ed. 1700 (1—26 vol.)
- *Biblioth. choisie p. servir de suite à la Biblioth. universelle p. J. le Clerc. 1712 (1—28 vol.)
- *Biblioth. anc. et moderne p. J. le Clerc. d. 1726. (1—29 vol.).
- Bjornstjerne-Bjornson: Over Ævne. 1883.
- G. Brandes: Berlin som tysk Righovedstad. 1885 (6.—12. H.).
- C. F. Bricka: Cancelliets Brevbøger, vedr. Danmarks indre Forhold 1551—53, udg. 1885 (1. Halvdel).
- P. Buchholz: Tier-Geographie. 1886.
- Pflanzen-Geographie. 1885.
- Du Cange: Glossarium Mediæ et Infimæ Latinitatis, udg. af L. Favre. 1885. V. B.
- †C. Cantu: Margherita Pusterla. 1883.
- †V. Cherbuliez: Ladislaus Bolski's Hændelser. 1872.
- †L. Daae: Norges Helgener. 1885.
- *Danmarks Statistik. Stat. Meddelelser. 1883 (3. H.).

- *Danmarks Statistik. Sammendrag af stat. Oplysninger om Kongeriget Danmark. 1885 (Nr. 9).
- *Danmarks Statistik. Statistisk Tabelværk. 1885 (4. R. Littr. D. Nr. 7, b.).
- Danske Magazin, udg. af det kgl. danske Selskab for Fædrelandets Historie og Sprog. 1886 (4. R. 6. B. 3. H.).
- Denkmäler d. class. Alterthums zur Erläuterung d. Lebens d. Griechen u. Römer, herausg. v A. Baummeister. 1885—86 (14—27 Lieftr.).
- †Det store Vesten. Kolonisation af Nordamerikas Indland mellem Missisippifloden og Rocky Mountains. En Indberetning til det danske Udenrigsministerium fra d. dan. Ministerresident i Washington. 1883.
- *P. D. Dethlefsen: Den alkoholiske Eklampsi. 1885.
- H. Drachmann: Alkibiades. Skuespil. 1886.
- H. Ebeling: Lexicon Homericum. 1885 (1—2 vol.).
- *E. Engelsen: Undersøgelser over Blodlegemernes Antal, Hæmoglobinmængde og Størrelse. 1884.
- †C. Flood: Grønland. Missionshistorier i Fortællinger. 1873.
- †C. Flood: Listerlandet. 1876. (2. Udg.).
- J. Grimm u. W. Grimm: Deutsches Wörterbuch. 1885 (7. B. 7. H.).
- J. B. Halvorsen: Norsk Forfatterlexikon 1814—40. (10.—12. H.) 1885.
- P. Hansen: Illustr. dansk Literaturhist. 1885 (16.—23. Levering).
- †C. Hauch: Minder fra min Barndom. 1867.
- † — Guldmageren. Romantisk Fortælling. 1851.
- † — Slottet ved Rhinen. 1.—2. Del. 2. Udg. 1870.
- †D'Hérison: Paris under Belejringen 1870—71. Udg. 1885.
- P. Heyse: Æresgjæld. Sørgespil. 1886.
- Hist. Arkiv. Et Maanedsskrift, udg. af Fr. Granzow og S. B. Thrige. 1885 (3.—12. H.). 1886 (1.—3. H.).
- E. Holm: Danmarks indre Historie under Enevælden. 1660—1720. 1. D. (2 H.), 2. D. (2 H.) 1885.
- †D'Israeli: Vivian Grey. 1857 (1.—2. B.).
- †A. Jacobsen: En Journalist. 1885.
- J. Th. Jensen og N. J. Goldschmidt: Latinsk-dansk Ordbog til Skolebrug. 1885. (4. H.).
- Katalog over den med det 4de skandinav. Boghandlermøde forbundne Udstilling. 1884.

- R. Kaufmann: Pariserliv. Nye Skizzer fra det moderne Frankrig. 1885.
- Kgl. Hof- og Statskalender for Kongeriget Danmark for Aaret 1886, redig. af V. Dreyer.
- K. Kiepert: Karte v. Congo.
- *J. Kier: Bidrag til Bedømmelse af Mekanotherapiens Betydning. 1886.
- A. N. Kjær: Norges Land og Folk. 1885 (2. H.).
- *F. G. Krarup: Om Forholdet mellem det guddommelige og menneskelige i Christi Natur. 1885.
- *C. Krebs: Viden og Forventning. 1885.
- K. Kristensen: Danske Folkeæventyr. (II.) 1884.
- K. Kroman: Om Maal og Midler for den højere Skoleundervisning. 1886.
- Th. Köhl: Grundtræk af den fysiske Geografi. 1885.
- *Chr. Langgaard: Studier over den crupøse Pneumoni. 1885.
- *A. C. Linde: Meddelelser om de lærde Skoler med den dertil hørende højere Realundervisning i Kongeriget Danmark for Aarene 1882 og 1883, udg. efter Foranstaltning af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet. 1885.
- Troels Lund: Danmarks og Norges indre Historie i Slutningen af det 16de Aarh. 1885 (VII. B. 1. Afdl.).
- †J. Michelet: Menneskeslægten's Bibel. 1867.
- †J. Michelet: Louis XV. et Louis XVI. 1867.
- *E. Mourin: Les comtes de Paris. Hist. de l'avènement de la troisième race. 1869.
- *N. V. Müller: Opgaver til tyske Stile. 1875.
- J. Müller: Handbuch d. klass. Alterthums-Wissenschaft. 1885 (1—2 vol.).
- †J. V. Neergaard: Mit Livs vigtigere Tildragelser. 1844 (1.—2. B.)
- O. Nielsen: Kjøbenhavns Historie og Beskrivelse i Aarene 1536—60. (2. D. 2. H.) 1885.
- Y. Nielsen: Bidrag til Norges Historie i Aaret 1814. (3. H.) 1885.
- C. A. Nissen: Forsøg over en middeltysk Syntax. 1884.
- Nord. Revy, Tidskrift för vetenskap, kritik och universitetsangelägenheter. 1884—85. (Aarg. II. Nr. 14—32).
- †Nord. Toner. Digte af nord. Forfattere. 1875.
- *A. Norlander: Kort Redegjørelse for den svenske Gymnastik. 1885.

- Norske Universitets- og Skoleannaler. 1885.
- A. Petermann: Mittheilungen aus J. Perths geograph. Anstalt. 1885 (31. B. V.). 1886 (32. B. I.—IV.).
- J. Pio: Sundhedslexikon. 1884.
- *The Works of Alexander Pope. 1757. (1—10 vol.)
- †H. Rasmussen: Abraham Lincolns Liv og Gjerning. 1882.
- †C. Rasetti og Chr. de la Varenne: Det nye Italiens og Kong Victor Emanuels Historie, overs. af L. Moltke. 1885 (1—2 vol.)
- *Regnskabsberetning for det lærde Skolevæsen. 1885.
- *Regnskabsberetning for Sorø Akademi og det lærde Skolevæsen 1. April 1884—31. Marts 1885, udg. 1886.
- Revue des deux mondes 1885 (1. April—15. Decbr.). 1886 (1. Jan.—15. Marts.).
- Saabye: Sekterne i Danmark. 1884.
- Samfundet til den danske Literaturs Fremme. 1886 (Regnskabsoversigt).
- *Samling af de for Universitetsforhold gjældende Retsregler. I. (Systematisk ordnet Afdeling) 1884. II. (Kronologisk ordnet Afdl.) 1885.
- Saml. til jydsk Topografi og Hist. 1885. (X. B. 3.—4. H.).
- Samml. gemeinverständlich. wissenschaftl. Vorträge, ausg. v. Virchow u. v. Holtzendorff. XIV. Serie (H. 459—72) 1885. XV. Serie (H. 473—480) 1886.
- S. Schandorph: Valgkandidater. Lystspil. 1886.
- *V. A. Secher: Om Vitterlighed og Vidnebevis i den ældre danske Proces. Retshist. Studier. 1885 (I.).
- V. A. Secher: Saml. af Kongens Rettertings Domme (1608—10). 7. H. (1885).
- Skoledrenge. 1886.
- Smaastykker. 1884. (13. B. 3. H.). Ved Udvalget for Folkeoplysn. Fremme.
- †D. O. Spazier: Geschichte d. Aufstandes d. polnischen Volkes in d. Jahren 1830—31. udg. 1832 (1—3. vol.).
- *A. W. Staggemeier: Emanationen. Afhandl. om Naturkræfterne. 1886.
- H. Stanley: Congoeloden og Grundlæggelsen af den frie Congostat, overs. af O. Irminger. 1885.
- †L. Stejneger: Norsk mastozoolog. ekskursjonsfaun. 1874.
- Studentersamfundets Smaaskrifter. 1885 (Nr. 1—17).

- A. Stuhlmann: Der Zeichenunterricht in der Volks- und Mittelschule. (1.—4. B.) 1885.
- Th. Sundby og E. Baruel: Dansk-fransk Ordbog. 1885 (15., 16. H.).
- Cornel. Tacitus: Den ældre rom. Kejsertid. 1885 (4.—5. H.). Udg. af Selskabet for hist. Kildeskrifters Oversættelse. (XXXVI.—VII.)
- †H. Taine: Rejse i Pyrenæerne, overs. af S. Schandorph. 1876.
- †Theokritos: Fem Digte, overs. af S. Müller, illustr. af L. Frølich. 1872.
- *V. C. Thomsen: Bidr. til Læren om Fordringsrettens Forældelse. 1885.
- Tidsskrift, nord., for Vetenskap, Konst og Industri, utg. af Letterstedska Föreningen. 1885 (3.—7. H.). 1886 (1.—2. H.).
- historisk, udg. af den danske hist. Forening ved C. Bricka. 1885 (5. R. 5. B. 1—3. H.)
- hist., udg. af den norske hist. Forening. 1885 (5. B. 1. H.).
- pedagogisk, udg. af H. E. Hult. 1885 (5.—12. H.). 1886 (1.—3. H.).
- for Physik og Chemi, udg. af A. Thomsen. 1885 (6. B. 4—12. H.). 1886 (7. B. 1—3. H.).
- nord., for Filologi. Ny R. (N. II. B. 1.—2. H.). 1886.
- Tilskueren, Maanedsskrift for Literatur, Samfundsspørgsmaal og almenfattel. videnskab. Fremstill., udg. af N. Neergaard. 1885 (April—Decbr.). 1886 (Jan.—Marts).
- †G. Tissandier: Videnskabens Martyrer. 1880.
- *Udsigt over det philolog.-hist. Selskabs Forhandl. Oktbr. 1882—Oktbr. 1884, udg. 1885, samt Oktbr. 1884—Oktbr. 1885, udg. 1886.
- †Undine. En Fortælling, frit oversat efter Fr. de la Motte Fouques' tyske Original. 1885.
- G. Urban: Der Handarbeits-Unterricht für die männliche Jugend u. der Sløjdunterricht in d. Schule v. Standpunkte d. Pädagogik. Wien 1885.
- *C. Ussing: Anders Sandøe Ørsted som Retslærd. 1884.
- †O. Vaupell: Kampen for Sønderjylland. 1848—50, udg. 1865 (1.—2. B.).
- *Zacharias Verners sammtl. Werke. (1—3 vol.)

- C. Vogt og Fr. Specht: Pattedyrene, overs. af W. M. Shøyen. 1885 (2.—19. H.).
- †G. Volseley: Krigen i China i Aaret 1864. udg. 1864. Vor Ungdom, Tidsskrift, udg. af H. Trier og P. Voss. 1885 (3.—6. H.).
- †Chr. Winther: Nogle Digte. (2den Udg.) 1852.
 — Saml. Digtninger. 1860 (1.—5. B.)
 — Et Vendepunkt. Fortælling. 1876.
- H. Wulff: Jens Bang. 1885.
 Zoolog. Danica. Afbildn. af danske Dyr, udg. af H. Hansen. 1885 (4. H.).

VII.

Foruden de under VI. anførte Bøger, ere følgende Gaver skjænkede til Skolen.

27 Fugleæg samlede i Californien af H. Andreasen, forhen Elev af Skolen, nu Redaktør i Omaha, ved Hr. Landinspektør Sørensen. Følgende Arter: Gjærdesmutte, (Troglodytes), Meise (Parus), Pirol (Oriolus), Kirsebærfugl (Fringilla), Sidsken (Spinus), Due (Columba), Tornskade (Lanius), Svale (Hirundo), Solsort (Turdus), Vagtel (Lophoryx californiensis), Fluesnapper (Muscicapa), Spurve (Passer salicicolus).

VIII.

Den nye Bagbygning og Smaaskolen.

Bagbygningen, der nu for en Del er tagen i Brug, er opført efter Licitation ifølge Ministeriets bestemte Paabud. Den er bygget af gule Mursten med en mod Skolegaarden omtrent 50 Alen lang Façade, idet Hovedpartiet, der bestaar af to Stokværk og et dobbelt Loft,

er omtrent 36 Alen langt; det mindre Parti, der kun har et Stokværk og danner et nøjagtigt Sidestykke til den lille Tilbygning til det nye Gymnastikhus, er omtrent 13 Alen langt. Til Venstre for Indgangen til Hovedbygningen er i Stuen Pedellens Lejlighed, Vaskerstuen og Badstuen; til højre to store Klasseværelser til Haandgjerning og to dermed forbundne Kamre til Materialier o. l.; midt for er Indgangen med en rummelig Forstue, hvorfra der dels er Udgang til Haven, dels en bred Opgang til første Sal. Her er til venstre Tegneklasserne*), til højre Smaaskolens tre Klasser og et lille Kabinet for Bestyrerinden. Den lille Tilbygning, der har egen Indgang, men paa den ene Side er bygget sammen med Hovedbygningen, paa den anden Side med Gymnastikhuset, bestaar af et etfags Værelse til Gaarden og et større Værelse til Haven med en smuk lille Veranda. Disse to Rum høre nu til Rektorlejligheden. Tidligere havde Rektor til sit Brug fem Værelser i Bagbygningen; deraf ere nu de tre, som ovenfor vist, tagne til Smaaskole efter den Anskuelse, at Rektoratet er til for Skolens Skyld, og ikke omvendt. — Hele Bagbygningen er i høj Grad solidt bygget, som Tilfældet er med alle de offentlige Bygninger, hvis Opførelse Skolens nuværende Bygningsinspektør har staaet i Spidsen for. Fra et rent pædagogisk Standpunkt derimod er der adskilligt, som jeg havde kunnet ønske anderledes.

Efter Paaskeferien flyttede Smaaskolen over i sine meget smukt beliggende Klasser. Disse have for en stor Del faaet ny Montering, idet der blandt andet er anskaffet et Stucorgel og 34 enkeltmands Borde, medens kun 8 af de gamle tomands Borde ere beholdte. Ud-

*) Eller rettere Tegnesalen (der er 16 Alen lang og 10 Alen bred), idet man foreløbig har opgivet at dele den ved en paa-tænkt bevægelig Væg.

gifterne hertil ere for største Delen dækkede ved Hjælp af en Pengesum, som forhen værende Disciple for en Tid siden stillede til min Raadighed.

I vor præsenterylstne Tid faldt det som af sig selv, at den første Dag, paa hvilken de smaa betraadte deres »nye Skole«, maatte markeres lidt. De havde derfor indbudt deres Forældre til at se Lejligheden, ligesom Bestyrerinden havde indbudt Byraadet til det samme. De indbudte samledes den 28de April Kl. 11 i Tegnesalen, da Statsskolen og Elementarskolen, der skulde arbejde som sædvanlig, benyttede Skolens Højtidssal, det vil sige Gymnastiksalen. Jeg følte Trang til at udtale omtrent følgende til de forsamlede:

»Det er ikke uden en vis Ængstelighed fra min Side, at De ere indbudte til at kaste et Blik paa de nye Klasseværelser, inden de tages i Brug. Lokalerne tror jeg ikke der kan siges noget imod, men da de smaa gjerne selv ville være virksomme ved denne usædvanlige Lejlighed, have de forsøgt paa at møde med en lille Sang, som en af Skolens fordums Disciple har forfattet i Dagens Anledning. Det er for Udførelsen af dette Vovestykke, hvoraf de højtagede Gjæster allerede have hørt første Del, at vi ældre, som holde af Smaaskolen, ere bange, thi Børnene ere ved godt Mod. Men vi stole paa, at Flertallet af Tilhørerne, der ere Disciplenes Forældre eller dog nære Slægtninge, vil være meget partiske Dommere, som dømme efter hvad Børnene have villet og ikke efter hvad de virkelig yde.

Men er Dagen en lille Festdag for Disciplene, er den en stor Takkedag for mit Vedkommende, fordi den kjære Gud har forundt mig idag at lægge sidste Haand paa et tolvaars Arbejde. Hvad er det da, som jeg ved Siden af min daglige Skolegjerning næsten udelukkende har levet for i denne lange Tid? Det er Bestræbelsen for at skaffe denne Skole noget, som kan forøge dens Sammenhængskraft og forbedre dens Methode. Jeg skal

forsøge at forklare mig lidt nærmere. De unge, der søge Skolerne, tilbringe ofte der Tiden fra det 5te eller 6te Aar til deres 18de eller 19de, det vil sige, næsten en fjerde Del af deres Levetid. Denne lange Tid bør ordnes og ledes saaledes, at Disciplene engang, naar de staa som Mænd midt i Livets Trængsler, kunne og ville sige: »i et Tidspunkt af vort Liv har hverken Rigdom eller høj Byrd, hverken fornemme Bekjendtskaber eller, hvad man kalder, den blinde Lykke spillet nogen afgjørende Rolle. Alle vi Disciple bedømtes ene og alene efter det, vi som enkelte Personer virkelig duede til baade hvad Villie og Indsigt angik«. Jeg tror, at en saadan Tilstaaelse vilde være den skjønneste Ros for en Skole. Men for at en retfærdig Vurdering kan blive mulig og virke befriende, maa Skolen nøjagtig kjende enhver Discipels Sjæleliv, følge ikke i et Par Aar, men i en lang Række af Aar Udviklingen af den guddommelige Naadegave, som er falden i ethvert Menneskes Lod. Derfor er en organisk Forbindelse af de tre Afdelinger, Smaaskolen, Elementarskolen og Statsskolen i den samme Undervisningsanstalt og under samme Bestyrer saa betydningsfuld. Det er derfor jeg har stridt tidlig og silde. Idag er Maalet paa en Maade naaet. Smaaskolen, der før havde sit Hjem i Rektors Løjlighed, har nu faaet sit eget af Staten byggede Hus. Medens dens Tilværelse tidligere var afhængig af en gammel Rektors Levetid og en tilkommende Rektors Forgødtbefindende, er den nu bleven en Faktor, som enhver maa tage med i Betragtning, der engang vil søge Ansættelse som Rektor her ved Skolen. Det er derfor, at den Dag i Dag har saa stor Betydning for mig og, som jeg haaber, ogsaa for den her opvoxende Slægt.

Af dem, der særlig har interesseret sig for hele Skolens Udvikling, maa jeg først af alle nævne Hans

Majestæt Kongen, som altid har betragtet Skolens Fremgang med stor Velvillie; dernæst Rigsdagen, hvor ikke en eneste Stemme ligefra 1877 har været imod de forlangte Bevillinger til Skolens videre Udvikling; fremdeles de to sidste Kultusministre Fischer og Scavenius, af hvilke den første leverede et Hovedslag for Skolen, idet han kort og godt gav en Deputation her fra Byen, hvis Ansøgning om Skolehjælp gik i en for Statsskolens Bevarelse lidet lystelig Retning, det Svar, at Frederiksborg Skole, der ligger i en meget lille By, var særlig skikket til der at prøve den Kombination af Skoler, som Rektor Berg havde gjort til Gjenstand for en Undersøgelse i Programmet af 1875; den sidste gjorde Tanken til Virkelighed og har desuden sørget for Klasseværelser til Haandgjerning; endelig Undervisningsinspektionen for de lærde Skoler, der ogsaa særlig har udtalt sig velvillig om Smaaskolens Betydning i den hele Forbindelse. Men alle disse Velnydere havde lidet kunnet nytte, hvis ikke Smaaskolen var bleven støttet af de mest uundværlige Hjælpere af alle, Børnenes Forældre. Jeg bringer disse baade de tilstedeværende og de fraværende Skolens Tak, fordi de have betroet den deres kjæreste. — Den sidste og største Tak, Takken til den Almægtige, der styrer det enkelte Barns som Nationernes Skjæbner, ville de smaa selv udtale:

Først og sidst Dig, kjære Gud,
 Vil vor Tak vi sjunge ud,
 Thi fra Dig alt godt udspringer,
 Det i Hjærtet altid klinger:
 Uden Dig vi Intet kan.

Du, som jo i Jesu Navn
 Kalder Børn hen i Din Favn,
 Giv os i dit Navn at bygge
 Under Dine Vingers Skygge,
 Lærer og hver Skolepog!

Ja, velsign os Herre kjær,
 At den Sæd, som lægges her,
 Tusend Fold maa Frugter bære
 I dit Navn og til Din Ære
 Os til Fred og Salighed.

IX.

Udtog af Skolens Regnskab for Finantsaaret 1885—86.

Indtægt:

1.	Beholdning fra Regnskabsaaret 18 ⁸⁴ / ₈₅	3,444	Kr.	96	Ø.
2.	Tiendeindtægter	6,877	—	3	—
3.	Renter af Skolens Kapitaler	5,363	—	88	—
4.	Skolekontingenter	12,773	—	50	—
5.	Indtægt af Hospitaler	600	—	„	—
6.	Lejeindtægt af Skolelokaler	200	—	„	—
7.	Tilskud fra den almindelige Skolefond	17,500	—	„	—
	Summa Indtægt	46,759	Kr.	37	Ø.
	Udgift	43,763	—	69	—
	Kassebeholdning ³¹ / ₈₆	2,995	Kr.	68	Ø.

Udgift:

2. a.	Gager til faste Lærere	26,285	Kr.	99	Ø.
	b. Inspektion	200	—	„	—
	c. Pedeltjeneste	331	—	„	—
3.	Timeundervisning	4,314	—	„	—
4.	Pensioner	4,398	—	34	—
5.	Bibliotheket	771	—	79	—
6. a.	Bygningernes Vedligeholdelse . . .	599	—	79	—
	Hovedreparation	1,069	—	1	—
	b. Lejeudgift	256	—	50	—
	c. Inventariums Vedligeholdelse . . .	386	—	75	—
7. a.	Brændselsudgifter	1,565	—	23	—
	b. Belysning	41	—	21	—
8.	Skatter og Afgifter (kommune) . . .	224	—	17	—
9.	Regnskabsføringen	680	—	„	—
13. b.	Rengjøring	344	—	12	—
	Porto, Protokoller, Skrivemateriale	285	—	21	—
	d. Program og Skolehøjtider	386	—	37	—
	e. Andre Udgifter	166	—	46	—
14.	Riffelskydning	123	—	75	—
	Dyrtidstillæg	1,330	—	74	—
	Ifølge Decision	3	—	26	—
	Summa Udgift	43,763	Kr.	69	Ø.

Stipendiekassen 1885—86.

Indtægt:

1. Renter af Stipendiefondens Midler.	590 Kr. 76 Ø.
2. Uddrag af Frederiksborg Amts Sparekase	222 — 55 —
3. Refusioner	271 — 62 —
Summa Indtægt	<u>1,084 — 93 —</u>

Udgift:

1. Udbetalt Stipendier	500 Kr. „ Ø.
2. Indsat i Sparekassen	404 — 93 —
3. Refusion	180 — „ —
Summa Udgift	<u>1,084 Kr. 93 Ø.</u>

X.

Regler for Skolens daglige Orden.

1) Disciplene møde paa Skolen i det mindste 5 Minuter før Undervisningens Begyndelse.

2) Ingen Discipel maa forlade Skolen i Skoletiden uden Rektors Tilladelse.

3) Paa Vejen til og fra Skolen skulle Disciplene opføre sig sømmelig, ikke indlade sig i Kiv indbyrdes eller med andre Drengene, men begive sig lige til Skolen eller Hjemmet.

4) De skriftlige Arbejder, som ere forfattede hjemme, skulle Disciplene strax om Morgenens, inden de gaa op i Klassen, lægge i det ved Indgangen staaende Skab.

5) Disciplene skulle hver Dag i deres Pennalhuse medbringe de til Skrivning, Regning og Tegning fornødne Sager.

6) Alle deres Skolebøger skulle være forsynede med tydeligt Navn eller Mærke, ligeledes deres Gymnastiksko, Madkasse, Pennalhus, Lommetørklæde o. l.

7) Knive maa kun tages frem i Klassen, naar der er nødvendig Brug for dem, og aldeles ikke paa Legepladsen.

8) Disciplene maa ikke drive Handel med hinanden paa Skolen eller medbringe uvedkommende Bøger, Billeder eller deslige.

9) Naar den lille Klokke i hver Klasse angiver, at en Time er ude, forlade Disciplene dog ikke deres Pladser, førend Læreren har givet Tegn til Opbrud.

10) Al Støj eller unødvendigt Ophold paa Trapper eller Gange er forbudt.

11) Naar Klokken ringer efter Friminuterne, samler hver Klasse sig og gaar, naar Turen kommer til den, stille op i sit Værelse.

12) Disciplene maa ikke uden Tilladelse gaa ind i en dem uvedkommende Klasse.

13) Disciplene maa i Timerne ikke have Hænderne i Lommen eller under Bordet.

14) Duxen passer paa Klasseprotokollen og bringer de skriftlige Arbejder hjem til Læreren; den næstøverste hjælper ham. Han indfører hver Dag Lektierne i Lektiebogen.

Den hver Dag vekslede Ordensdux sørger for, at Kridt og Svamp er i Orden. Han fremlægger Skrivebøger, Tegnebøger og Tavler paa hver Discipels Plads, tænd Skrive-, Tegne- eller Regnetimen begynder, og henlægger dem atter ved Timens Ophør i Skabet.

I Fritiden mellem hver Time tager han alle Papirstumper o. l. op fra Gulvet og lægger dem i Kassen.

15. Ved Skoletidens Ophør forlade Disciplene rolig deres Klasse og Skolegaarden, medtagende deres Bøger og øvrige Sager.

Dog forblive de Disciple, der i Dagens Løb have givet Anledning til Anke, i Klassen, indtil Rektor er kommet tilstede og har undersøgt deres Forhold.

16. Duxen er den sidste, der forlader Klassen. Han maa sørge for, at alle Blækhusene

ere lukkede. Hvis nogen Discipel har glemt Bøger, Pennalhus e. l., lægger han det ned i Rektors Værelse.

17) Disciplene skulle medbringe Seddel fra Hjemmet, naar de ikke maa komme ned paa Legepladsen eller for en Tid ikke skulle deltage i Undervisning i Gymnastik eller Sang. Dog er Attest fra en Læge nødvendig, hvis Disciplen i længere Tid eller for bestandig vil være fri herfor.

XI.

Ministeriet har fastsat følgende Regler, som de offentlige lærde Skoler skulle følge ved indtrædende Sygdomstilfælde i Disciplenes Hjem:

1) Under ordinære Forhold vil en Mæslingeepidemi ikke medføre Nødvendigheden af at foretage Foranstaltninger fra Skolens Side eller af at nægte at modtage Børn fra Hjem, hvor Sygdommen er brudt ud, men det maa overlades Forældrene selv, hvis de ønske det, at holde Børnene fra Skolen for at sikre dem mod den Smitte, der mulig kunde paaføres dem i Skolen.

Skulde Epidemien blive ondartet, maa de overordentlige Forholdsregler, der bør tages, udgaa fra Myndigheder paa Sundhedsvæsenets Omraade.

Det samme gjælder om Kighoste, Skaalkopper, Rødlinger (røde Hunde), Faaresyge, Influenta, tyfoid og gastrisk Feber.

2) Hvad angaar Skarlagensfeber, da bør de Disciple — ligesom ogsaa Lærere —, i hvis Hjem der findes Patienter med denne Sygdom, selv i den mildeste Form, forhenes Adgang til Skolen, indtil de medbringe Lægeattest for, at hverken de selv, deres Klædningsstykker eller Gjenstande, som medføres i Skolen, kunne antages at medbringe Smitte.

Disse Regler blive ogsaa at følge overfor ondartede Hals-sygdomme, Blodgang, exanthematisk Tyfus og Kopper.

3) Med Hensyn til den ondartede Betændelse i Øjets Bindehinde vil det være at iagttage, at saavel den Discipel, i

hvis Hjem Sygdommen hersker, som hans Klassekammerater mindst to Gange ugentlig underkastes en Øjenvisitation til Sikkerhed for, at ingen af dem er bleven angreben af Sygdommen.

Ministeriet maa derhos, naar en Epidemi er udbrudt i Byen, anse det for ønskeligt, at Skolens Rektor offentlig opfordrer de Familier, som have Disciple i Skolen, til, saasnart Sygdommen viser sig i Hjemmet, derom at gjøre Anmeldelse for ham. Skulde der opstaa Tvivl om, hvorvidt Sygdommen skal henregnes til den ene eller anden af de ovennævnte Kategorier, eller der skulde blive Spørgsmaal om Tilstrækkeligheden af de trufne Foranstaltninger til at fjerne Discipelen fra al Omgang med de Syge i Hjemmet, maa Ministeriet henvise Rektor til at konferere om Sagen med Fysikus eller Stadslægen.

Det er en Selvfølge, at hvis en Discipel skulde møde paa Skolen angrebet af en af ovennævnte Sygdomme, eller Tvivl derom opstaaer, har Rektor strax at hjemsende ham og ikke paany modtage ham uden fornøden Lægeattest.

XII.

Idet nye Skoleaar 1886—87 bruges følgende Bøger:

Disciplene anmodes om ikke at skrive deres Navn i de nye Bøger, førend de have vist disse til deres Faglærere.

A. Statsskolen.

VI. og V. Kl. *Modersmaal*: Winkel-Horns Literaturhistorie. *Latin*: Horatius ved Lembke; Seneca ved Gertz; Tacitus' Historiæ ved Heræus; Madvigs carmina selecta; Thomsens romerske Antikviteter. *Græsk*: Thriges Udvalg af Platon; Bergs Udvalg af Herodot; Homers Iliade og Odysse; Christensens græske Antikviteter. Et latinsk og et græsk Lexikon. *Fransk*: Michelsen og Barüel: Franske Læsestykker; Gjeddes franske Stiløvelser; Listovs franske Elementarvog II. *Historie*: Thriges og Blochs Lærebøger i Historie; Bergs Atlas^{*)}. *Engelsk*: Listovs Ledetraad, Afdl. I. og II.;

*) Istedet herfor kan bruges: F. W. Putzer's Historischer Atlas. (Det koster 1 Kr. 50 Øre).

Listovs Læsestykker, II. Afd. (sidste Udg.). For VI. Kl. alene: Listovs Udvalg af engelske Forfatteres Værker, II. *Oldnordisk*: Wimmers old. Grammatik og Læsebog, 2den Udg. *Naturlære*: K. Schmidts Naturlære og Jørgensens Astronomi. *Religion*: det nye Testamente paa Dansk.

IV. st. Kl. Latin og Græsk: Stykker af forskellige Forfattere efter nærmere Bestemmelse. Madvigs latinske Grammatik og græske Syntax. Iversens lat. Stiløvelser, 2den Udg. Bergs græske Formlære og Ordbog. C. Thomsens romerske Stats- og Privatliv. Fransk: Borrings Études. Sicks Grammatik (Alt sidste Udg.). Tysk: Jürs & Rungs deutsche Dichter. Kapers tyske Grammatik. Julius Petersens Arithmetik, 1ste og 2den Del, sammes Geometri. Lalandes Logarithmer. Bergs Opgaver. 1. Lütkens Zoologi Nr. 2. Strøms Begyndelsesgrunde i Plantelæren (sidste Udg.). Blochs Lærebog i Historie, 1—2. D. Granzows Geografi Nr. 2. Et Atlas. Bergs Atlas over den gamle Verden*).

IV. Realkl. Fransk: Borrings Études. Sicks Grammatik (begge sidste Udg.). Tysk: Jürs & Rungs deutsche Dichter. Kapers tyske Grammatik (sidste Udg.). Julius Petersens Arithmetik, 1ste og 2den Del, sammes Geometri. Lalandes Logarithmer. Bergs Opgaver I. Lütkens Zoologi Nr. 2. Strøms Begyndelsesgrunde i Plantelæren (sidste Udg.). Blochs Lærebog i Historie, 1.—2. Del. Granzows Geografi. Bergs Atlas over den gamle Verden*). Et Atlas. Holtens Naturlære. Listovs Udvalg af engelske Forfattere. Hefte I.

III. st. Kl. Latin: Ciceros Taler (Madvigs sidste Udg.). Cæsar b. Gall. ed. K. H. Whitte (2den Udgave). Iversens latinske Stiløvelser (2den Udgave). Madvigs latinske Grammatik. Græsk: Bergs Forskole og Læsebog, sammes græske Formlære (sidste Udgave). Thomsens romerske Antikviteter, Jensens latinske, Bergs græske Ordbog. Et dansk Test., Balslevs Katechismusforklaring, Assens's mindre Bibelhistorie. Arntzens og Thorsteinsons nordiske Mythologi. Julius Petersens Arithmetik, I. og II. Del, sammes Geometri. Bergs Opgaver. I. Lalandes Logarithmer. Borrings Læsebog for Mellemklasserne. Michelsens transke Stiløvelser, I. Afd. (sidste Udg.). Sicks Grammatik (sidste Udg.). Hjorts tyske Læsebog, prosaiske Del (sidste Udg.).

Kapers Grammatik (sidste Udg.). Lützens Zoologi Nr. 2. Strøms Begyndelsesgrunde i Plantelæren (sidste Udg.). Holtens Naturlære. Blochs Lærebog i Historie, 2den Del. Granzows Geografi Nr. 2. Et Atlas. Bergs Atlas over den gamle Verden*).

III. Realkl. Et dansk Testament, Balslevs Katechismusforklaring, Assens's mindre Bibelhistorie. Arntzens og Thorsteinsons nordiske Mythologi. Julius Petersens Arithmetik, 1—2 Del, sammes Geometri. Bergs Opgaver I. Lalandes Logarithmer. Borrings Læsebog for Mellemklasser (sidste Udg.), Sicks franske Grammatik (sidste Udg.), Michelsens franske Stiløvelser, I. Afd. Hjorts tyske Læsebog, prosaiske Del (sidste Udg.). Kapers Grammatik (sidste Udg.). Toepfers Udvalg. Engelsk: Listovs Læsestykker, Afdl. II. Blochs Lærebog i Historie, 2den Del. Granzows Geografi Nr. 2. Lützens Zoologi Nr. 2. Strøms Begyndelsesgrunde i Plantelæren (sidste Udg.). Holtens Naturlære. Et Atlas. Bergs Atlas over den gamle Verden*).

II. st. Kl. Iversens Stiløvelser, 2den Udg.; Madvigs latinske Grammatik, Jensens latinske Ordbog. Dansk Ny Test. Balslevs Katechismusforklaring. Assens's mindre Bibelhistorie. Bojesens danske Grammatik. Borrings franske Læsebog for Mellemklasser, Michelsens Stiløvelser, Afd. I. Sicks franske Grammatik (sidste Udg.). Kapers tyske Læsebog for Mellemklasserne. Kapers Grammatik (sidste Udgave). Julius Petersens Arithmetik I. og II. Del, sammes Geometri. Bergs Opgaver I. Lützens Zoologi Nr. 2. Blochs Lærebog i Historie for Realskoler, I. Del. Granzows Geografi Nr. 2. Et Atlas. Bergs Atlas over den gamle Verden*).

II. Realkl. Dansk Ny Testamente. Balslevs Katechismusforklaring. Assens's mindre Bibelhistorie. Bojesens danske Grammatik. Borrings franske Læsebog for Mellemklasser (sidste Udg.). Michelsens Stiløvelser, Afd. I. Sicks franske Grammatik (sidste Udg.). Kapers tyske Læsebog for Mellemklasser; sammes tyske Grammatik (sidste Udg.). Engelsk: Listovs Ledetraad, Afd. II.; sammes Læsebog, Afdl. I. Julius Petersens Arithmetik, 1—2 Del; sammes Geometri. Bergs Opgaver I. Blochs Lærebog i Historie for Realskoler, 1ste Del. Granzows Geografi Nr. 2. Lützens Zoologi Nr. 2. Et Atlas. Bergs Atlas over den gamle Verden*).

I. st. Kl. Forchhammers lat. Læsebog (sidste Udg.). Madvigs latinske Grammatik (sidste Udg.). Et dansk Ny Test. Assens's mindre Bibelhistorie. Balslevs Katechismusforklaring. Dansk Læsebog af Agerskov, Nørregaard og Strøm, 3. H. Bojesens danske Grammatik. Kapers tyske Læsebog for Mellemlklasserne. Sammes tyske Stiløvelser for Begyndere. Hjorts mindre Grammatik ved Kaper (sidste Udgave). Listovs franske Elementarbob. I. Borrings Manuels de la langue fr. Sicks franske Grammatik (sidste Udg.). Blochs Lærebog i Historie for Realskoler, 1. D. Granzows Geografi Nr. 2. Bergs Atlas over den gamle Verden*). Julius Petersens Arithmetik I. Del og sammes Geometri. Hansens Regnebob, III. D. Lützens Zoologi Nr. 2. Skolens Lovsangbob, 3die Udg. og Karakterbob.

I. Realkl. Et dansk Ny Testamente, Assens's mindre Bibelhistorie. Balslevs Katechismusforklaring. Dansk Læsebob af Agerskov, Nørregaard og Strøm, 3die Del. Bojesens danske Grammatik. Kapers tyske Læsebob for Mellemlklasser. Sammes tyske Stiløvelser for Begyndere. Hjorts mindre Grammatik ved Kaper (sidste Udg.). Listovs franske Elementarbob I. Borrings Manuels de la langue fr., Sicks franske Grammatik (begge sidste Udg.). Engelsk: Listovs Ledetraad, 1ste Afdl., Blochs Lærebog i Historie for Realskoler, 1ste D. Granzows Geografi Nr. 2. Et Atlas. Bergs Atlas over den gamle Verden*). Lützens Zoologi Nr. 2. Julius Petersens Arithmetik, 1ste D.; sammes Geometri. Hansens Regnebob, 3die Del. Skolens Lovsangbob, 3die Udg., og Karakterbob.

B. Elementarskolen.

Klasse III. Funch, Røgind og Warburgs danske Læsebob (sidste Udg.); Texter til tostemmige Fædrelandssange af V. Sanne; Kapers tyske Læsebob for Mellemlklasser; Kapers tyske Grammatik (sidste Udg.); Listovs franske Elementarbob. I. Sicks franske Grammatik (sidste Udg.); Brickas Nordens Historie; Granzows

lille Geografi (sidste Udg.); Lützens Naturhistorie Nr. 2; Balslevs Bibelhistorie (sidste Udg.) og Luthers lille Katechismus; Schultz: Regnebog for Elementarskolen; Et Atlas; Skolens Lovsangbog og Karakterbog.

Kl. II. Funch, Røgind og Warburgs danske Læsebog (sidste Udg.); Texter til Fædrelandssange af V. Sanne; Listovs tyske Elementarbog (sidste Udg.); Brickas Nordens Historie (sidste Udg.); Granzows lille Geografi (sidste Udg.); Feddersens »100 Dyr«; Balslevs Bibelhistorie (sidste Udg.); Schultz Regnebog for Elementarskolen; Sange ved den første Undervisning i Bibelhistorie; et Atlas; Skolens Lovsangbog og Karakterbog.

Kl. I. Dansk Læsebog af Funch, Røgind og Warburg (sidste Udg.); Texter til Fædrelandssange af V. Sanne; Listovs tyske Elementarbog (sidste Udg.); Brickas Nordens Historie (sidste Udg.); Granzows lille Geografi for de første Begyndere (sidste Udg.); Balslevs Bibelhistorie (sidste Udg.); Schultz Regnebog for Elementarskolen; Sange ved den første Undervisning i Bibelhistorie; Feddersens »100 Dyr«; et Atlas; Skolens Lovsangbog og Karakterbog.

C. Smaaskolen.

Ældste Afdeling. Dansk Læsebog ved Joakim Larsen, 2den Del, A. Børnesange og Lege, samlede af M. E. Mathiesen. Balslevs Bibelhistorie. Sange ved den første Undervisning i Bibelhistorie. En Tabel. Et Atlas. Rabens Regnebog.

Mellemste Afdeling. Bredsdorffs Læsebog (sidste Udg.). Børnesange og Lege, samlede af M. E. Mathiesen. Sange ved den første Undervisning i Bibelhistorie. En Tabel. Schultz's Regnebog for Smaaskolen. Danmarks Kort.

Yngste Afdeling. Bredsdorffs Billed-ABC. En Tabel. En Tavle.

XIII.

Skolebetalingen.

1) i Statsskolen:

6te og 5te Klasse.....	12 Kr. om Maaned.
4de —	} 10 — — —
3die —	
2den —	
1ste —	

2) i Elementarskolen:

Ældste Klasse (A).....	8 Kr. om Maaned.
Næstældste Klasse (B).....	7 — — —
Yngste Klasse (C).....	5 — — —

Anm. For Disciple, hvis Forældre eller Plejeforældre svare Vilkaarsskat til Hillerød Kommune, er Betalingen 6, 5 og 4 Kr.; for Brødre betale 2den Broder 1 Kr. mindre, 3die Broder 1 Kr. 50 Øre, 4de og flere Brødre 2 Kr. mindre, naar de ældre Brødre gaa i Elementarskolen eller i 1ste eller 2den Realkl.

3) i Smaaskolen:

Ældste Afdeling.....	5 Kr. om Maaned.
De to andre Afdelinger.....	4 — — —

Anm. For Disciple, hvis Forældre eller Plejeforældre betale Vilkaarsskat til Hillerød Kommune, er Betalingen i ældste Klasse 4 Kr.

I Statsskolen betales ved Optagelsen 10 Kr. i Indskrivningspenge. I Elementar- og Smaaskolen betales intet saadant.

I Statsskolen betales Skolepengene et Kvartal forud, i Elementar- og Smaaskolen en Maaned forud.

Naar flere Brødre samtidig søge *Statsskolen*, betaler 2den Broder kun $\frac{3}{5}$, 3die Broder $\frac{4}{5}$, 4de Broder gaar frit.

I *Elementarskolen* betaler af flere Brødre den ældste fuldt, men enhver af de andre 2 Kr. mindre om Maaned end han ellers skulde have betalt.

I *Smaaskolen* betaler af flere Brødre den ældste fuldt, enhver af de andre 1 Kr. mindre om Maaned.

I ingen af Skolens Afdelinger betales Lys- eller Brændpenge el. l.

Disse her opførte Skolepenge formindskes særdeles betydelig ved hvad der er anført S. 77—79.

XIV.

Tidstavle for Prøverne.

A. Den skriftlige Examen.

Onsdag den 16de Juni.				Torsdag den 17de Juni.			
Kl.	Tid.	Fag.	Værelse Nr.	Kl.	Tid.	Fag.	Værelse Nr.
6.	8—12.	Dansk Stil, bunden Opgave	8	6.	8—12.	Fransk Stil	8
5.	8—12.	— —)11	5.	8—12.	—)11
4. St. ₁	8—12.	Dansk Stil		4. St. ₁	8—12.	Geometri	
4. St. ₂	8—12.	—	6	4. St. ₂	8—12.	—	6
4. R.	8—12.	—	7	4. R.	8—12.	—	7
3. St.	8—11.	—	1	3. St.	8—11.	Lat. Version	1
3. R.	8—11.	—	2	3. R.	8—11.	Eng. Version	1
2. St.	8—11.	Regning	15	2. St.	8—10.	Arithmetik	15
2. R.	8—11.	—	3	2. R.	8—10.	—	3
1. St.	8—11.	Dansk Stil	5	1. St.	8—10.	—	5
1. R. ₁	8—11.	—	4	1. R. ₁	8—10.	—	4
1. R. ₂	8—11.	—	13	1. R. ₂	8—10.	—	14
a.	8—10.	—	9	a.	8—10.	Diktat	9
b.	8—10.	—	12	2. St.	12—2.	Lat. Version	15
c.	8—10.	—	10	6.	4—8.	Dansk Stil, fri Opgave	8
1. R. ₁	12—2.	Engels Stil	4	5.	4—8.	—)11
1. R. ₂	12—2.	—	10	4. St. ₁	4—8.	Lat. Stil	
a.	11—2.	Regning	9	4. St. ₂	4—8.	—	6
b.	11—1.	—	12	4. R.	4—8.	Regning	7
c.	11—1.	—	10	3. St.	4—7.	Geometri	1
6.	4—8.	Overs. f. Lat.	8	3. R.	4—7.	—	2
5.	4—8.	—)11	2. St.	4—7.	Latinsk Stil	15
4. St. ₁	4—8.	Arithmetik		4. St. ₁	4—7.	Engelsk Stil	3
4. St. ₂	4—8.	—	6	2. R.	4—7.	Engelsk Stil	3
4. R.	4—8.	—	7	1. St.	4—6.	Fransk Stil	5
3. St.	4—7.	—	1	1. R.	4—6.	—	14
3. R.	4—7.	—	2	1. r.	4—6.	Dansk Stil II.	4
2. St.	4—7.	Tysk Version	15	Fredag den 18de Juni.			
2. R.	4—7.	—	3	4. St. ₁	8—11.	Fransk Stil	11
1. St.	4—6.	—	5	4. St. ₂	8—11.	—	6
1. R. ₁	4—6.	—	4	4. R.	8—12.	Eng. Overs.	7
1. R. ₂	4—6.	—	15	3. St.	8—11.	Latinsk Stil	1

Kl.	Tid.	Fag.	Værelse Nr.	Kl.	Tid.	Fag.	Værelse Nr.
3. R.	8—11.	Tysk	Version 2	4. St. ₁	4—7.	Lat.	Version 11
2. St.	8—11.	Geomotri	15	4. St. ₂	4—7.	—	6
2. R.	8—11.	—	3	3. St.	4—7.	Fransk Stil	1
1. St.	8—11.	Regning	5	3. R.	4—7.	—	2
1. R. ₁	8—11.	—	4	3. r.	4—7.	Dansk Stil II.	
1. R. ₂	8—11.	—	14	2. St.	4—7.	—	15
3. R.	12—2.	—	7	2. R.	4—7.	—	3
2. St.	12—2.	Fransk Stil	15	1. St.	4—6.	Latinsk Stil	5
2. R.	12—2.	—) 11	1. R. ₁	4—6.	Eng. Version	4
2. r.	12—2.	Dansk Stil II.		1. R. ₂	4—6.	—	14

B. Den mundtlige Examen.

Tirsdag den 22de Juni.

Kl.	Tid.	Fag.	Værelse Nr.
-----	------	------	----------------

4. St. ₂	8.	Mathematik	
6.	4.	Engelsk	

Onsdag den 23de Juni.

6.	8.	Fransk	
4. St. ₁	1.	Mathematik.	

Fredag den 25de Juni.

6.	8.	Latin	
----	----	-------	--

Mandag den 28de Juni.

6.	9.	Naturlære	
4. R. ₁	12.	Mathematik	

Onsdag den 30te Juni.

6.	8.	Græsk.	
5.		Dansk og Old- nordisk	
4. R. ₂		Mathematik	
3. R.		Tysk.	
2. St.	12.	Naturhistorie	
2. R.		Engelsk	
4. St. ₁	2.	Latin	
6.	4.	Historie	
3. St.	5.	Arithmetik	
1. R. ₁		Historie	

Kl.	Tid.	Fag.	Værelse Nr.
-----	------	------	----------------

Torsdag den 1ste Juli.

4. St. ₂	8.	Latin	
4. R.		Geografi	
3. R. ₁		Arithmetik	
1. R. ₂		Historie	
3. St.	12.	Tysk	
2. St.		Religion	
1. R. ₁		Geometri	
5.	5.	Historie	
1. R.		Engelsk	
1. St.		Naturhistorie	

Fredag den 2den Juli.

4. St.	8.	Dansk	
2. St.		Latin	
2. R.		Geometri	
1. R.		Geografi	
3. St.	12.	Latin	
3. R. ₂		Arithmetik	
1. St.		Fransk	
1. R. ₁		Naturhistorie	
4. R.	5.	Tysk	
3. R.		Geografi	
2. R.		Religion	

Lørdag den 3die Juli.

5.	8.	Græsk	
----	----	-------	--

Kl.	Tid.	Fag.	Værelse Nr.
4. St. ₁	8.	Tysk	
3. St.		Græsk	
1. R. ₁		Arithmetik	
4. R.	12.	Naturlære	
3. R.		Fransk	
2. St.		Historie	
1. St.		Latin	
4. St. ₂	5.	Tysk	
2. R.		Historie	
1. R. ₂		Naturhistorie	

Mandag den 5te Juli.

6.	8.	Dansk og Old- nordisk	
1. St.		Arithmetik	
1. R. ₁		Tysk	
a. ₁		Naturhistorie	
b. ₁		Historie	
b. ₂		Religion	
3. R.	12.	Engelsk	
2. St.		Geometri	
a. ₂		Naturhistorie	
b. ₂		Historie	
b. ₁		Religion.	
4. R.	5.	Engelsk	
3. St.		Fransk	
1. R. ₂		Tysk	
c.		Tysk	

Tirsdag den 6te Juli.

4. St. ₁	8.	Græsk	
4. R.		Dansk	
3. R.		Dansk	
2. R.		Naturlære	
a. ₁		Regning	
b. ₁		Dansk	
a. ₂		Geografi	
4. St. ₂	12.	Græsk	
3. R.		Naturlære	
a. ₂		Regning	
a. ₁		Geografi	

Kl.	Tid.	Fag.	Værelse Nr.
b. ₂	12.	Dansk	
3. St.	5.	Religion	
1. R.		Fransk	
c.		Regning	

Onsdag den 7de Juli.

5.	8.	Latin	
4. St.		Historie	
4. R.		Naturhistorie	
2. R.		Arithmetik	
1. St.		Tysk	
1. R. ₁		Dansk	
c.		Dansk	
2. St.	12.	Fransk	
3. St.		Naturhistorie	
1. St.		Religion	
1. R. ₂		Dansk	
c.		Geografi	

Torsdag den 8de Juli.

5.	8.	Fransk	
4. St. ₁		Naturhistorie	
4. R.		Historie	
3. St.		Geometri	
2. St.		Tysk	
a. ₁	8.	Tysk	
b. ₁		Regning	
4. St. ₂	12.	Naturhistorie	
3. R.		Geometri	
2. R.		Fransk	
a. ₂		Tysk	
b. ₂		Regning	
3. R.	5.	Historie	
1. St.		Dansk	
c.		Historie	

Fredag den 9de Juli.

4. St. ₁	8.	Fransk	
3. St.		Geografi	
3. R.		Naturhistorie	
2. R.		Tysk	

Kl.	Tid.	Fag.	Værelse Nr.	Kl.	Tid.	Fag.	Værelse Nr.
1. St.	8.	Geometri		b. ₂	12.	Tysk	
a. ₁		Historie		1. R.	5.	Religion	
b. ₁		Geografi		a. ₂		Dansk	
4. St. ₁	12.	Fransk		c.		Religion	
2. St.		Arithmetik		Mandag den 12te Juli.			
a. ₂		Historie		5.	8.	Engelsk	
b. ₂		Geografi		2. R.		Geografi	
2. R.	5.	Naturhistorie		1. R. ₂		Geometri	
1. St.		Historie		a. ₁		Religion	
c.		Naturhistorie		b. ₁		Naturhistorie	
Lørdag den 10de Juli.				1. St.	12.	Geografi	
5.	8.	Naturlære		1. R.		Naturlære	
4. St. ₁		Geografi		a. ₂		Religion	
4. R.		Fransk		b. ₂		Naturhistorie	
3. St.		Historie		<i>Aarsprøven i Smaaskolen.</i>			
3. R.		Religion		Den 12te Juli Kl. 3 A og C			
a. ₁		Dansk		Regning, B Dansk, Kl. 4			
b. ₁		Tysk		C Dansk, 4 1/2 B Historie.			
4. St. ₁	12.	Geografi		Den 13de Juli Kl. 9 B og C			
2. St.		Geografi		Anskuelselære, 9 1/2 A			
1. R. ₁		Arithmetik		Historie, 11 A Dansk,			
a.		Fransk		11 1/2 C Bibelhistorie.			

Onsdag den 7de Juli Kl. 4 prøves nye Disciple.

Tirsdag den 13de Juli Kl. 1 Prøve i Sang.

— — — Kl. 2 — i Gymnastik.

Onsdag den 14de Juli Kl. 10 bekjendtgjøres Udfaldet af Examerne, hvorefter Ferien begynder.

Torsdag den 19de August Kl. 8 begynder Undervisningen i det nye Skoleaar for Statsskolens og Elementarskolens Disciple, Kl. 9 for Smaaskolens.

Til at overvære de mundtlige Prøver og Bekjendtgjørelsen af Prøvernes Udfald indbydes Disciplenes Forældre og Værger og Enhver, der har Interesse for disse Skoler og deres Virksomhed.

C. BERG.

Tillæg.

Da jeg skrev Noten til Side 22, tænkte jeg ikke paa, at Grækerne naturligvis allerede havde henvendt deres Opmærksomhed paa denne Sag, og at deres to største Tænkere, Platon og Aristoteles, ogsaa i dette Spørgsmaal ere af modsatte Anskuelser. En af mine Bekjendte, hvem jeg meddelte Indholdet af hin Note, gjorde mig opmærksom paa Platons Love (p. 794—95), hvor det hedder: »Hvad Brugen af højre og venstre Haand angaar, ere vi ved Ammers og Mødres Uforstand blevne alle ligesom lamme. Thi skjönt begge Hænders Natur omtrent er ens, have vi selv ved Vanen gjort dem forskjellige ved ikke at bruge dem rigtig.« I mange Tilfælde, siger han videre, kan dette være ligeegyldigt, men i mange kan det blive af stor Betydning, om man kan bruge begge Hænder ligegodt, som f. Ex. i Krig eller Brydning.

I Polit. (2, 9,) fremhæver Aristoteles som noget aparte i Platons Statslære: Formuefællesskab, Kvindens Stilling, særlige Midler mod Umaadeholdenhed i Drik og Forskrift for at gjøre begge Hænder ligedygtige. Han siger (Ethic. Nicom. 5, 7, 4), at den højre af Naturen er den stærkeste, men at der er Mulighed for, at begge kunne blive dygtige. Hos de senere Grækere betragtes Sagen som hos os. Plutarch (de puer. educ. 7, p. 15) foreskriver, at man skal vænne Børnene til at modtage Maden med højre Haand og dadle dem, naar de fremrække den venstre.« Et andet Sted (de fort. 5, p. 390) hedder det endog: »Vi lære Børnene at tage Sul med højre Haand, men Brødet dertil med venstre Haand«.

DEN GAMLE SKOLEGAARD.